

Razumkov
centre

УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА І ЦЕРКВА ПІД ЧАС ВІЙНИ. ЦЕРКОВНО-РЕЛІГІЙНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ-2023

(Інформаційні матеріали)

Релігія і Церква в українському суспільстві: 2000-2023 рр.
(соціологічне дослідження):

- рівень і характер релігійності українського суспільства
- релігія, Церква і суспільство
- Церква і держава
- Оцінка громадянами міжрелігійних, міжконфесійних та міжцерковних відносин
- Ставлення до переходу на Новоюліанський календар

Проект реалізується за підтримки
Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні

КИЇВ-2023

ЗМІСТ

3	РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: 2000-2023 рр. (соціологічне дослідження)
4	Рівень і характер релігійності українського суспільства
10	Релігія, Церква і суспільство
17	Церква і держава
18	Оцінка громадянами міжрелігійних, міжконфесійних та міжцерковних відносин
23	Ставлення до переходу на Новоюліанський календар
28	Дані соціологічних досліджень, узагальнені в таблицях і діаграмах

Інформаційні матеріали підготовлені в рамках діяльності
Круглого столу «Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин»
за сприяння Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні

Довідково: Круглий стіл «Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин», організований Центром Разумкова спільно з Представництвом Фонду Конрада Аденауера в Україні, діє з 1996 р.; його постійними членами є керівники і представники найчисельніших християнських церков і релігійних організацій України. На засідання запрошуються представники органів державної влади, громадськості, засобів масової інформації, експертного співтовариства. Головними проблемами, що обговорюються на засіданнях Круглого столу, є проблеми вдосконалення державно-конфесійних відносин та запровадження моделі партнерських взаємин між державою і Церквою в Україні. Зокрема, учасниками Круглого столу був опрацьований і у 2004 р. представлений державі і громадськості проект Концепції державно-конфесійних відносин в Україні, який дістав підтримку Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій України.

Авторський колектив:

Ю. Якименко (керівник проекту), А. Биченко, М. Міщенко.

Усі фотоматеріали, вміщені в цьому виданні, взяті із власного фотоархіву та загальнодоступних джерел.
У разі використання матеріалів, посилання на видання є обов'язковим.

РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: 2000–2023 рр.

(соціологічне дослідження)

Центр Разумкова здійснює постійний моніторинг церковно-релігійної ситуації в Україні, зокрема – соціологічний моніторинг стану і тенденцій розвитку релігійності українського суспільства, рівня суспільної довіри до Церкви як соціального інституту, а також громадської думки стосовно ролі релігії та Церкви в суспільному житті, державно-конфесійних, міжконфесійних і міжцерковних відносин.

У 2000 р. Центр виконав перше дослідження рівня та особливостей релігійності українських громадян, їхнє розуміння ролі релігії та Церкви в житті людини, суспільства і держави¹. Від того часу соціологічна служба Центру систематично здійснює як загальні, так і тематичні дослідження із зазначених проблем.

Останнє за часом загальнонаціональне дослідження проводилося соціологічною службою Центру Разумкова у листопаді 2023 р. за підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні за вибіркою, що репрезентує доросле населення територій України, що перебувають під контролем органів державної влади України (опитування не проводилося на тимчасово окупованих територіях та на територіях, де проводяться бойові дії)².

В останньому дослідженні, окрім питань, що вже традиційно ставилися в процесі моніторингу, значна увага була приділена оцінці громадянами того, як Церква реагує на проблеми та виклики сучасності (зокрема, її діяльності в умовах російської агресії проти України), уявленням громадян про роль і значення соціального служіння релігійних організацій, мотивації релігійних практик.

Нижче наводяться результати соціологічного дослідження, робиться їх порівняльний аналіз з даними аналогічних досліджень минулих років³. Результати досліджень узагальнені в таблицях і діаграмах. Порівняльний аналіз результатів досліджень дозволяє стисло окреслити тенденції розвитку релігійності українського суспільства впродовж більш ніж 20 останніх років і зробити наступні констатації.

¹ Докладно результати досліджень див., зокрема: за 2000 р.: Дудар Н., Шангіна Л. Релігія і віра в житті українців. – Центр Разумкова 2000 р., Київ, 2001, с.267-280; за 2010 р.: Церковно-релігійна ситуація і державно-конфесійні відносини в Україні: підсумки десятиліття, тенденції і проблеми. Аналітична доповідь Центру Разумкова. – Національна безпека і оборона, 2011, №1-2, с.2-77, https://razumkov.org.ua/uploads/journal/ukr/NSD119_2011_ukr.pdf.

² Опитування проводилося методом face-to-face з 9 по 15 листопада 2023 р. у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській, Чернівецькій обл. та м. Києві (у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській обл. – лише на тих територіях, що контролюються урядом України та на яких не ведуться бойові дії).

Опитування проводилося за стратифікованою багатоступеневою вибіркою із застосуванням випадкового відбору на перших етапах формування вибірки та квотного методу відбору респондентів на заключному етапі (коли здійснювався відбір респондентів за статево-віковими квотами). Структура вибіркової сукупності відтворює демографічну структуру дорослого населення територій, на яких проводилося опитування, станом на початок 2022 р. (за віком, статтю, типом поселення).

Опитано 2 022 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Разом з тим, додаткові систематичні відхилення вибірки можуть бути зумовлені наслідками російської агресії, зокрема, вимушеною евакуацією мільйонів громадян.

³ Порівнюючи результати останнього за часом опитування з результатами попередніх досліджень, слід враховувати, що опитування у 2000 і 2010 рр. здійснювалися на всій території України, опитування 2014 р. – в усіх регіонах України, за винятком АР Крим, у 2018, 2019, 2020, 2021 рр. – у всіх регіонах України, за винятком АР Крим і тимчасово окупованих районів Донецької і Луганської обл.

1. РІВЕНЬ І ХАРАКТЕР РЕЛІГІЙНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

1. Упродовж усього періоду досліджень українське суспільство демонструє досить високий рівень релігійності. Зокрема, станом на кінець 2010 р., порівняно з 2000 р., число громадян, які визнають себе віруючими, зросло з 58 до 71%⁴. Надалі, впродовж 2010–2020 рр. частка віруючих серед дорослих громадян України становила в середньому 70%.

Водночас дослідження 2014 р. зафіксувало зростання, порівняно з «довоєнним» 2013 р., числа віруючих з 67% до 76% – що є характерним для суспільства, що опинилось у стресовій ситуації. Цей показник досі залишається найвищим за всі роки спостережень; надалі він знижувався і становив наприкінці 2021 р. 68% опитаних. Із початком повномасштабної російської агресії він зріс до 74%, але у 2023 р. знову дещо знизився до 70,5% (від 84% жителів Заходу країни до 60% жителів Сходу країни).

Якщо у 2022 р. порівняно з 2021 р. зростання частки віруючих відбулося насамперед за рахунок Центрального регіону – тут частка віруючих серед дорослого населення зросла з 63,5% до 76%, то в цьому ж регіоні у 2023 р. сталося зниження цього показника – з 76% до 69%, в інших регіонах зміни порівняно з попереднім роком є статистично незначущими (діаграми «Незалежно від того, відвідуєте Ви церкву чи ні, ким Ви себе вважаєте?»).

2. Зберігається регіональний характер усіх аспектів релігійного і конфесійно-церковного самовизначення громадян України (Захід країни традиційно характеризується найвищим рівнем релігійності, Схід – найнижчим). Однак порівняно з 2000 р. частка тих, хто вважає себе віруючими, у Центральному, Південному та

Східному регіонах зросла, тоді як у Західному регіоні вона порівняно з 2000 р. не змінилася. Отже, різниця між регіонами у частці тих, хто вважає себе віруючим, зменшується. Регіональні особливості тих чи інших вимірів релігійності, позицій та оцінок респондентів наводитимуться в тексті⁵.

3. За результатами досліджень, зберігаються такі закономірності, як залежність рівня релігійності від статі, віку, місця проживання (місто/село).

Традиційно рівень релігійності є вищим у старших вікових групах, порівняно з молодшими (у 2023 р. найменше віруючих серед 18–24-річних – 55%, тоді як в інших вікових групах – від 65% до 78%).

Серед жінок віруючих більше порівняно з чоловіками (78% і 62%, відповідно). Частка віруючих є вищою серед жителів сіл (75%), ніж серед жителів міст (68%). У 2022 р. порівняно з попередніми роками зріс рівень релігійності у осіб з вищою (або незакінченою вищою) освітою, залишившись практично незмінним у респондентів із середньою та середньою спеціальною освітою, через що рівень релігійності став приблизно рівним у всіх освітніх групах. У 2023 р. частка віруючих в різних освітніх групах також статистично значуще не відрізняється.

24% опитаних заявили, що після початку повномасштабної війни росії проти України (після лютого 2022 р.), за їхньою самооцінкою, стали більш релігійними і віруючими людьми, ніж були раніше, 5% – менш релігійними і віруючими людьми, ніж до війни, а 67% – що жодних змін у їхньому ставленні до релігії та віри не сталося.

Чим старші респонденти, тим більше серед них тих, хто укріпився у вірі – їх частка зростає від 17% серед тих, кому менше 25 років, до 28,5% серед тих, кому більше

⁴ Тут і далі терміни «віруючі», «невіруючі», «православні», «вірні ПЦУ (УГКЦ, УПЦ(МП))», «просто християни», «просто православні» та ін. означають групи опитаних, які віднесли себе до відповідних категорій. Чисельність представників інших конфесій є недостатньою для їх статистичного аналізу як окремих груп.

⁵ Тут і далі застосовується наступний розподіл областей за регіонами: **Захід:** Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька обл.; **Центр:** Київ, Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська обл.; **Південь:** Миколаївська, Одеська, Херсонська обл.; **Схід:** Дніпропетровська, Запорізька, Харківська, Донецька, Луганська обл. «Регіональна належність» респондентів визначалася за регіоном їх проживання перед початком повномасштабної російської агресії (тобто перед 24 лютого 2022 р.). Єдиний виняток – при аналізі регіонального розподілу відповідей на запитання «Якими є відносини між вірними різних церков і релігій у місцевості, де Ви живете?» враховувався регіон проживання респондентів на час проведення опитування.

60 років. Частка таких найвища у Західному (31%) та Південному (27%) регіонах, а найнижчою – на Сході (16%). Найбільше таких серед воцерковлених громадян: серед вірних УГКЦ – 36%, УПЦ(МП) – 35%, ПЦУ – 32%. Істотно менше таких серед «просто православних» (11%) та «просто християн» (15%, діаграми «Після початку повномасштабної війни Росії проти України за Вашою оцінкою, Ви стали..?»).

4. Декларування респондентами належності до певної релігійної організації, церкви не завжди пов'язано з ідентифікацією себе як віруючого і може бути зумовлено, зокрема, соціокультурною чи етнічною ідентичністю.

Так, 11,5% вірних ПЦУ, 5% вірних УПЦ(МП), 2% вірних УГКЦ віднесли себе до тих, хто коливається між вірою і невір'ям, є також серед вірних деяких церков (УПЦ та УПЦ(МП)), невелика частка (не більше 1%) – тих, хто назвав себе невіруючим або атеїстом, і не більше 2% – тих, хто байдужий до питань релігії.

Серед «просто православних» віруючими себе назвали 70%, тоді як 21% – тими, хто коливається між вірою і невір'ям, 3% – невіруючими або атеїстами, 4% – байдужими до питань релігії. Це дозволяє припускати, що віднесення себе частиною громадян до православних пов'язане більшою мірою з соціокультурною чи етнічною ідентичністю, ніж з власне релігійною. Ще більше це характерне для групи «просто християн» – серед них віруючими себе назвали лише 52%, тоді як 21% – тими, хто коливається між вірою і невір'ям, 6% – невіруючими або атеїстами, 16% – байдужими до питань релігії.

Разом з тим, серед тих, хто не відносить себе до жодної релігії, 12% назвали себе віруючими, 18% – тими, хто коливається між вірою і невір'ям, 46,5% невіруючими або атеїстами, 15% – байдужими до питань релігії.

Слід зазначити, що власне релігійна ідентичність має для громадян значно менше значення, ніж громадянська чи регіональна (локальна) ідентичності. Відповідаючи на питання: «З якою соціальною спільнотою Ви ідентифікуєте себе насамперед?», 75%

респондентів дають відповідь «з громадянами України», 14,5% – «з жителями мого міста (села)», 4% – «з жителями мого регіону», і лише 2% – «з людьми тієї ж віри, що і я», а 1% – «з людьми тієї ж Церкви, до якої належу я». Дещо більшою мірою висока значущість віднесення себе до спільноти єдиновірців чи членів церкви виражена у вірних УПЦ(МП) (11% ідентифікують себе насамперед з людьми тієї ж віри чи Церкви, що й вони, тоді як серед вірних УГКЦ – 6%, серед вірних ПЦУ 3%).

Упродовж періоду моніторингу **більшість громадян висловлювали переконання, що релігійна віра не передбачає обов'язкової віросповідної визначеності.** Наразі 56% (у 2000 р. – 64%) опитаних вважають, що «людина може бути просто віруючою і не сповідувати якусь конкретну релігію»⁶. Ця точка зору виразно переважає в усіх регіонах, за винятком Заходу, де більшість (57%) опитаних підтримали думку, що «віруюча людина повинна обов'язково сповідувати ту чи іншу релігію». Більшість вони становлять серед вірних УГКЦ (66%) та УПЦ(МП) (58%), тоді як серед вірних ПЦУ – лише 43%. Представники найстаршої вікової групи (60 років і старші) частіше, ніж представники інших вікових груп, схильні вважати, що віруюча людина повинна обов'язково сповідувати ту чи іншу релігію (43%, в інших вікових групах – від 30% до 36%, діаграми «З яким із наведених тверджень стосовно віруючої людини Ви згодні більшою мірою?»).

5. Розподіл конфесійних прихильностей громадян від початку моніторингу не зазнав особливих змін: більшість опитаних ідентифікують себе з православ'ям (у 2023 р. – 61%); значним є число послідовників греко-католицизму (11%), а також тих, хто назвав себе «просто християнами» (11%).

Інші конфесії та релігійні напрями (протестантизм, римо-католицизм, іслам, іудаїзм та ін.) представлені меншим числом прихильників. У 2021 р. була зафіксована найвища за весь період досліджень Центру Разумкова частка тих, хто не відносить себе до жодного з віросповідань (19%), однак після початку повномасштабної війни (у 2022 р.) їх частка

⁶ Цю тезу підтримували більшість (від 56% до 64%) респондентів впродовж усього періоду, коли Центром Разумкова проводилися опитування з цієї тематики (2000-2023 рр.).

знизилася до 12%, у 2023 р. вона становила 13% (діаграми «До якої релігії Ви себе відносите?»).

Конфесійне самовизначення має виразну регіональну специфіку. Найбільше число православних є характерним для Центрального регіону (72%). На Півдні вони становлять 66%, на Сході – 56%, що істотно менше, ніж у 2022 р. (64,5%). При цьому порівняно з минулим роком на Сході зросла частка тих, хто не відносить себе до жодної релігії (з 17% до 24%). На Заході країни частка православних становить 45%, тоді як 40% жителів цього регіону віднесли себе до греко-католиків. Порівняно з іншими регіонами на Заході країни істотно менше тих, хто відносить себе до «просто християн» (3,5%, тоді як в інших регіонах – 14%). У Західному та Центральному регіонах (відповідно 8% і 10%) менше, ніж у Південному та Східному (відповідно 18% і 24%), тих, хто не відносить себе до жодної релігії.

Так само як з віком зростає число віруючих, частка православних зростає від 44% серед молодих людей віком 18-24 роки до 67,5% серед тих, кому 60 і більше років (тоді як частка вірних прихильників інших конфесій та релігій у вікових групах статистично значуще не відрізняється). Чим молодші респонденти, тим більшим серед них стає число тих, хто не належить до жодного з віросповідань (від 9% серед тих, кому 60 і більше років, до 27% серед тих, кому менше 25 років).

6. На відміну від досить сталих конфесійних прихильностей, відчутні зміни відбуваються в частині церковного самовизначення православних вірян, що зумовлене як зміною організаційного оформлення православ'я в Україні, так і впливом повномасштабної агресії росії на громадську свідомість.

До 2018 р. в Україні юридично і фактично діяли три найбільші православні деномінації – Українська автокефальна церква (УАПЦ), Українська Православна Церква (УПЦ) в юрисдикції Московського патріархату (УПЦ(МП)), Українська Православна Церква Київського патріархату (УПЦ КП). Упродовж 2010-2018 рр. число вірних УПЦ(МП) постійно зменшувалося (з 24% у 2010 р. до 12% у 2018 р.), а вірних УПЦ КП – навпаки, зросло: з 15% у 2010 р. до 29% у 2018 р.).

У грудні 2018 р. УПЦ-КП та УАПЦ об'єдналися у Православну Церкву України (ПЦУ), яка у січні 2019 р. отримала від Вселенського Патріархату Томос про автокефалію.

Але у 2020 р. число вірних ПЦУ було меншим (20%), ніж число вірних УПЦ КП у 2018 р., що відображало певну дезорієнтованість багатьох вірян у їх церковній ідентифікації після заяв Патріарха УПЦ КП Філарета про відкликання свого підпису під рішенням про створення ПЦУ і проголошення ним відновлення УПЦ КП. Водночас зросло число громадян, які ідентифікували себе як «просто православні» – з 23% у 2018 р. до 27% у 2020 р. (ще 1% не знали, до якої саме православної церкви вони належать, діаграми «До якої саме православної церкви Ви себе відносите?»). Однак вже у 2021 р. частка тих, хто відніс себе до вірних ПЦУ, зросла до 24%, у 2022 р. – до 36%, у 2023 р. – до 42% серед усіх опитаних.

Після початку повномасштабної війни Росії про Україну істотно менше стало тих, хто відносить себе до вірних УПЦ(МП) (з 13% у 2021 р. до 6% у 2023 р.).

Протягом останніх років істотно зменшилася частка тих, хто відносить себе до «просто православних» – від 27% у 2020 р. до 22% у 2021 р., 19% у 2022 р. і 13% у 2023 р.

У 2023 р. найбільша частка вірних ПЦУ – у Центральному регіоні (52%). На Півдні – 40%, на Заході – 36,5%, на Сході – 31%. Вірні УПЦ(МП) у Західному і Центральному регіонах становлять 4% усіх опитаних, у Східному – 8%, у Південному – 11%. Найменше «просто православних» у Західному регіоні (4%), в інших регіонах – 15-16%.

Соціально-демографічна структура вірних найбільших церков. У регіональній структурі вірних ПЦУ найбільше представлені жителі Центрального регіону (тут мешкають 51,5% усіх вірних цієї церкви, діаграми «Структура конфесійно-церковних груп»). Також жителі Центрального регіону становлять більшість «просто православних» (51%) і «просто християн» (53%).

У регіональній структурі вірних УПЦ(МП) найбільше представлені жителі Центру (33%) та Сходу (27%) країни. У структурі вірних УГКЦ – жителі Західного регіону (95%). Серед тих, хто не відносить себе до

жодної релігії, найбільше жителів Сходу (36%) і Центрального регіону (32%).

Серед вірних УПЦ(МП) найбільшою мірою представлені люди найстаршої (60 і більше років) вікової групи (43%), тоді як, наприклад, серед вірних ПЦУ вони становлять 32%, серед вірних УГКЦ – 25%.

Структура вірних УПЦ(МП) вирізняється також тим, що більше двох третин (67,5%) серед них – це жінки. Серед вірних ПЦУ жінки становлять 59,5%, серед вірних УГКЦ – 56,5%, серед «просто православних» – 55,5%. А серед «просто християн» і тих, хто не відніс себе до жодного віросповідання, більшість становлять чоловіки (відповідно 55% і 60,5%).

7. Спостерігається істотна різниця між рівнем декларованої релігійності (70,5% опитаних називають себе віруючими, 61% – православними) і рівнем віднесення себе до конкретної релігійної громади.

Характеризуючи церковно-конфесійне самовизначення, найчастіше дослідники звертають увагу на номінальне самовіднесення громадян до однієї чи іншої церкви, хоча ознакою воцерковлення має бути саме належність до певної релігійної громади. Членство у громаді визнали лише 24% (однак, у 2020 р. таких було лише 16%, діаграми «*Чи є Ви членом певної релігійної громади?*»). Найбільше членів громад на Заході країни (46%). У Центральному регіоні – 18%, на Півдні – 13%, на Сході – 12%. Чим старші респонденти, тим частіше вони називають себе членами релігійної громади (від 17% у віковій групі 18–24 роки до 29% серед тих, кому 60 і більше років). Сільські жителі частіше є членами релігійної громади, ніж міські (відповідно 28,5% і 21%), жінки частіше, ніж чоловіки (відповідно 26,5% і 20%).

Належність до певної Церкви не є водночас належністю до релігійної громади. Серед вірних УГКЦ членство у громаді засвідчили 58%, серед вірних УПЦ(МП) – 55%, серед вірних ПЦУ – 25%. Членами релігійних громад визнали себе також 7% «просто християн», 9% «просто православних» і 1% тих, хто не відносить себе до жодної релігії.

Члени релігійних громад, які віднесли себе до ПЦУ, становлять 10,5% усіх опитаних (у 2021 р. – 6%), члени греко-католицьких

громад 6% (стільки ж, скільки і у 2021 р.). Членами громад УПЦ(МП) назвали себе 3% усіх опитаних (у 2021 р. – 4%).

8. Ситуація з відвідуванням релігійних служб громадянами змінилася незначно. Якщо у 2000 р. відвідування релігійних служб, зібрань засвідчили 49% опитаних, а 51% – їх не відвідували, то надалі про відвідування служб повідомляли більше половини опитаних (у 2023 р. – 53%). Жителі Західного регіону відвідують релігійні служби значно частіше (82%), тоді як на Сході – 33%, на Півдні – 41,5%, у Центральному регіоні – 47%.

Відвідування релігійних служб зростає від 41% серед молоді віком 18–24 роки до 58% у найстаршій віковій групі (60 років і більше). Жителі сіл частіше відвідують релігійні служби, ніж жителі міст (відповідно 60% і 49%), а жінки частіше, ніж чоловіки (відповідно 61% і 43,5%). Найбільше тих, хто відвідує релігійні служби, серед вірних УГКЦ (95%), серед вірних УПЦ(МП) таких 73%, серед вірних ПЦУ – 66%, серед «просто православних» – 32%, серед «просто християн» – 27%, серед тих, хто не відносить себе до жодного віросповідання – 5% (діаграми «*Чи відвідуєте Ви релігійні служби, зібрання, служіння?*»).

Водночас регулярно, не рідше, ніж раз на тиждень відвідують служби лише 31% серед тих, хто заявив, що відвідує релігійні служби та зібрання (що, однак, значно більше, ніж у 2021 р., коли таких було 20%). Зараз такі становлять від 48% на Заході, 36% – у Південному регіоні, 19% – у Центральному регіоні і лише 13% – у Східному. Найчастіше відвідують служби вірні УГКЦ (54% не рідше раз у тиждень). Серед вірних УПЦ(МП) – 43%, серед вірних ПЦУ – 24% з-поміж тих, хто відвідує релігійні служби. Частіше відповідають, що відвідують служби не рідше раз у тиждень, ті, кому 60 і більше років – серед них таку відповідь дають 40%, серед тих, кому від 50 до 59 років – 34,5%, тоді як в молодших та середніх вікових групах – від 22% до 27% серед тих, хто відвідує релігійні служби.

Відносна ж більшість (42%) тих, хто відвідує релігійні служби, зібрання, відвідують їх лише на релігійні свята. На Заході країни таких лише 27%, на Півдні – 39%, на Сході – 50%, у Центральному регіоні – 56%. Найменше

тих, хто дає таку відповідь – серед вірних УГКЦ (21%), тоді як серед вірних УПЦ(МП) – 34,5%, серед вірних ПЦУ – 49%, серед «просто християн – 42%, серед «просто православних» – 64% (діаграми «Як часто Ви відвідуєте релігійні служби, зібрання, служіння?»).

Відповідаючи на питання «Чи відвідували Ви богослужіння минулої неділі (суботи, п'ятниці)?», 23% дають ствердну відповідь (47% на Заході, 20% на Півдні, 15% – у Центральному регіоні і лише 9% – у Східному, від 30,5% серед тих, кому 60 і більше років, до 12% серед тих, кому від 18 до 24 років, 31% серед жителів сіл і лише 19% серед жителів міст, 27% серед жінок і 17% серед чоловіків, 59% серед вірних УГКЦ, 34,5% – УПЦ(МП), 24,5% – ПЦУ, 8% – серед «просто християн», 7% – серед «просто православних»).

Останніми роками частина вірян бере участь у релігійних відправах у мережі Інтернет. За даними останнього опитування, брали участь у відправах у мережі Інтернет 15% опитаних. Значно частіше відвідують їх через Інтернет жителі Західного регіону (35%, в інших регіонах – від 5% до 13%) (діаграми «Чи брали Ви участь у релігійних відправах у мережі Інтернет?»).

Серед вірних УГКЦ брали участь у відправах в мережі Інтернет 47%, тоді як, наприклад, серед вірних УПЦ(МП) таких лише 18%, серед вірних ПЦУ – лише 14%.

Якщо виходити з вищенаведеного, то цілком очікувано, що до використання Церквою новітніх інформаційних технологій (соціальних мереж, практики «церков у смартфоні» тощо) найбільш прихильно ставляться вірні УГКЦ (66% ставляться до цього позитивно), менш позитивно – вірні УПЦ(МП) (43,5%) та ПЦУ (47,5%). У Західному регіоні позитивно ставляться 57%, в інших регіонах – від 35% до 38% (загалом по країні – 42%, діаграми «Наразі Церква активно використовує новітні інформаційні технології...?»).

9. Зміни у поведінці вірян під час війни. Відповідаючи на питання, як змінилася частота відвідування ними церкви (молитовного будинку) після початку війни, 53% респондентів відповіли, що відвідують церкву, як і раніше, 11% стали відвідувати церкву частіше, а 8% – рідше (ще 25% відповіли, що «раніше

зовсім не відвідували і не відвідують зараз»). Останніх найбільше у наймолодшій віковій групі (41,5% серед тих, кому менше 25 років). Тоді як тих, хто відповідає, що став частіше ходити до церкви, найбільше серед респондентів віком понад 60 років (15%, в інших вікових групах – від 6% до 11%).

Дають відповідь, що з початком війни стали частіше відвідувати церкву, 21% вірних УГКЦ, 18% вірних УПЦ(МП), 13% вірних ПЦУ і лише 6% «просто християн» і лише 4% «просто православних». Частіше стали відвідувати церкву 17% жителів Західного регіону, 10% жителів Центрального і Південного регіонів і лише 4% жителів Сходу країни. На Сході та Півдні 13% відповіли, що стали відвідувати церкву рідше, ніж до війни, тоді як на Заході та в Центрі такі становляться відповідно лише 5% і 7% опитаних (діаграма «Відвідуєте церкву (молитовний будинок)?»).

8% опитаних відповіли, що після початку війни стали частіше спілкуватися із священнослужителями, 7% – що стали спілкуватися рідше, 44% – спілкуються як і раніше (ще 38% відповіли, що «раніше зовсім не спілкувалися із священнослужителями і не спілкуються зараз»). Останніх найбільше у наймолодшій віковій групі (60%).

Найрідше дають відповідь, що з початком війни стали частіше спілкуватися із священнослужителями, жителі Східного регіону (4%, в інших регіонах – 8-10%, діаграма «Особисто спілкуєтеся із священнослужителями?»).

7% опитаних відповіли, що після початку війни частіше потребують спілкування з одновірцями (членами їх релігійної громади), 5% – що потребують такого спілкування рідше, 51% – що потреба в цьому не змінилася (ще 30% відповіли, що не належать до жодної віри чи до жодної релігійної громади). Найчастіше дають відповідь, що з початком війни частіше потребують спілкування з одновірцями, представник найстаршої (60 років і більше) вікової групи (12%, в інших вікових групах – від 4% до 6%, діаграма «Потребуєте спілкування з одновірцями (членами Вашої релігійної громади)?»).

10. У період між 2000 і 2020 рр. частка тих, хто відповідав, що регулярно надає матеріальну підтримку Церкві, становила від 9 до 11%. За даними останнього

опитування, ця частка стала дещо більшою (15%). Порівняно з початком 2000 р. меншою стала частка тих, хто надавав таку допомогу «зрідка» (з 38% у 2000 р. до 26,5% у 2023 р.) і тих, хто її не надавав ніколи (з 36% до 25%, відповідно). Протягом останніх 10 років майже незмінною залишалася частка тих, хто робить пожертви у дні великих свят та оплачує треби, обряди (у межах 29–34%, за даними останнього опитування – 33%), що вище показника 2000 р. (16%). (діаграми: «*Чи підтримуєте Ви Церкву матеріально?*»).

У 2023 р. серед членів релігійної громади надають матеріальну допомогу церкві регулярно 38%, серед тих, хто не є членом громади – лише 8%, зрідка – відповідно 33% і 24%, роблять пожертви у дні великих свят та оплачує треби – відповідно 25% і 35,5%, ніколи не надають матеріальну допомогу – відповідно 4% і 32,5%.

Оскільки серед жителів Західного регіону найбільше тих, хто є членом релігійної громади, то, відповідно, там найбільша частка тих, хто регулярно їм надає матеріальну допомогу (33%, тоді як в інших регіонах – від 6% до 11%). Серед вірних різних церков найчастіше регулярну допомогу церкві надають вірні УГКЦ (43%). Серед вірних УПЦ(МП) цей показник становить 19%, серед вірних ПЦУ – 16%.

Найбільше тих, хто ніколи не надає допомогу церкві, у Східному регіоні (38%), серед представників молоді (серед тих, кому від 18 до 24 років – 43%), серед тих, хто не відносить себе до жодного віросповідання (76%). Серед «просто православних» та «просто християн» відносно більшість (відповідно 45% і 44%) становлять ті, хто робить пожертви в дні великих свят та оплачує виконання треб.

11. Мотивація відвідування релігійних служб. Говорячи про мотивацію відвідування релігійних служб, найчастіше ті, що беруть у них участь, називають спілкування з Богом (51%), участь у молитвах, релігійних обрядах (45%). Дещо рідше називають те, що відвідування релігійної служби заспокоює, дозволяє забути про повсякденні турботи (35%), бажання послухати проповідь (34%), допомагає вирішити моральні проблеми, які тривожать (30%).

15,5% мотивують це тим, що вони так робили все життя, 14% – необхідністю побути серед своїх однодумців, серед людей, які їм симпатичні, і лише 3% – тому що релігійна громада надає їм якусь допомогу, підтримку (діаграми «*З якою метою Ви відвідуєте релігійні служби, зібрання, служіння?*»). Порівняно з «довоєнним» 2021 р. дещо більше стало тих, хто мотивує відвідування релігійних служб тим, що це дозволяє забути про повсякденні турботи, допомагає вирішити моральні проблеми, які тривожать.

Жителі Західного регіону, частіше, ніж жителі інших регіонів, називають мотив спілкування з Богом (64%, в інших регіонах – від 33% до 44%), те ж само стосується участі в молитвах, релігійних обрядах (53%, в інших регіонах – від 35% до 43%). У той же час, жителі Західного регіону рідше мотивують це тим, що просто робили так все життя (9%, в інших регіонах – від 17% до 21%).

Якщо у 2022 р. у наймолодшій віковій групі зросла мотивація участі в релігійних службах тим, що це заспокоює їх, дозволяє забути про повсякденні турботи (з 17% до 30%), то у 2023 р. значущість цього мотиву знизилася до 15,5% і зараз статистично значуще не відрізняється від «довоєнного показника».

Жінки частіше за чоловіків як мотиви відвідування релігійних служб називають спілкування з Богом (відповідно 53% і 46%), те, що це заспокоює їх (відповідно 38% і 30%) або допомагає вирішити моральні проблеми (відповідно 33% і 26%).

Вірні УГКЦ та УПЦ(МП) частіше за представників інших груп респондентів називають мотив спілкування з Богом (відповідно 70% і 62%), а вірні УПЦ(МП) також те, що це заспокоює їх, дозволяє забути про повсякденні турботи (52%). Вірні УПЦ(МП) частіше, ніж вірні інших Церков, називають як мотив те, що релігійна громада надає їм допомогу та підтримку (11%).

Ті, хто не відвідує релігійні служби, найчастіше причиною цього називають те, що для сповідування релігії не обов'язково відвідувати релігійні служби, зібрання, служіння (42%), що не відчувають жодної потреби в цьому (31%), не мають на це часу (28%). Рідше як причину називають те, що є невірними або атеїстами (12%), те, що серед

їхніх знайомих ніхто не відвідує релігійні служби, зібрання, служіння (9%). І лише 2% називають як причину те, що там, де вони живуть, взагалі немає релігійних громад, 3% – що немає громад тієї церкви чи релігії, до якої вони належать, 2% – що беруть участь у релігійних службах, зібраннях, служіннях в мережі Інтернет, слухають служби по телебаченню чи радіо (діаграми «Чому Ви не відвідуєте релігійні служби, зібрання, служіння?»).

Серед жителів Західного регіону, які не відвідують релігійні служби, більшою (23,5%), ніж в інших регіонах (від 6% до 12%) є частка тих, які пояснюють це тим, що є невірними чи атеїстами. Серед жителів Південного регіону – тих, хто відповідає, що не має на це часу (39%, в інших регіонах – від 23% до 28%), та тих, хто говорить, що серед їхніх знайомих ніхто не відвідує релігійні служби (19%, в інших регіонах – від 2% до 9%).

Чим молодші респонденти, тим частіше вони як мотив називають, те що є невірними чи атеїстами (частка таких зростає від 9% серед тих, кому 60 і більше років, до 25% серед тих, кому менше 25 років) та те, що не відчувають в цьому жодної потреби (відповідно 27% і 39%).

12. Чи потрібна модернізація Церкви? Ті респонденти, які відвідують релігійні служби, відповідаючи на питання, чи потрібно щось змінювати у діяльності релігійної громади, чиї релігійні служби, зібрання, служіння вони відвідують, переважно відповідають, що нічого не потрібно змінювати (57%).

12% дотримуються думки, що потрібно більше уваги приділяти різним видам допомоги членам громади, їх підтримці, 12% – більше уваги приділяти психологічній підтримці членів громади, 10,5% вказували на необхідність здійснення служб, проповідей рідною

для них мовою (у 2021 р. таку відповідь давали рідше – 5%), 10% – на спрощення обрядовості, скорочення тривалості служіння, 8% – на необхідності більше уваги приділяти проблемам членів громади, 6% – більше уваги приділяти ознайомленню членів громади з основами релігійного вчення, 5% вказали на необхідність проведення зібрань, служінь у більш зручний час (діаграми «Чи потрібно щось змінювати у діяльності релігійної громади?»).

Жителі Південного регіону частіше, ніж жителі інших регіонів, вважають, що потрібно більше уваги приділяти різним видам допомоги членам громади, їх підтримці (25%, в інших регіонах – від 4% до 16%).

Жителі Центрального та Східного регіонів (відповідно 16,5% і 13,5%) частіше, ніж жителі Західного і Південного регіонів (відповідно 6% і 3%), вважають актуальною проблемою необхідність здійснення служби рідною для них мовою.

2. РЕЛІГІЯ, ЦЕРКВА І СУСПІЛЬСТВО

1. Церкві довіряє більшість громадян України. Разом з тим, порівняно з 2010 р., коли рівень суспільної довіри до Церкви досяг максимуму (72,5%), наразі цей показник є нижчим – 59%⁷ (діаграми «Якою мірою Ви довіряєте Церкві?»). Найбільшою мірою довіряють Церкві жителі Західного (72% респондентів) та Південного (69%) регіонів. У Центральному регіоні довіряють 54%, а найнижчий рівень довіри до Церкви зафіксований у Східному регіоні, де їй висловили довіру лише відносна більшість респондентів (47%), що лише на 7% перевищує частку тих, хто їй не довіряє.

2. Рівень визнання морального авторитету церкви є нижчим, ніж рівень довіри до неї. Відповідний показник знижувався

⁷ Дані по довірі до Церкви наводяться за результатами соціологічного опитування, що проводилося соціологічною службою Центру Разумкова з 21 по 27 вересня 2023 р. в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Рафт в Україні.

Опитування проводилося методом face-to-face у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській, Чернівецькій обл. та м. Києві (у Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській обл. – лише на тих територіях, що контролюються урядом України та на яких не ведуться бойові дії). Структура вибіркової сукупності відтворює демографічну структуру дорослого населення територій, на яких проводилося опитування, станом на початок 2022 р. (за віком, статтю, типом поселення).

Опитано 2 016 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Разом з тим, додаткові систематичні відхилення вибірки можуть бути зумовлені наслідками російської агресії, зокрема, вимушеною евакуацією мільйонів громадян.

упродовж 2010–2020 рр. (з 56% до 44,5% у 2020 р., частка тих, хто не вважав Церкву моральним авторитетом зросла у цей період з 27% до 40%). Показники 2021 і 2022 рр. виявилися більш оптимістичними – вважали Церкву моральним авторитетом у 2021 р. 48%, у 2022 р. – 49%, не вважали – відповідно 31% і 33% (діаграми «*Чи є для Вас сьогодні Церква моральним авторитетом?*»). Однак, у 2023 р. на моральний авторитет Церкви вказали дещо менше респондентів – 44%, а 40% – на те, що Церква не є моральним авторитетом. Отже, ми спостерігаємо повернення до ситуації 2020 р.

Позиції громадян з цього питання відрізняються у регіонах і залежать від конфесійно-церковної визначеності респондентів: Церква є моральним авторитетом для 64% жителів Заходу країни і лише для 30–42% жителів інших регіонів. Порівняно з минулим роком зниження морального авторитету Церкви відбулося у Західному (з 72% до 64%) та Східному (з 43% до 30%) регіонах. Якщо у 2022 р. у Східному, Центральному та Південному регіонах частки тих, хто вважав і тих, хто не вважав Церкву авторитетом, статистично значуще не відрізнялися, то у 2023 р. на Сході ті, хто не вважає Церкву моральним авторитетом, становлять більшість опитаних (55%), у Центральному регіоні – відносно більшість (44%), проте на Півдні відносно більшість (42%) становлять ті, хто Церкві довіряє.

За конфесійно-церковною ознакою: вона є моральним авторитетом для 81% вірних УГКЦ (найвищий показник), меншою мірою – для вірних УПЦ(МП) (68%) і ПЦУ (53%), ще меншою – для «просто православних» (26%) і «просто християн» (22%), а серед тих, хто не відносить себе до жодної релігії – лише для 8%.

Рівень визнання Церкви моральним авторитетом найвищий у найстаршій віковій групі (60 років і старші – 54%), і стає тим нижчим, чим молодші респонденти (до 33% серед тих, кому менше 25 років). Кардинально відрізняється позиція жінок і чоловіків: якщо для більшості жінок (53%) Церква є моральним авторитетом (33% жінок відповідають, що вона не є моральним авторитетом), то для відносно більшості чоловіків (відповідно 35% і 47%) вона не є моральним авторитетом.

3. Ставлення громадян до моральності священнослужителів є досить критичним.

Лише 21% респондентів висловили впевненість у тому, що «*більшість священнослужителів – глибоко моральні й духовні особи*» (діаграми «*З яким судженням Ви згодні найбільшою мірою?*»). Частка тих, хто вважає, що більшість священнослужителів – глибоко моральні й духовні особи, є вищою у Західному та Південному регіонах (відповідно 28% і 29%), і нижчою у Центральному (17%) та Східному (17%) регіонах.

Серед вірних УПЦ(МП) цей показник становить 34%, серед вірних УГКЦ – 31%, ПЦУ – 25%, серед «просто православних» – 15%, «просто християн» – 12%, серед тих, хто не належить до жодного віросповідання – лише 5%. Дещо частіше вважають священнослужителів моральним авторитетом представники найстаршої вікової групи (25%), рідше – наймолодшої (15%).

Увесь період моніторингу переважає думка, що «*священнослужителі – такі ж як і більшість із нас, – з усіма достоїнствами і гріхами*» (від 44% до 52%, за даними останнього опитування – 44%). Ця точка зору є переважаючою у всіх регіонах та групах за ознакою конфесійно-церковної визначеності (крім тих, хто не належить до жодного віросповідання, відносна більшість (41%) яких вважають, що більшість священнослужителів думають передовсім про гроші, а не про духовне (серед опитаних загалом так вважають (26%)).

4. Оцінка ролі та функцій Церкви у суспільстві.

Упродовж усього періоду моніторингу досить високо оцінювалася громадянами позитивна суспільна роль Церкви. Однак, з початком військових дій на Сході країни частка тих, хто відзначав роль Церкви як позитивну (у 2014 р. – 52,5%), зменшилася до показника 40% у 2020 р. У 2021 р. частка тих, хто вказував на позитивну роль Церкви, зросла до 49,5%, у 2022 р., після початку повномасштабної агресії росії, зафіксоване ще більше зростання – до 59%, що є найвищим показником з 2000 р. У 2023 р. цей показник є дещо нижчим – 54%, (діаграми «*Яку роль, на Вашу думку, відіграє Церква в сучасному українському суспільстві?*»).

Найчастіше на позитивну роль Церкви вказують жителі Західного регіону (75%).

У Південному регіоні – 60%, у Центральному – 47%, у Східному – лише 37% (що статистично значуще не відрізняється від частки тих, хто у цьому регіоні вважає, що Церква не відіграє помітної ролі (35,5%). Загалом по країні вважають, що Церква не відіграє помітної ролі в українському суспільстві, 28% респондентів. (у 2021 р. таких було більше – 33%). При цьому слід особливо наголосити, що про негативну роль Церкви не йдеться: за час моніторингу частка тих, хто поділяв таку думку, не перевищувала 7% опитаних (зараз становить 3%).

Чим молодші респонденти, тим рідше вони вказують на позитивну роль Церкви (від 64% серед тих, кому 60 і більше років, до 43% серед тих, кому менше 25 років).

На позитивну роль Церкви вказують переважна більшість вірних основних конфесій та церков України: УГКЦ (84%), УПЦ(МП) (71%) і ПЦУ (66%). Серед «просто православних» – лише 39%, серед «просто християн» – лише 32%. Найрідше – ті, що не відносять себе до жодного віросповідання (15,5%).

5. Відповідаючи на питання: «Які головні цілі повинні ставити перед собою церкви та релігійні об'єднання в Україні?», найчастіше респонденти називають духовну підтримку людей, що переживають духовну кризу (50%), вшанування Бога, спільні молитви (50%), допомогу соціально незахищеним групам населення (29%), моральне оздоровлення суспільства (27,5%), захист традиційних цінностей (22%), (діаграми «Які головні цілі повинні ставити перед собою церкви та релігійні об'єднання в Україні?»).

Жителі Західного регіону частіше, ніж жителі інших регіонів, називають вшанування Бога, спільні молитви (70%, в інших регіонах – від 40% до 45%), а також виховання молоді (19%, в інших регіонах – від 7% до 13%). Жителі Південного регіону частіше, ніж жителі інших регіонів, називають духовну підтримку людей, що переживають духовну кризу (62%, в інших регіонах – від 46% до 52%), а також залучення до своєї церкви (релігійного об'єднання) якомога більшої кількості віруючих (19%, в інших регіонах – від 7% до 10%). Жителі Центрального регіону – допомогу соціально незахищеним групам населення (38%, в інших регіонах – від 19% до 30%).

Жителі Східного та Південного регіонів (відповідно 21% і 20%), частіше, ніж жителі Центрального та Західного регіонів (відповідно 14% і 9%) вважають, що цілями церков та релігійних об'єднань в Україні мають бути пропаганда миру та толерантності.

Представники наймолодшої вікової групи (18-24 роки) рідше (38%), ніж представники інших вікових груп (48-53%) вважають, що церкви та релігійні об'єднання повинні ставити за мету підтримку людей, що переживають духовну кризу. Також чим молодші респонденти, тим рідше вони називають реалізацію мети морального оздоровлення суспільства.

Якщо порівнювати відповіді на два питання: «Які головні цілі повинні ставити перед собою церкви та релігійні об'єднання в Україні?» і «Які головні цілі реалізує церква чи релігійне об'єднання, до якої (якого) Ви належите?», то відповіді на ці два питання загалом є схожими, тобто респонденти найчастіше вважають, що церква чи релігійне об'єднання, до якої (якого) вони належать, реалізують їх очікування. Респондентами називаються такі найголовніші цілі, які реалізує їх церква: вшанування Бога, спільні молитви (59% тих, хто відносить себе до якоїсь церкви чи релігійного об'єднання), духовна підтримка людей, що переживають духовну кризу (47%), моральне оздоровлення суспільства (28%), захист традиційних цінностей (28%), допомога соціально незахищеним групам населення (24%, діаграми «Які головні цілі реалізує церква чи релігійне об'єднання, до якої (якого) Ви належите?»).

Жителі Західного регіону частіше, ніж жителі інших регіонів, як реалізовану їх релігійною організацією ціль називають вшанування Бога, спільні молитви (76%, в інших регіонах – від 44% до 55%) та виховання молоді (20%, в інших регіонах – від 8% до 13%).

Жителі Центрального та Південного регіонів (відповідно 31% і 30%) частіше, ніж жителі Західного і Східного регіонів (відповідно 14,5% і 19%) відзначають реалізацію їх релігійною організацією допомоги соціально незахищеним групам населення. Жителі Західного та Східного регіонів (відповідно

33% і 35%) частіше, ніж жителі Центрального та Південного регіонів (відповідно 24% і 20%) відзначають реалізацію їх релігійною організацією цілі морального оздоровлення суспільства. Жителі Південного регіону – залучення до своєї церкви (релігійного об'єднання) якомога більшої кількості віруючих (14,5%, в інших регіонах – від 4% до 6%).

6. Громадяни України вважають, що провідне або важливе місце в діяльності церкви, релігійного об'єднання повинно посідати соціальне служіння, допомога людям, їх підтримка.

33% опитаних відповіли що соціальне служіння повинно відігравати провідну роль в діяльності церкви, 32% – що соціальне служіння є важливою, але не першочерговою діяльністю церкви. Лише 10% опитаних вважають, що соціальне служіння є мало-важливою діяльністю церкви і лише 8% – що церква (релігійне об'єднання) взагалі не повинна займатися соціальним служінням (діаграми «Яке місце в діяльності церкви, релігійного об'єднання повинно займати соціальне служіння?»). Ці позиції мало відрізняються від тих, які були зафіксовані у попередні роки.

Дотримуються думки, що соціальне служіння має бути провідним чи важливим напрямом діяльності Церкви, 71% жителів Західного регіону, 64% жителів Центрального і Південного регіонів, 61% жителів Східного регіону. Так вважають 75% вірних ПЦУ, 72% вірних УГКЦ, 63,5% вірних УПЦ(МП), 60% «просто православних», 54% «просто християн» та 44% тих, хто не відносить себе до жодного віросповідання.

Оцінюючи, які види соціального служіння церков, релігійних об'єднань, на їхню думку, найбільш важливі для суспільства, найчастіше респонденти називали психологічну допомогу (68%) та захист вразливих груп (людей, що постраждали від насильства, бездомних, переселенців тощо) (48%). Ще 32% назвали релігійну освіту, 30,5% – виховання дітей, 24% – матеріальну допомогу, 7% – організацію дозвілля, 5% – професійну орієнтацію та навчання. 3% опитаних зазначили, що жодні види соціального служіння не є важливими для суспільства (діаграми «Які види соціального служіння церков,

релігійних об'єднань, на Вашу думку, найбільш важливі для суспільства?»).

У баченні головних завдань та напрямів соціального служіння вирізняється Західний регіон – частіше, ніж жителі інших регіонів, жителі Заходу країни відносять до головних видів соціального служіння виховання дітей (39%, в інших регіонах – від 18% до 31%) та релігійну освіту (45%, в інших регіонах – від 22,5% до 30%), але рідше, ніж в інших регіонах – захист вразливих груп (31%, в інших регіонах – від 48% до 58%). Жителі Південного регіону частіше за жителів інших регіонів називають матеріальну допомогу (37%, в інших регіонах – від 16% до 26%). Жителі Сходу країни – психологічну допомогу (74%, в інших регіонах – від 65% до 68%).

Вірні УГКЦ більше значення, ніж вірні інших церков, надають релігійній освіті (51% та вихованню дітей (47%), і менше – захисту вразливих груп (40%). Представники старших вікових груп більше значення, ніж представники молодших вікових груп, надають матеріальній допомозі та вихованню дітей.

Оцінюючи, які види соціального служіння церков, релігійних об'єднань були б цікавими особисто для них, 42% респондентів назвали психологічну допомогу, 20% – релігійну освіту, 19% – захист вразливих груп, 17% – виховання дітей, 16% – матеріальну допомогу, 7% – організацію дозвілля, 4% – професійну орієнтацію та навчання. 26% зазначили, що жодні види соціального служіння їх не цікавлять.

Жителі Західного регіону частіше, ніж жителі інших регіонів, називають релігійну освіту (31%), виховання дітей (24%); жителі Південного регіону – матеріальну допомогу (28%) та захист вразливих груп (36%), (діаграми «Які види соціального служіння церков, релігійних об'єднань були б цікавими особисто для Вас?»). Жителі Східного регіону значно частіше за інших відповідають, що жодні види соціального служіння їх не цікавлять (42%).

Психологічна допомога частіше цікавить вірних УПЦ(МП) (55%) і ПЦУ (52%), захист вразливих груп і матеріальна допомога – вірних УПЦ(МП) (відповідно 34% і 24%). Виховання дітей найбільше цікавить вірних

УГКЦ (31%) та УПЦ(МП) (28%), те ж саме стосується організації дозвілля (відповідно 14% і 14%). 59% тих, хто не відносить себе до жодної релігії та 36% «просто християн» не зацікавлені в жодному виді соціального служіння церков.

Представники старших вікових груп частіше, ніж респонденти молодшого віку, висловлюють зацікавленість у таких видах соціального служіння як психологічна та матеріальна допомога, захист вразливих груп. Чим молодші респонденти, тим частіше вони відповідають, що жоден вид соціального служіння церков їх не цікавить.

54% опитаних зазначають, що їх особисто не торкнувся жоден з видів соціального служіння церков, релігійних об'єднань. Найчастіше таку відповідь дають жителі Східного (63%) та Центрального (60%) регіонів, ті, хто не відносить себе до жодної релігії (79%), «просто християни» (67%) та «просто православні» (63%). Чим молодші респонденти, тим частіше вони дають таку відповідь.

Найрідше таку відповідь дають жителі Західного (44%) і Південного (38,5%) регіонів, вірні УГКЦ (40%) та УПЦ(МП) (34,5%), (діаграми «Які види соціального служіння церков, релігійних об'єднань торкнулися особисто Вас?»).

Серед видів соціального служіння, яке отримували респонденти, найчастіше вони називають психологічну допомогу (26%). У 2021 р., тобто до початку повномасштабної війни, таких було менше 18%. 11% називають релігійну освіту, 10% – матеріальну допомогу (у 2021 р. таких було лише 4%), 6% – допомогу у вихованні дітей, 5% – захист вразливих груп, 2% – допомогу в організації дозвілля, 1,5% – допомогу в професійній орієнтації та навчанні.

Жителі Південного регіону частіше, ніж жителі інших регіонів, зазначають, що отримали матеріальну допомогу (23,5%), допомогу в рамках захисту вразливих груп (16%). Жителі Західного регіону що отримали допомогу в організації дозвілля (6%).

Представники старших вікових груп частіше, ніж респонденти молодшого віку, отримували від церков та релігійних організацій психологічну та матеріальну допомогу.

Частіше отримували матеріальну допомогу вірні УПЦ(МП) (18%), а допомогу у вихованні дітей (14%) – вірні УГКЦ.

Соціальне служіння релігійних об'єднань під час війни. Відповідаючи на запитання: «Які завдання є першочерговими для релігійних об'єднань під час війни?», найчастіше респонденти називають допомогу Збройним силам України (53%, у 2022 р. таку відповідь дали 45,5%), надання психологічної допомоги (52%, у 2022 р. – 54%), залучення міжнародної уваги та допомоги Україні (34%, у 2022 р. таку відповідь дали 28%) та допомогу у вирішенні соціальних і матеріальних проблем громадян (30%, у 2022 р. – 39,5%). Ще 21% називають допомогу внутрішньо переміщеним особам, 17% – пом'якшення наслідків руйнування міст, сіл, соціальної та транспортної інфраструктури, 4% – забезпечення потреб українських біженців за кордоном (діаграма «На Вашу думку, які завдання є першочерговими для релігійних об'єднань під час війни?»).

У Західному та Центральному регіонах як найважливіший вид соціального служіння називається допомога Збройним силам України, тоді як у Східному та Південному регіонах – надання психологічної допомоги. Вірні УГКЦ значно частіше відзначають важливість допомоги Збройним силам України порівняно з наданням психологічної допомоги громадянам, а у всіх інших конфесійно-церковних групах респондентів частки тих, хто вважає важливими ці два види соціального служіння, статистично значуще не відрізняються.

49% опитаних відповіли, що їм відомо про випадки, коли релігійні громади (будь-якої релігійної належності) після початку широкомасштабної війни росії проти України надавали допомогу Збройним силам України. Найчастіше відповідають, що їм відомо про такі випадки, жителі Західного регіону (72%), вірні УГКЦ (79%, діаграми «Чи відомо Вам про випадки...?»).

41% опитаних відомо про випадки, коли релігійні громади надавали прихисток біженцям (серед внутрішньо переміщених осіб про такі випадки знають 55%). Найчастіше відповідають, що їм відомо про такі випадки, жителі Західного (55%) та Південного (50%) регіонів, вірні УГКЦ (65%) та УПЦ(МП) (53%).

40% опитаних відомо про випадки, коли релігійні громади надавали матеріальну допомогу біженцям (серед внутрішньо переміщених осіб про такі випадки знають 50%). Найчастіше відповідають, що їм відомо про такі випадки, жителі Західного регіону (52%), вірні УГКЦ (54,5%), УПЦ(МП) (54%).

30% респондентів відомо про випадки, коли релігійні громади залучали чи розподіляли гуманітарну допомогу з-за кордону. Найчастіше таку відповідь дають жителі Південного регіону (50%).

25% опитаних відомо про випадки надання релігійними організаціями допомоги медичним та соціальним закладам. Частіше на це вказують вірні УПЦ(МП) (39%) та УГКЦ (33%).

25% респондентів відомо про випадки надання релігійними організаціями допомоги жителям деокупованих і прифронтових територій (серед респондентів, що якийсь час жили на окупованих територіях – 36%, серед жителів прифронтових територій – 23%). Частіше на це вказують вірні УПЦ(МП) (39%).

24% опитаних відомо про випадки облаштування у приміщеннях храмів бомбосховищ (найчастіше – у Західному регіоні (35%), серед вірних УГКЦ (41%).

22,5% відомо про випадки, коли релігійні об'єднання допомагали в евакуації жителів із окупованих територій та територій, що перебувають під обстрілами (серед респондентів, що якийсь час жили на окупованих територіях – 39%, серед жителів прифронтових територій – 22%).

По більшості видам допомоги церков громадянам жителі Східного регіону констатують надання такої допомоги рідше, ніж жителі інших регіонів.

9% опитаних відповіли, що їм відомо про випадки, коли релігійні громади після початку широкомасштабної війни Росії проти України висловлювали підтримку діям Росії (серед тих, хто жив на тимчасово окупованих територіях – 4%). 6% опитаних знають про випадки, коли релігійні громади допомагали окупантам (серед тих, хто жив на тимчасово окупованих територіях – 4%).

6% опитаних відповіли, що їм відомо про випадки, коли релігійні громади привласнювали гуманітарну допомогу або використовували її в корисливих цілях (таку відповідь дають від 4% опитаних у Західному регіоні до 9% у Східному).

Оцінюючи, **на чієму боці є Церква в параметрах «бідні і знедолені – сильні і багаті»**, громадяни схиляються до думки, що Церква дещо більшою мірою є на стороні «сильних і багатих»: за десятибальною шкалою (де «1» – це «обстоювання прав бідних і знедолених», а «10» – «сильних і багатих»). З 2010 р., коли це питання в моніторингу було поставлене вперше, оцінка позиції Церкви громадянами постійно зміщувалася в бік переконання в тому, що вона частіше підтримує «сильних і багатих» (від 5,2 бала у 2010 р. до 6,2 бала у 2020 р.).

Однак результати останніх опитувань (у 2021 та 2023 рр.) вже не підтверджують цю тенденцію – середній бал за цією шкалою дорівнює 5,5 бала. Певною мірою це може бути пов'язано із зростанням морального авторитету Церкви порівняно з попередніми роками (діаграма «*Церкви в Україні обстоюють права бідних і знедолених, чи завжди знаходяться на боці сильних і багатих?*»). Частіше вважають, що Церква стоїть на стороні «бідних і знедолених», вірні УГКЦ (4,2 бала). А найбільшою мірою схильні вважати, що Церкви в Україні знаходяться на боці сильних і багатих, ті респонденти, які не відносять себе до жодної релігії (7 балів).

20% респондентів відповіли, що їм відомі випадки будівництва та утримання Церквою (релігійною організацією) медичних та соціальних установ (лікарень, хоспісів, будинків для літніх людей, дитячих притулків тощо), але переважна більшість (77,5%) не чула про це. Найчастіше про такі випадки відомо жителям Західного регіону (28%), найрідше – жителям Східного регіону (11%, діаграми «*Чи відомі Вам випадки будівництва та утримання Церквою...?*»).

Надання Церквою конкретних видів допомоги. Відповідаючи на питання «*Чи достатньою мірою релігійні громади (будь-якої релігійної належності) після початку широкомасштабної війни росії проти України реалізують такі дії як надання допомоги біженцям, Збройним силам України,*

жителів деокупованих і прифронтових територій?», 18,5% респондентів, зазначають, що у сфері надання допомоги біженцям релігійні громади роблять все, що можливо в цьому напрямі, 30% – що роблять дуже багато, 15% – мало що роблять, 5% – нічого не роблять; у сфері надання допомоги Збройним силам України – відповідно 21%, 28%, 14% і 6%, у сфері надання допомоги жителям деокупованих і прифронтових територій – відповідно 14%, 22%, 15% і 6% (діаграма «*На Вашу думку, чи достатньою мірою релігійні громади...?*»).

У сферах надання допомоги Збройним силам України та біженцям найкраще оцінюють діяльність релігійних громад жителі Західного регіону, тоді як жителі Східного регіону рідше, ніж жителі інших регіонів, констатують надання допомоги у всіх трьох зазначених сферах.

47% тих опитаних, які належить до якоїсь церкви чи релігійного об'єднання, відомо про участь священнослужителів церкви чи релігійного об'єднання, до якого вони належать, в обороні України (капеланська служба, служба в Збройних силах України, територіальній обороні, діаграми «*Чи відомо Вам...?*»). У Південному регіоні таку відповідь дали 59% опитаних, у Західному – 53%, у Центральному – 46%, а у Східному – лише 30%. Серед вірних УГКЦ – 53%, ПЦУ – 51%, УПЦ(МП) – 31%.

46% опитаних відомо про надання священнослужителями церкви чи релігійного об'єднання, до якого вони належать, гуманітарної допомоги і соціальної підтримки внутрішньо переміщеним особам в Україні (у минулому році таку відповідь давали 53% опитаних). Найчастіше таку відповідь дають жителі Південного (66%) та Західного (52%) регіонів, вірні УГКЦ (58%).

34% респондентів відповідають, що церква чи релігійне об'єднання, до якого вони належать, залучала гуманітарну допомогу з-за кордону для допомоги громадянам України, що постраждали від війни (найчастіше таку відповідь дають жителі Південного регіону (51%).

33% опитаних відомі заяви керівників церкви чи релігійного об'єднання, до якого вони належать, що привертають увагу світових лідерів і суспільств до ситуації в Україні

і закликають до осуду агресії Кремля. Найчастіше таку відповідь дають жителі Західного регіону (40,5%), вірні УГКЦ (45%).

25% опитаних відомо про випадки супроводу священнослужителями церкви чи релігійного об'єднання, до якого вони належать, гуманітарних вантажів чи участі в організації гуманітарних коридорів, евакуації з місць воєнних дій і прилеглих територій.

19% опитаних відомо надання священнослужителями церкви чи релігійного об'єднання, до якого вони належать, гуманітарної допомоги і соціальної підтримки українським біженцям за кордоном. Найчастіше таку відповідь дають жителі Південного регіону (28%).

18% опитаних відомо про забезпечення священнослужителями церкви чи релігійного об'єднання, до якого вони належать, духовних, релігійних потреб українських біженців за кордоном. Найчастіше таку відповідь дають жителі Південного регіону (29%).

77% членів релігійних громад відповідають, що релігійна громада, до якої вони належать, з початку широкомасштабної війни росії проти України надавала допомогу Збройним силам України, 57% – надавала прихисток біженцям, 57% – надавала матеріальну допомогу біженцям, 37% – залучала чи розподіляла гуманітарну допомогу з-за кордону, 34% – надавала допомогу жителям деокупованих і прифронтових територій, 33% – надавала допомогу медичним та соціальним закладам, 29% – облаштовувала у приміщенні храму бомбосховище, 22% – допомагала в евакуації жителів із окупованих територій та територій, що перебувають під обстрілами (діаграми «*Чи релігійна громада, до якої Ви належите...?*»).

50% членів релігійних громад відповідають, що отримували під час війни від релігійної громади, до якої вони належать, моральну підтримку, 44% – психологічну підтримку, 18% – матеріальну підтримку. Стосовно різних видів допомоги вирізняється позиція вірних УГКЦ, більшість яких відповідають, що не потребували психологічної (66%), моральної (61%) та матеріальної (86%) підтримки від релігійної громади (діаграми «*Чи отримували Ви під час війни від Вашої релігійної громади...?*»).

7. Національна орієнтованість Церкви.

У 2000 р. більшість (53%) громадян України виступало проти того, щоб Церква в Україні була національно орієнтованою (при 29% тих, хто підтримував таку позицію). Упродовж 2010–2020 рр. частка тих, хто виступає проти національної орієнтованості Церкви, коливалася в межах 37–43%, а частка тих, хто виступає за – у межах 31–34% (діаграми «*Чи повинна церква, релігія бути національно орієнтованою?*»).

Однак, за даними опитування, що проводилося у 2021 р. частка тих, хто підтримує національну орієнтованість Церкви, зросла до 39%, а частка тих, хто виступає проти, становила 44,5%. За даними опитування 2022 р., після початку повномасштабної агресії Росії, частка тих, хто підтримує національну орієнтованість Церкви, зросла ще більше – до 49%, а частка тих, хто виступає проти, зменшилася до 32,5%.

Ще більше стало прихильників національної орієнтованості Церкви у 2023 р. – 57% (при 27% тих, хто проти). Очевидно, прихильники такої позиції вкладають у це поняття позитивну конотацію «патріотичної позиції Церкви», а супротивники, навпаки – негативну конотацію «національної обмеженості». Також очевидно, що в умовах війни суспільний запит на патріотичну позицію Церкви істотно зріс.

У Західному і Центральному регіонах прихильники національної орієнтованості Церкви становлять більше половини (відповідно 72% і 57% опитаних). Якщо у Східному регіоні у 2022 р. супротивники національної орієнтованості Церкви становили відносну більшість (46%), то у 2023 р. відносну більшість (48%) тут вже становлять її прихильники. Відносну більшість (41,5%) супротивники національної орієнтованості Церкви зберігають лише у Південному регіоні, однак, ще у 2021 р. вони становили тут абсолютну більшість (61% опитаних).

Вважають, що Церква повинна бути національно орієнтованою, більшість вірних УГКЦ (79%), ПЦУ (70%) та відносна більшість «просто православних» (44,5%) і «просто християн» (47%). Супротивники національної орієнтованості Церкви становлять відносну більшість тих, хто не відносить себе до жодної релігії (42%), відносну більшість вірних УПЦ(МП) (48%).

3. ЦЕРКВА І ДЕРЖАВА

1. Ставлення громадян до ідеї запровадження інституту державної церкви.

За період моніторингу число її прихильників зменшувалося з 20% у 2000 р. до 11% у 2020 р. У 2021 р. їх частка зросла до 18%, у 2022 р. – до 28% (хоча вони і продовжували залишатися в меншості). Але у 2023 р. вперше частка тих, хто виступає за запровадження інституту державної церкви, зрівнялася з часткою тих, хто виступає проти (відповідно 37,5% і 38%). Якщо минулого року число супротивників державної церкви переважало число прихильників у всіх регіонах, то зараз у Центральному і Південному регіонах вони становлять відносну більшість (відповідно 41,5% і 44%), супротивники становлять відносну більшість у Західному (49,5%) і Східному (42%) регіонах.

Прихильники цієї ідеї становлять відносну більшість серед вірних ПЦУ (42%) та серед «просто християн» (38%). Серед вірних УПЦ(МП) (45%) та тих, хто не відносить себе до жодного віросповідання (45%) відносну більшість становлять супротивники цієї ідеї. Серед вірних УГКЦ та «просто православних» число прихильників та супротивників цієї ідеї статистично значуще не відрізняється (діаграма «*Ставлення до ідеї державної церкви*»).

Головними аргументами супротивників ідеї державної церкви є її невідповідність або праву на свободу совісті, або багатоконфесійному характеру України (відповідно 45% і 41%, діаграми «*Якщо Ви не згодні із запровадженням інституту державної церкви в Україні, то чому?*»). Якщо жителі Сходу країни частіше схильні апелювати до права на свободу совісті (61% тих, хто в цьому регіоні вважає недоцільним запровадження інституту державної церкви в Україні), то у Західному регіоні схильні апелювати до багатоконфесійного характеру України (55%), в інших регіонах приблизно однаково часто до обох цих аргументів.

2. Громадяни все частіше підтримують залучення Церкви до державних чи громадських ритуалів

(благословення під час прийняття присяги військовослужбовцями і представниками інших силових структур, освячення державних установ, будівель органів місцевого самоврядування, навчальних закладів).

Позитивно про це висловилися 58% опитаних (у 2021 р. – лише 42%), негативно – лише 9% (у 2021 р. – 17,5%) (відповідно 33% і 41% поставилися до цього байдуже або вагалися з відповіддю, діаграми «Як Ви ставитесь до дедалі ширшого залучення Церкви до участі в державних чи громадських ритуалах?»).

Частка тих, хто ставиться до цього позитивно, становить відносну більшість (45%) у Східному регіоні і абсолютну більшість (від 58% до 62%) в інших регіонах. Чим старші респонденти, тим частіше вони висловлюються про неї позитивно (від 42% серед тих, кому менше 25 років, до 65% серед тих, кому 60 і більше років). До цієї практики позитивно ставляться більшість вірних УГКЦ (72%), ПЦУ (70%), УПЦ(МП) (70%), «просто православних» (55%) і відносна більшість (49%) «просто християн». Більшість (55%) тих, хто не відносить себе до жодного віросповідання, ставиться до цього байдуже.

4. ОЦІНКА ГРОМАДЯНАМИ МІЖРЕЛІГІЙНИХ, МІЖКОНФЕСІЙНИХ ТА МІЖЦЕРКОВНИХ ВІДНОСИН

1. Оцінюючи власне ставлення до найбільш поширених в Україні релігій і релігійних течій, переважна більшість (76%) громадян висловлює позитивне ставлення до православ'я (17% – байдуже і лише 2% – негативно, діаграми «Як Ви ставитесь до наведених нижче релігій та релігійних течій та церков?»). Однак, коли респонденти оцінюють ставлення до окремих православних церков, то картина виявляється складнішою.

Серед **православних церков** найчастіше позитивне ставлення висловлюється стосовно Православної церкви України (67% ставляться до неї позитивно, 22% – байдуже і 4% – негативно) (у 2021 р. – відповідно 55%, 22% і 4%). Тоді як у ставленні до Української Православної Церкви (Московського патріархату) (відповідно 12%, 19% і 58,5%) переважає негативізм, який зріс після початку повномасштабної війни (у 2021 р. – відповідно 34%, 24% і 20%) і висловлюється частіше, ніж у ставленні до будь-якої іншої релігійної організації в Україні.

Позитивне ставлення до ПЦУ висловлює більшість населення усіх регіонів (від 58% на Сході до 71% у Центральному регіоні. Негативне ставлення до УПЦ(МП) висловлюють більшість жителів Західного (79%) та Центрального (60%) регіонів, і відносна більшість жителів Східного (40%) і Південного (36%) регіонів. Тоді як у 2021 р. лише у Західному регіоні відносна більшість опитаних висловлювала негативне ставлення до цієї церкви, а в усіх інших регіонах відносна більшість висловлювала позитивне ставлення.

До **греко-католицизму** позитивне ставлення висловлюють 36% опитаних, байдуже – 40,5%, негативно – 3%. Позитивне ставлення до греко-католицизму цілком очікувано найбільше виражене у Західному регіоні (64,5%), тоді як в інших регіонах – від 23% на Сході до 32% – на Півдні. Разом з тим, негативно ставлення до цієї конфесії висловлюють не більше кількох відсотків у кожному регіоні.

Приблизно таким же чином розподіляються симпатії до **римо-католицизму** – найбільший рівень симпатій на Заході (40%), найменший – на Сході (18%) при незначній кількості тих, хто ставиться негативно, у всіх регіонах (загалом по масиву опитаних позитивно ставляться до римо-католицизму 28%, байдуже – 46%, негативно – 5%).

Інша картина спостерігається у ставленні до **протестантизму** – загалом по Україні частки тих, хто ставиться позитивно, і тих, хто ставиться негативно до цієї конфесії, є приблизно рівними (відповідно 14% і 15%). Якщо у Південному регіоні ті, хто ставляться позитивно, переважають тих, хто ставиться негативно (відповідно 22 і 10%), на Сході і в Центрі їх частки статистично значуще не відрізняються, то у Західному регіоні більше тих, хто ставиться негативно (відповідно 13% і 19%).

Число тих, хто ставиться позитивно до **іудаїзму**, дещо менше, ніж число тих, хто ставиться негативно (відповідно 10,5% і 12,5%, байдуже ставляться 47%). Західний регіон – єдиний регіон, де негативне ставлення до іудаїзму виражене більшою мірою, ніж позитивне (позитивно ставляться 8%, негативно – 17%). У всіх інших регіонах частки тих, хто ставляться позитивно, статистично значуще не відрізняються від частки тих, хто ставиться негативно.

Також число тих, хто ставиться позитивно до **ісламу**, менше, ніж число тих, хто ставиться негативно (відповідно 10% і 16%, байдуже ставляться 46%). Негативне ставлення до ісламу виражене більшою мірою, ніж позитивне, у Західному регіоні (відповідно 20% і 7%) і Центральному регіоні (відповідно 15% і 9,5%). На Півдні і Сході частки тих, хто ставляться позитивно, статистично значуще не відрізняються від частки тих, хто ставиться негативно.

До ПЦУ позитивне ставлення висловлює більшість або відносна більшість представників всіх конфесійно-церковних груп респондентів. Лише серед тих, хто не відносить себе до жодного віросповідання, більшість (53%) ставиться до неї байдуже. До УПЦ(МП), навпаки, більшість або відносна більшість представників всіх конфесійно-церковних груп респондентів ставиться негативно (крім, звичайно, вірних самої УПЦ(МП), які ставляться переважно позитивно, та тих, хто не відносить себе до жодного віросповідання, відносна більшість яких ставиться байдуже).

Слід також відзначити серед вірних УПЦ(МП) та УГКЦ досить високу частку тих, хто негативно ставиться до протестантизму (відповідно 32% та 31%). Також серед вірних УГКЦ вищою, ніж серед представників інших конфесійно-церковних груп, є частка тих, хто негативно ставиться до ісламу (27%).

Позитивне ставлення до православ'я загалом та ПЦУ зростає із зростанням віку опитаних, а позитивне ставлення до УПЦ(МП) більшою мірою виражене у найстаршій віковій групі (60 років і більше – 17%), порівняно з іншими віковими групами.

Позитивне ставлення до римокатолицизму у середніх та старших вікових групах (від 40 років і більше) виражене більшою мірою, ніж у тих, кому менше 40 років.

2. Більшість (59%) респондентів зазначають, що відносини між вірними різних церков і релігій у місцевості, де вони живуть, є спокійними. Ще 8% зазначили, що вони є дружніми, діаграми «Якими є відносини між вірними різних церков і релігій у місцевості, де Ви живете?»). Якщо у 2022 р.

порівняно з 2021 р. з 3% до 6% зросла частка тих, хто вважає, що вони є конфліктними, і з 5% до 14% – що вони є напруженими, то у 2023 р. порівняно з 2022 р. оцінка рівня конфліктності та напруженості знизилася (3% опитаних відповіли, що вони є конфліктними, і 8% – що вони є напруженими).

На конфліктність або напруженість у відносинах між вірними різних церков вказують 13% респондентів у Центральному регіоні, 12% – у Західному регіоні, 10% – у Східному, і 0% – у Південному.

Найчастіше на конфліктність або напруженість у відносинах між вірними різних церков вказують вірні ПЦУ (14%, минулого року – 28%) та УПЦ(МП) (15%, минулого року – 27%), найрідше – вірні УГКЦ (4,5% минулого року – 8%). Ці результати свідчать, з одного боку, що саме між вірними ПЦУ і УПЦ(МП) (як і минулого року) найбільш виражена напруженість у відносинах, з іншого боку, вона виражена меншою мірою, ніж минулого року (але вже ж є вищою, ніж у 2021 р.).

Відповідаючи на пряме запитання: «Між якими саме церквами (чи представниками яких релігій) у місцевості, де Ви живете, відносини є напруженими або конфліктними?»⁸ найчастіше респонденти відповідають «між ПЦУ та УПЦ(МП)» (9% усіх опитаних). Конфлікти між іншими церквами називаються значно рідше.

3. Упродовж періоду моніторингу зазнала змін громадська думка стосовно чинників конфліктів, які трапляються між вірними різних Церков.

Від 2000 р. постійно зростала вага політичного чинника, і наразі він посідає першу позицію (44% респондентів відповідають, що конфлікти між церквами є суто політичними, у 2000 р. так вважали лише 20% опитаних).

31,5% опитаних відповідають, що «конфлікти точаться головним чином, навколо майна та будівель». Частота називання цієї причини також зросла порівняно з 2000 р. (у 2000 р. вона становила 22,5%), що, судячи з усього, навіяно повідомленнями в ЗМІ про суперечки і конфлікти стосовно користування

⁸ Запитання було «відкритим», тобто список варіантів відповіді не надавався респондентам, відповіді вони формулювали самостійно.

культовими приміщеннями, які відбуваються переважно між громадами ПЦУ і УПЦ(МП) (діаграма «Чому в Україні відбуваються конфлікти між вірними різних Церков?»). Разом з тим, порівняно з 2021 р. частота називання цієї причини зменшувалася (тоді її називали 40% опитаних).

30% респондентів бачать джерело конфліктів у тому, що «церковні ієрархи жадають влади».

Порівняно з 2021 р. з 15% до 23% зростає частка тих, хто вважає, що «суть конфліктів – у національному питанні». Пов'язують причини конфліктів з тим, що «ЗМІ роздмухують релігійну нетерпимість і міжцерковні конфлікти» – 17% респондентів, і з тим, що «істинна Церква повинна довести свою перевагу над іншими» – 12%.

Уявлення про політичну природу міжцерковних конфліктів найбільш поширені у Центральному (51%) регіоні. Найчастіше бачать причини конфліктів у тому, що церковні ієрархи жадають влади, жителі Східного регіону (35,5%), найрідше – жителі Західного регіону (26%). На політичний характер міжцерковних конфліктів найчастіше вказують вірні УПЦ(МП) (59%), так само як і на те, що «ЗМІ роздмухують релігійну нетерпимість і міжцерковні конфлікти» (33%).

4. Громадська думка про допустимість заборони державними органами діяльності окремих церков чи релігійних об'єднань.

Більше половини (54%) респондентів вважають це неприпустимим в окремих випадках, лише 17% респондентів відповіли, що це в жодному випадку неприпустимо (у 2021 р. відповідно 47% і 28%) (діаграма «Чи в принципі допустима заборона державними органами (наприклад, судом) діяльності окремих церков?»). За можливість такої заборони виступає більшість жителів Західного (63%) та Центрального (56%) регіонів і відносна більшість (47%) жителів Сходу. У Південному регіоні частки тих, хто допускає таку заборону (36%) і вважає її неприпустимою (30%) статистично значуще не відрізняються.

Більшість або відносна більшість представників усіх конфесійно-церковних груп підтримують можливість такої заборони, за винятком вірних УПЦ(МП) (серед яких відносна більшість – 48%) вважає неприпустимою таку заборону. Очевидно, це пов'язано з тим, що можливість такої заборони найчастіше висловлюється саме стосовно УПЦ(МП).

Ті, хто підтримує можливість такої заборони, найчастіше вважають, що це припустимо у випадках, якщо релігійне об'єднання публічно підтримує політику країни-агресора (81%), практикує жорстокі релігійні обряди, що загрожують життю та здоров'ю громадян (64%), проповідує людиноненависницькі ідеї (62%), є тоталітарною сектою, повністю контролює, підкорює своїх віруючих, здійснює на них небезпечний психологічний вплив (59%), закликає до насильницьких дій стосовно представників інших релігій (51%), порушує закони України (50%).

Ще 34% називають як причину заборону релігійним об'єднанням своїм віруючим виконувати деякі громадянські обов'язки чи реалізувати права (наприклад, служити в армії, голосувати на виборах), 30% – те, що релігійне об'єднання здійснює діяльність, будучи офіційно не зареєстрованим в Україні, і найрідше (18,5%) – те, що релігійне вчення цього об'єднання не належить до числа традиційних для даної країни релігій (діаграма «В яких випадках це припустимо?»).

Серед громадян, які вважають, що в принципі допустима заборона державними органами діяльності окремих церков чи релігійних об'єднань, 65% дотримуються думки, що в Україні є церкви чи релігійні об'єднання, діяльність яких, потрібно заборонити (це становить 35% серед усіх респондентів, діаграма «Чи є в Україні церкви чи релігійні об'єднання, діяльність яких, потрібно заборонити?»).

Відповідаючи на запитання «Які церкви чи релігійні об'єднання, на Вашу думку, потрібно заборонити?»⁹, 30% опитаних називають Українську Православну Церкву (Московського патріархату). Кожну з інших

⁹ Запитання було «відкритим», тобто список варіантів відповіді не надавався респондентам, відповіді вони формулювали самостійно.

церков (релігійних об'єднань) називають менше 1% опитаних.

Відповідаючи на запитання: «На яких умовах повинна існувати Українська Православна Церква (Московського патріархату)?», лише 4,5% респондентів відповідають, що вона повинна діяти на території України без будь-яких обмежень, 3% – що вона повинна діяти не без будь-яких обмежень, але в її офіційній назві повинно бути вказано, що вона є складовою частиною Російської православної церкви (Московському патріархату), 9% – що повинна діяти без будь-яких обмежень, але лише за умови, якщо вона проголосить автокефалію і повністю вийде з канонічного підпорядкування Російській православної церкви (Московському патріархату), 12% – що вона повинна об'єднатися з Православною Церквою України.

А більшість (55,5%) дотримуються думки, що потрібно заборонити діяльність Української Православної Церкви (Московського патріархату) в Україні.

Жителі Східного і Південного регіонів (відповідно 8% і 11%), частіше, ніж жителі Центрального та Західного регіонів (відповідно 3% і 2%) вважають, що УПЦ(МП) повинна діяти на території України без будь-яких обмежень. Жителі Південного регіону частіше, ніж жителі інших регіонів, вважають, що вона повинна діяти не без будь-яких обмежень, але в її офіційній назві повинно бути вказано, що вона є складовою частиною Російської православної церкви (Московському патріархату) (8%), а також, що вона повинна діяти без будь-яких обмежень, але лише за умови, якщо вона проголосить автокефалію і повністю вийде з канонічного підпорядкування Російській православної церкви (Московському патріархату) (20,5%). Жителі Східного регіону частіше, ніж жителі інших регіонів, відповідають, що вона повинна об'єднатися з Православною Церквою України (17%).

Вважають, що потрібно заборонити діяльність Української Православної Церкви (Московського патріархату) в Україні, більшість респондентів у Західному (74%) і Центральному (57%) регіонах, і відносна більшість – у Східному (40%) і Південному (34%) регіонах.

Серед вірних УПЦ(МП) 38% вважають, що вона повинна діяти на території України без будь-яких обмежень, 5% – що вона повинна діяти на без будь-яких обмежень, але в її офіційній назві повинно бути вказано, що вона є складовою частиною Російської православної церкви (Московському патріархату), 19% – що повинна діяти без будь-яких обмежень, але лише за умови, якщо вона проголосить автокефалію і повністю вийде з канонічного підпорядкування Російській православної церкви (Московському патріархату), 24% – що вона повинна об'єднатися з Православною Церквою України, а 2% – що її діяльність потрібно заборонити в Україні.

Серед вірних УГКЦ 93% вважають, що діяльність УПЦ(МП) потрібно заборонити, а серед вірних ПЦУ – 66,5%. Такої думки дотримуються 48% «просто православних», 38% «просто християн», і 36% тих, хто не належить до жодного віросповідання.

Переважна більшість (71%) респондентів повною мірою або скоріше підтримують заборону діяльності релігійних організацій та об'єднань, керівний центр яких знаходиться в державі, що здійснила військову агресію проти України (не підтримують 13%, діаграми «Як Ви ставитеся до заборони діяльності релігійних організацій та об'єднань, керівний центр яких знаходиться в державі, що здійснила військову агресію проти України?»). Таку підтримку висловлюють абсолютна чи відносна більшість жителів усіх регіонів (від 49,5% на Півдні до 80,5% на Заході країни). За таку заборону виступають більшість представників усіх конфесійно-церковних груп (крім вірних УПЦ(МП), серед яких 32% підтримують заборону, а 42% не підтримують).

70% опитаних повною мірою або скоріше підтримують відмови центральних та місцевих органів влади громадам Української православної Церкви (Московського патріархату) у продовженні оренди та користуванні деякими храмами, іншими культовими спорудами та земельними ділянками (не підтримують 11%, діаграми «Зараз центральні та місцеві органи влади відмовляють Українській Православної Церкві (Московського патріархату)...»). Таку підтримку висловлюють абсолютна чи відносна більшість жителів усіх регіонів (від 47% на

Півдні до 85% на Заході країни), більшість чи відносна більшість представників усіх конфесійно-церковних груп (крім вірних УПЦ(МП), серед яких 24% підтримують це, а 64% не підтримують).

Зокрема, 71% опитаних громадян повною мірою або скоріше підтримали розрив договору оренди Національним заповідником «Києво-Печерська лавра» зі Свято-Успенським монастирем Української Православної Церкви (Московського патріархату) у березні 2023 р. (не підтримали 11%, діаграми «У березні 2023 р. Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» розірвав договір оренди...»). Таку підтримку висловили від 46% респондентів на Півдні до 86% на Заході країни), більшість чи відносна більшість представників усіх конфесійно-церковних груп (крім вірних УПЦ(МП), серед яких 22% підтримали це, а 66% не підтримали).

Переконавання більшості громадян України у тому, що Українську Православну Церкву (Московського патріархату) слід заборонити в Україні, зумовлене переконаванням у її пов'язаності з РПЦ, роль якої під час російсько-української війни більшістю громадян України оцінюється вкрай негативно.

Так, 65% опитаних вважають, що Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило заохочують та підтримують агресію росії проти України. Лише 4% дотримуються думки що Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило виступають за мир, проти війни, і лише 8% — що Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило не мають чіткої позиції стосовно війни в Україні (діаграми «Якою є роль Російської православної церкви та Патріарха Московського та всієї Русі Кирила під час російсько-української війни?»).

У тому, що Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило заохочують та підтримують агресію росії проти України, переконані більшість або відносна більшість жителів усіх регіонів (від 47,5% на Сході до 82% на Заході країни).

Переконані, що Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило

виступають за мир, проти війни у всіх регіонах лише незначна частка респондентів (від 1,5% на Заході до 9% на Півдні).

З тим, що Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило заохочують та підтримують агресію росії проти України, згодні більшість чи відносна більшість представників усіх конфесійно-церковних груп, за винятком вірних УПЦ(МП). Позиція останніх є невизначеною: серед них 25% вважають, що Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило заохочують та підтримують агресію росії проти України, 23% — що вони виступають за мир, проти війни, 14% — що вони не мають чіткої позиції стосовно війни в Україні, а відносна більшість (37,5%) не мають власної думки, вагаються з відповіддю на це запитання.

Оцінюючи роль Української Православної Церкви (Московського патріархату) на тимчасово окупованих територіях України, 47% опитаних вважають, що представники духовенства УПЦ(МП) поширюють російську пропаганду, виправдовують дії росії, 34% респондентів дотримуються думки, що вони співпрацюють з російською окупаційною владою (діаграми «Якою є роль Української Православної Церкви (Московського патріархату) на тимчасово окупованих територіях України?»). Лише 7% опитаних відповіли, що священники та парафії Української Православної Церкви (Московського патріархату) на тимчасово окупованих територіях України надають духовну підтримку громадянам України, 7% — що вони здійснюють соціальне служіння, надають матеріальну та гуманітарну допомогу громадянам України.

Проте, відповідаючи на це запитання, спостерігаються істотні відмінності між жителями різних регіонів. Так, якщо у Західному та Центральному регіонах відповідно 66% і 51% опитаних вважають, що представники духовенства УПЦ(МП) поширюють російську пропаганду, виправдовують дії росії, то у Східному — 32%, а в Південному — лише 16%. Уважають, що вони співпрацюють з російською окупаційною владою, відповідно 50%, 32%, 28% і 20%; що священники та парафії Української Православної Церкви (Московського патріархату) на тимчасово окупованих територіях України надають духовну підтримку громадянам України — відповідно

3%, 4%, 11% і 20%; що вони здійснюють соціальне служіння, надають матеріальну та гуманітарну допомогу громадянам України відповідно 1,5%, 7%, 8% і 20,5%.

Представники більшості конфесійно-церковних груп (крім вірних УПЦ(МП)) частіше акцентують увагу на негативній ролі УПЦ(МП) на окупованих територіях (поширення російської пропаганди, співробітництво з російською окупаційною владою). Серед вірних УПЦ(МП) 33% вважають, що священники та парафії Української Православної Церкви (Московського патріархату) на тимчасово окупованих територіях України надають духовну підтримку громадянам України, 37% – що вони здійснюють соціальне служіння, надають матеріальну та гуманітарну допомогу громадянам України, і лише 11% – що представники духовенства Української Православної Церкви (Московського патріархату) співпрацюють з російською окупаційною владою, лише 12% – що вони поширюють російську пропаганду, виправдовують дії росії.

5. СТАВЛЕННЯ ДО ПЕРЕХОДУ НА НОВОЮЛІАНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

50% серед тих, хто відносить себе до християн, ставляться позитивно до рішення Православної Церкви України та Української Греко-католицької Церкви перейти на Новоюліанський календар (негативно – 15%, байдуже – 14%, не розуміють, що це означає – 9%, вагалися з відповіддю – 11%, діаграми «Як Ви ставитеся до рішення Православної Церкви України та Української Греко-католицької Церкви перейти на Новоюліанський календар?»).

Позитивне ставлення до цього рішення висловили 75% представників цієї групи респондентів у Західному регіоні, 45% у Центральному регіоні, 40% на Півдні і 28% – на Сході, негативне – від 6% на Заході до 24% на Сході. На Сході найбільшою є сумарна частка респондентів, яким це байдуже, які не розуміють, що це означає або вагалися з відповіддю (48,5%).

Позитивно ставляться до цього рішення 82% вірних УГКЦ, 62% вірних ПЦУ, 24% «просто православних», 21% «просто християн» і 20,5% вірних УПЦ(МП). Негативно – відповідно 5%, 11%, 23%, 9% і 61%.

Серед тих, хто відносить себе до християн, 35% відповіли, що вони відзначають християнські свята за Новоюліанським календарем, 28% – за Юліанським (за «старим стилем»), 27% – по-різному, залежно від обставин (3% не відзначають християнські свята і 7% вагалися з відповіддю, діаграми «Ви особисто відзначаєте християнські свята за Новоюліанським календарем чи за Юліанським?»).

У Західному регіоні 66% відповіли, що відзначають християнські свята за Новоюліанським календарем, у Центральному – 24%, у Південному – 22,5%, у Східному – 20%. Ще відповідно 19%, 30,5%, 30% і 29% відповіли, що відзначають християнські свята залежно від обставин за Новоюліанським чи за Юліанським календарем, а відповідно 11%, 34%, 38% і 35% – лише за Юліанським.

Серед вірних УГКЦ 80% відзначають християнські свята за Новоюліанським календарем, 9,5% – залежно від обставин за Новоюліанським чи за Юліанським, 7% – лише за Юліанським; серед вірних ПЦУ – відповідно 39%, 27% і 27,5%; серед «просто православних» – відповідно 15%, 37% і 33%; серед «просто християн» – відповідно 11%, 40% і 24%, серед вірних УПЦ(МП) – відповідно 6%, 13% і 75%.

На основі викладеного можна зробити узагальнення та висновки.

Упродовж усього періоду досліджень українське суспільство демонструє досить високий рівень релігійності. Зростання числа тих, хто відносить себе до віруючих, спостерігається після початку (ескалації) воєнних конфліктів (так було у 2014 і 2022 рр.), однак згодом спостерігається зниження до попередніх показників. Разом з тим, близько чверті опитаних заявили, що після початку повномасштабної війни росії проти України, за їхньою самооцінкою, вони укріпилися у вірі, стали більш релігійними і віруючими людьми.

Зберігається регіональний характер усіх аспектів релігійного і конфесійно-церковного самовизначення громадян України. Однак порівняно з початком 2000-х років різниця між регіонами у частці тих, хто вважає себе віруючим, зменшується

(частка тих, хто вважає себе віруючими, у Центральному, Південному та Східному регіонах зросла, тоді як у Західному регіоні вона, порівняно з 2000 р., не змінилася). Зберігається залежність рівня релігійності від статі, віку, типу поселення: рівень релігійності є вищим у старших вікових групах порівняно з молодшими, у жінок порівняно з чоловіками, у сільських жителів порівняно з жителями міст.

Декларування респондентами належності до певної релігійної організації, церкви не завжди пов'язано з ідентифікацією себе як віруючого і може бути зумовлене, зокрема, соціокультурною чи етнічною ідентичністю. Власне релігійна ідентичність має для громадян значно менше значення, ніж громадянська та локальна ідентичності.

Більшість громадян висловлюють переконання, що релігійна віра не передбачає обов'язкової віросповідної визначеності (*«людина може бути просто віруючою і не сповідувати якусь конкретну релігію»*).

На відміну від досить сталих конфесійних прихильностей, відчутні зміни відбуваються в частині церковного самовизначення православних вірян, що зумовлене як зміною організаційного оформлення православ'я в Україні, так і впливом повномасштабної агресії росії на громадську свідомість.

Порівняно з 2020 р. істотно (20% до 42% серед дорослого населення) зросло число вірних Православної Церкви України, переважно за рахунок зменшення (з 27% до 13%) «просто православних». Також після початку повномасштабної війни росії проти України істотно менше стало тих, хто відносить себе до вірних УПЦ(МП) (з 13% у 2021 р. до 6% у 2023 р.).

Спостерігається істотна різниця між рівнем декларованої релігійності (70,5% опитаних називають себе віруючими, 61% — православними) і рівнем віднесення себе до конкретної релігійної громади — членство у громаді визнали лише 24% опитаних.

Частка членів релігійних громад, які віднесли себе до ПЦУ, серед усіх опитаних

порівняно з 2021 р. зросла з 6% до 10,5%, членів греко-католицьких громад залишилася незмінною (6%), а частка членів УПЦ(МП) практично не змінилася (3% у 2023 р. і 4% у 2021 р.).

Лише 17% громадян регулярно (хоча б раз на тиждень) відвідують релігійні служби та зібрання, однак, частка таких зросла порівняно з 2021 р., коли таких було лише 10%. Серед тих, хто відвідує релігійні служби, зібрання відносно більшість робить це лише на релігійні свята.

Стосовно того, як змінилася частота відвідування церкви (молитовного будинку) після початку повномасштабної війни, то 11% опитаних відповідають, що стали відвідувати церкву частіше, а 8% — рідше.

Останніми роками частина вірян бере участь у релігійних відправах у мережі Інтернет. За даними останнього опитування, брали участь у відправах у мережі Інтернет 15% опитаних. Найбільшою мірою це виражене у жителів Західного регіону, вірних УГКЦ.

Ті, хто не відвідує релігійні служби, дуже рідко причиною цього називають те, що там, де вони живуть, немає релігійних громад або немає громад тієї церкви чи релігії, до якої вони належать, а найчастіше — те, що для сповідання релігії, не обов'язково відвідувати релігійні служби, зібрання, служіння, що не відчують жодної потреби в цьому, не мають на це часу. Отже, для зростання відвідуваності храмів важлива не стільки розбудова мережі культових споруд, скільки формування зацікавленості та мотивації людей відвідувати храми.

Відповідаючи на питання, чи потрібно щось змінювати у діяльності релігійної громади, чиї релігійні служби, зібрання, служіння вони відвідують, більше половини членів релігійних громад відповідають, що нічого не потрібно змінювати. Ті ж, хто налаштований на зміни, говорять про необхідність приділення більшої уваги допомозі членам громади, їх підтримці (у т. ч. психологічній), а також про необхідність здійснення служб, проповідей рідною мовою, спрощення обрядовості, скорочення тривалості служіння, проведення

зібрань, служінь у більш зручний час, необхідність більше уваги приділяти ознайомленню членів громади з основами релігійного вчення.

Церкві довіряє більшість громадян України. Разом з тим, порівняно з 2010 р., коли рівень суспільної довіри до церкви досяг максимуму (72,5%), наразі цей показник є нижчим – 59%.

Рівень визнання морального авторитету церкви є нижчим, ніж рівень довіри до неї. У 2023 р. на моральний авторитет церкви вказали 44%, і ненабагато менше (40%) – на те, що церква не є моральним авторитетом.

Ставлення громадян до моральності священнослужителів є досить критичним – лише 21% респондентів висловили впевненість у тому, що *«більшість священнослужителів – глибоко моральні й духовні особи»*.

Відповідаючи на питання, які головні цілі повинні ставити перед собою церкви та релігійні об'єднання в Україні, найчастіше респонденти називають духовну підтримку людей, що переживають духовну кризу, вшанування Бога, спільні молитви, моральне оздоровлення суспільства, допомогу соціально незахищеним групам населення, захист традиційних цінностей.

Якщо порівнювати відповіді на два питання: *«Які головні цілі повинні ставити перед собою церкви та релігійні об'єднання в Україні?»* і *«Які головні цілі реалізує церква чи релігійне об'єднання, до якої (якого) Ви належите?»*, то відповіді на ці два питання загалом є схожими, тобто респонденти найчастіше вважають, що церква чи релігійне об'єднання, до якої (якого) вони належать, реалізують їх очікування.

Громадяни України вважають, що провідне або важливе місце в діяльності церкви, релігійного об'єднання повинно займати соціальне служіння, допомога людям. Оцінюючи, які види соціального служіння церков, релігійних об'єднань, на їхню думку, є найбільш важливими для суспільства, та в яких видах соціального служіння вони зацікавлені особисто, найчастіше

респонденти назвали психологічну допомогу, захист вразливих груп, релігійну освіту та виховання дітей, а також матеріальну допомогу.

Більше половини опитаних зазначають, що їх особисто не торкнувся жоден з видів соціального служіння церков, релігійних об'єднань. Серед видів соціального служіння, яке отримували респонденти, найчастіше вони називають психологічну допомогу. Порівняно з 2021 р. зросла частка тих, хто отримував від релігійних об'єднань психологічну та матеріальну допомогу.

Відповідаючи на запитання *«Які завдання є першочерговими для релігійних об'єднань під час війни?»*, найчастіше респонденти називають допомогу Збройним силам України, надання психологічної допомоги, залучення міжнародної уваги та допомоги Україні та допомогу у вирішенні соціальних і матеріальних проблем громадян.

Значній частині (40% і більше) громадян України відомо про надання релігійними громадами допомоги Збройним силам України, матеріальної допомоги та прихистку біженцям.

Більшість членів релігійних громад відповідають, що релігійна громада, до якої вони належать, з початку широкомасштабної війни росії проти України надавала матеріальну допомогу і прихисток біженцям, а також надавала допомогу Збройним силам України.

Разом з тим, 9% опитаних відповіли, що їм відомо про випадки, коли релігійні громади після початку широкомасштабної війни росії проти України висловлювали підтримку діям росії. 6% опитаних знають про випадки, коли релігійні громади допомагали окупантам, 6% про випадки, коли релігійні громади привласнювали гуманітарну допомогу або використовували її в корисливих цілях.

47% тих опитаних, які належить до якоїсь церкви чи релігійного об'єднання, відомо про участь священнослужителів церкви чи релігійного об'єднання, до якого вони належать, в обороні України (капеланська

служба, служба в Збройних силах України, територіальній обороні), 46% – про надання священнослужителями церкви чи релігійного об'єднання, до якого вони належать, гуманітарної допомоги і соціальної підтримки внутрішньо переміщеним особам в Україні.

Більшість членів релігійних громад відповідають, що релігійна громада, до якої вони належать, з початку широкомасштабної війни росії проти України надавала допомогу Збройним силам України, надавала прихисток та матеріальну допомогу біженцям.

50% членів релігійних громад відповідають, що отримували під час війни від релігійної громади, до якої вони належать, моральну підтримку, 44% – психологічну підтримку, 18% – матеріальну підтримку.

В умовах війни істотно зріс суспільний запит на патріотичну позицію церкви: уперше за весь період моніторингу частка тих, хто підтримує національну орієнтованість церкви, становить більшість опитаних.

Частка тих, хто виступає за запровадження інституту державної церкви, зростає і в 2023 р. вперше зрівнялася з часткою тих, хто виступає проти.

Більшість респондентів зазначають, що відносини між вірними різних церков і релігій у місцевості, де вони живуть, є спокійними або дружніми. Але 11% – що вони є напруженими або конфліктними (однак, це на 9% менше, ніж минулого року). Якщо у 2022 р. порівняно з 2021 р. зростає частка тих, хто вважає, що вони є конфліктними або напруженими, то у 2023 р. порівняно з 2022 р. оцінка рівня конфліктності та напруженості знизилася.

За результатами опитування громадян можна зробити висновок, що напруженість у відносинах найбільш виражена між вірними ПЦУ і УПЦ(МП) (але меншою мірою, ніж минулого року).

Упродовж періоду моніторингу зазнала змін громадська думка стосовно чинників конфліктів, які трапляються між вірними різних Церков. Від 2000 р. постійно зростала вага політичного чинника, і наразі він посідає першу позицію.

Стримуючим чинником для міжрелігійних, міжконфесійних та міжцерковних конфліктів є те, що релігійна та церковна ідентичність має дуже невелике значення для громадян України (лише 4% громадян ідентифікують себе насамперед з людьми тієї ж віри чи церкви, що й вони).

Більше половини (54%) респондентів вважають припустимим заборону державними органами діяльності окремих церков чи релігійних об'єднань.

Ті, хто підтримує можливість такої заборони, найчастіше вважають, що це припустимо у випадках, якщо релігійне об'єднання публічно підтримує політику країни-агресора, практикує жорстокі релігійні обряди, що загрожують життю та здоров'ю громадян, проповідує людиноненависницькі ідеї, є тоталітарною сектою, повністю контролює, підкорює своїх віруючих, здійснює на них небезпечний психологічний вплив, закликає до насильницьких дій стосовно представників інших релігій, порушує закони України.

Відповідаючи на запитання: «На яких умовах повинна існувати Українська Православна Церква (Московського патріархату)?» більшість (55,5%) дотримуються думки, що потрібно заборонити її діяльність.

Серед вірних УПЦ(МП) 19% вважають, що вона має проголосити автокефалію і повністю вийти з канонічного підпорядкування Російській православної церкві (Московському патріархату), а 24% – що вона повинна об'єднатися з Православною Церквою України.

Переважна більшість (71%) респондентів підтримують заборону діяльності релігійних організацій та об'єднань, керівний центр яких знаходиться в державі, що здійснила військову агресію проти України. 70% опитаних підтримують відмови центральних та місцевих органів влади громадам Української Православної Церкви (Московського патріархату) у продовженні оренди та користуванні деякими храмами, іншими культовими спорудами та земельними ділянками. Зокрема, 71% опитаних громадян повною мірою або скоріше підтримали розрив договору оренди Національним заповідником «Києво-Печерська

лавра» зі Свято-Успенським монастирем Української Православної Церкви (Московського патріархату) у березні 2023 р.

Переконання більшості громадян України у тому, що Українську Православну Церкву (Московського патріархату) слід заборонити в Україні, зумовлене переконанням у її пов'язаності з РПЦ, роль якої під час російсько-української війни більшістю громадян України оцінюється вкрай негативно: 65% опитаних вважають, що Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило заохочують та підтримують агресію росії проти України.

Оцінюючи роль Української Православної Церкви (Московського патріархату)

на тимчасово окупованих територіях України, 47% опитаних вважають, що представники духовенства УПЦ (МП) поширюють російську пропаганду, виправдовують дії росії, 34% респондентів дотримуються думки, що вони співпрацюють з російською окупаційною владою.

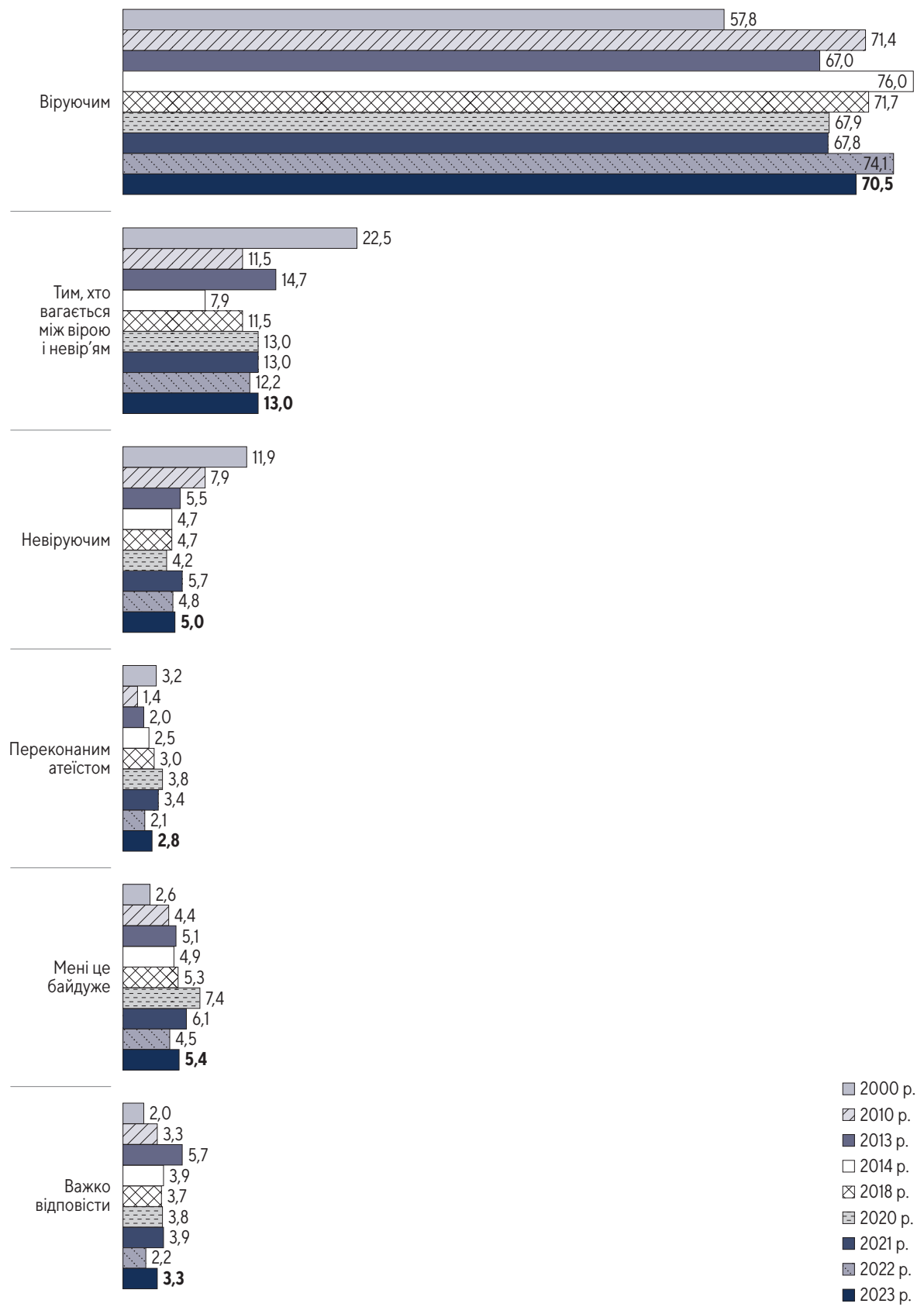
50% серед тих, хто відносить себе до християн, ставляться позитивно до рішення Православної Церкви України та Української Греко-католицької Церкви перейти на Новоюліанський календар (негативно – лише 15%).

Серед тих, хто відносить себе до християн, 35% відповіли, що вони відзначають християнські свята за Новоюліанським календарем, 28% – за Юліанським, 27% – по-різному, залежно від обставин.

НЕЗАЛЕЖНО ВІД ТОГО, ВІДВІДУЄТЕ ВИ ЦЕРКВУ ЧИ НІ, КИМ ВИ СЕБЕ ВВАЖАЄТЕ?

% опитаних

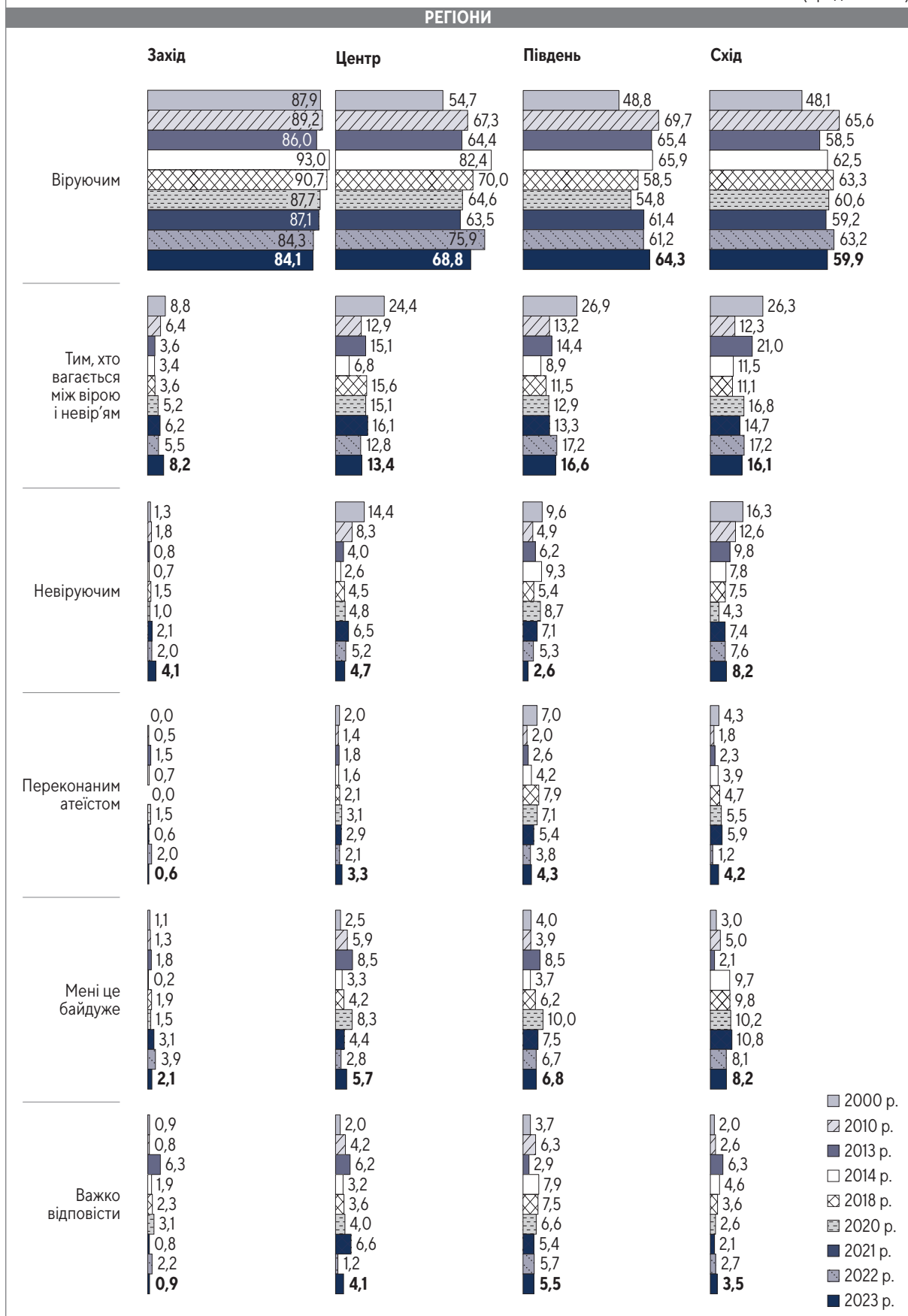

НЕЗАЛЕЖНО ВІД ТОГО, ВІДВІДУЄТЕ ВИ ЦЕРКВУ ЧИ НІ, КИМ ВИ СЕБЕ ВВАЖАЄТЕ?

% опитаних

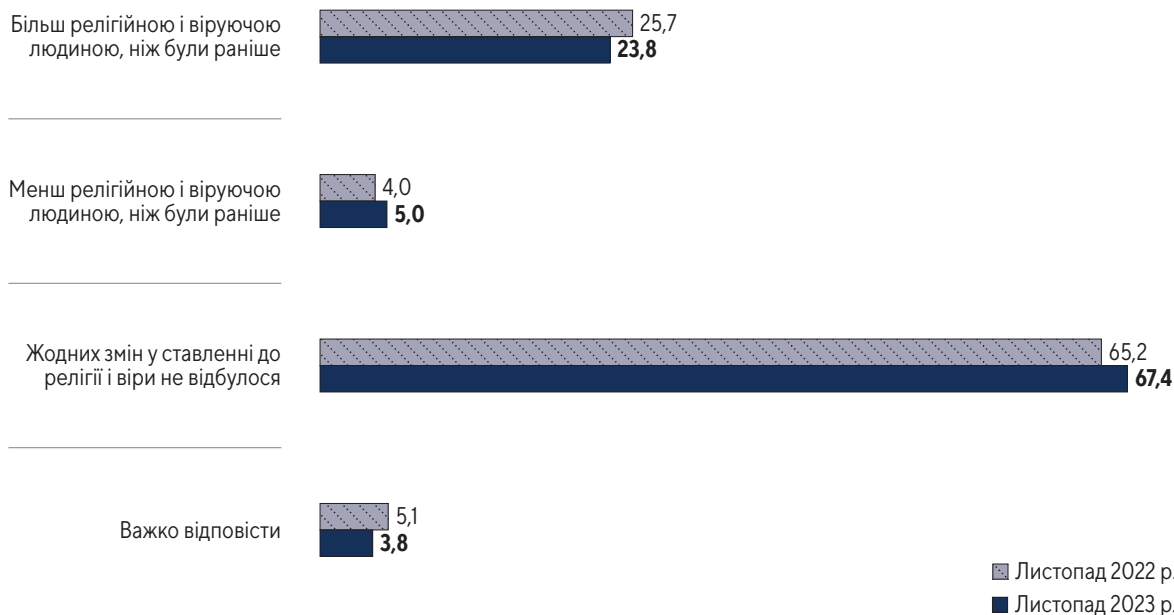
(продовження)

ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після лютого 2022 р.) ВИ СТАЛИ...

% опитаних

■ Листопад 2022 р.

■ Листопад 2023 р.

РЕГІОНИ

	Захід		Центр		Південь		Схід	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
	Більш релігійною і віруючою людиною, ніж були раніше	31,2	30,7	24,3	22,2	22,0	26,9	23,3
Менш релігійною і віруючою людиною, ніж були раніше	4,1	4,3	4,0	4,9	0,5	6,4	5,9	5,2
Жодних змін у ставленні до релігії і віри не відбулося	62,0	61,9	65,8	69,1	75,1	63,7	63,0	73,2
Важко відповісти	2,8	3,2	5,9	3,8	2,4	3,0	7,8	5,5

ВІК

	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
	Більш релігійною і віруючою людиною, ніж були раніше	18,4	16,6	17,8	19,7	22,1	19,7	25,5	24,1	23,8	25,5	33,6
Менш релігійною і віруючою людиною, ніж були раніше	4,0	2,3	3,4	4,8	4,1	3,9	4,6	7,6	4,8	5,4	3,1	4,8
Жодних змін у ставленні до релігії і віри не відбулося	75,3	74,3	73,3	70,1	66,5	72,5	64,8	64,9	65,4	65,2	59,5	63,9
Важко відповісти	2,3	6,9	5,5	5,4	7,3	3,9	5,1	3,5	6,0	3,9	3,8	2,7

КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ

	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
	Більш релігійною і віруючою людиною, ніж були раніше	31,2	31,9	38,2	34,8	20,4	11,0	31,2	35,6	17,7	15,4	3,4
Менш релігійною і віруючою людиною, ніж були раніше	4,2	6,6	4,6	3,5	4,7	3,5	2,4	2,3	2,9	6,1	3,4	4,4
Жодних змін у ставленні до релігії і віри не відбулося	61,3	59,3	50,4	57,4	67,4	81,2	65,4	58,1	73,1	74,6	86,4	87,8
Важко відповісти	3,3	2,3	6,9	4,3	7,6	4,3	1,0	4,1	6,3	3,9	6,8	7,4

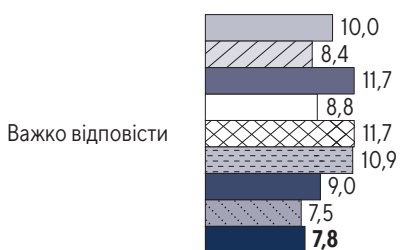
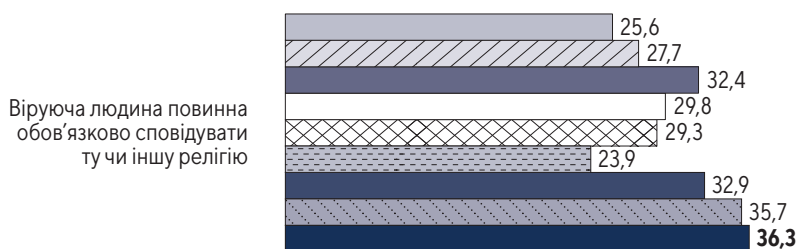
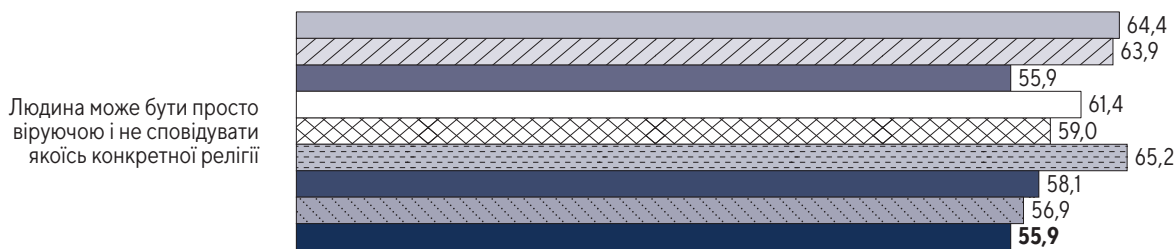
З ЯКОЮ СОЦІАЛЬНОЮ СПІЛЬНОТОЮ ВИ ІДЕНТИФІКУЄТЕ СЕБЕ НАСАМПЕРЕД?

% опитаних

	УКРАЇНА			РЕГІОНИ								
	2021	2022	2023	Захід		Центр		Південь		Схід		
				2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	
З громадянами України	68,2	73,5	74,8	71,9	71,4	72,4	74,1	79,3	85,0	74,8	75,0	
З жителями Вашого міста (села)	15,6	13,9	14,5	14,6	16,8	15,6	14,0	9,1	13,3	12,2	13,4	
З жителями Вашого регіону	8,1	5,5	3,8	5,5	5,8	4,9	4,0	3,8	0,0	7,3	2,5	
З людьми Вашої професії	1,3	1,2	1,3	1,7	0,7	1,6	2,1	0,0	0,0	0,5	1,0	
З людьми тієї ж віри, що і Ви	2,7	2,6	2,4	3,0	1,7	3,1	2,9	1,9	0,4	1,5	3,0	
З людьми тієї ж Церкви, до якої належите Ви	1,0	1,5	1,2	1,8	1,5	1,3	1,5	2,9	0,0	1,0	1,0	
Інше	0,6	0,6	0,5	0,6	0,2	0,3	0,2	1,0	0,0	1,2	1,7	
Важко відповісти	2,5	1,1	1,6	0,9	1,9	0,7	1,1	1,9	1,3	1,5	2,5	
ВІК												
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
З громадянами України	79,0	75,4	76,4	79,7	74,3	76,6	73,4	78,6	74,5	74,2	69,6	70,1
З жителями Вашого міста (села)	10,8	14,9	11,5	12,2	11,4	14,1	14,4	13,0	14,4	14,7	16,8	16,2
З жителями Вашого регіону	2,8	2,9	4,7	4,1	7,0	2,9	5,4	3,2	4,5	4,5	6,0	4,3
З людьми Вашої професії	0,6	1,1	1,4	0,7	1,9	1,5	2,2	1,4	1,5	0,6	0,2	1,7
З людьми тієї ж віри, що і Ви	1,7	1,1	2,0	0,7	2,4	2,4	1,1	0,8	2,4	3,3	4,5	3,6
З людьми тієї ж Церкви, до якої належите Ви	1,1	1,1	2,0	0,0	1,2	0,2	1,4	0,5	1,2	1,5	2,1	2,6
Інше	1,7	0,0	0,0	0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,3	0,0	0,7	0,7
Важко відповісти	2,3	3,4	2,0	2,0	1,0	1,5	1,6	1,9	1,2	1,2	0,2	0,9
КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ												
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
З громадянами України	74,8	78,4	64,4	64,3	81,4	77,6	72,8	64,9	74,1	76,3	69,1	74,6
З жителями Вашого міста (села)	14,9	13,2	15,9	19,1	10,5	13,7	16,5	20,7	13,2	12,7	13,1	15,4
З жителями Вашого регіону	4,5	3,8	6,1	4,3	2,9	2,0	6,3	5,9	8,6	3,1	10,6	3,7
З людьми Вашої професії	1,5	0,9	0,8	0,9	1,0	2,0	0,0	0,9	1,7	2,2	1,7	1,1
З людьми тієї ж віри, що і Ви	2,5	1,5	6,1	8,7	1,6	0,8	2,4	4,1	0,6	1,8	0,4	0,4
З людьми тієї ж Церкви, до якої належите Ви	1,2	1,3	4,5	2,6	0,0	1,2	1,5	1,8	1,1	0,4	0,4	0,0
Інше	0,0	0,1	0,0	0,0	1,0	0,0	0,5	0,5	0,6	0,0	1,7	2,6
Важко відповісти	0,7	0,7	2,3	0,0	1,6	2,7	0,0	1,4	0,0	3,5	3,0	2,2

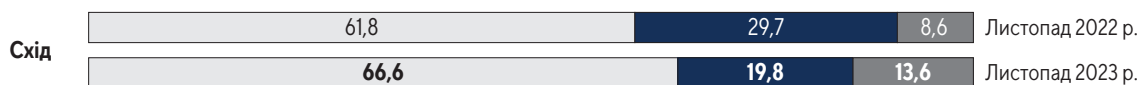
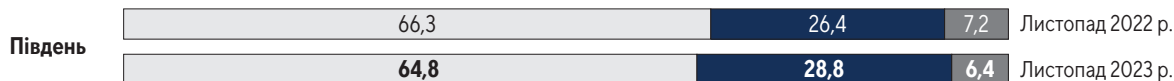
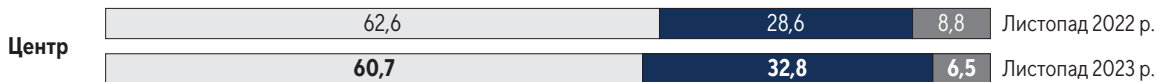
З ЯКИМ ІЗ НАВЕДЕНИХ ТВЕРДЖЕНЬ СТОСОВНО ВІРУЮЧОЇ ЛЮДИНИ ВИ НАЙБІЛЬШЕ ЗГОДНІ?

% опитаних

- 2000 р.
- 2010 р.
- 2013 р.
- 2014 р.
- 2018 р.
- 2020 р.
- 2021 р.
- 2022 р.
- 2023 р.

РЕГІОНИ

- Людина може бути просто віруючою і не сповідувати якоїсь конкретної релігії
- Віруюча людина повинна обов'язково сповідувати ту чи іншу релігію
- Важко відповісти

З ЯКИМ ІЗ НАВЕДЕНИХ ТВЕРДЖЕНЬ СТОСОВНО ВІРУЮЧОЇ ЛЮДИНИ ВИ НАЙБІЛЬШЕ ЗГОДНІ?												
% опитаних (продовження)												
	ВІК											
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Людина може бути просто віруючою і не сповідувати якоїсь конкретної релігії	60,9	57,4	67,1	56,5	60,6	61,2	58,6	56,6	58,3	56,3	48,6	51,0
Віруюча людина повинна обов'язково сповідувати ту чи іншу релігію	27,0	30,1	28,8	34,0	33,3	30,8	32,7	36,1	34,5	36,4	44,2	42,6
Важко відповісти	12,1	12,5	4,1	9,5	6,1	8,0	8,6	7,3	7,2	7,2	7,2	6,3
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ											
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Людина може бути просто віруючою і не сповідувати якоїсь конкретної релігії	52,2	53,4	40,9	33,9	69,7	69,8	34,6	26,6	75,9	69,3	73,3	76,8
Віруюча людина повинна обов'язково сповідувати ту чи іншу релігію	41,0	42,7	53,8	58,3	23,5	23,9	61,0	66,2	19,0	17,5	8,5	7,0
Важко відповісти	6,8	3,9	5,3	7,8	6,8	6,3	4,4	7,2	5,2	13,2	18,2	16,2

ДО ЯКОЇ РЕЛІГІЇ ВИ СЕБЕ ВІДНОСИТЕ?										
% опитаних										
	2000	2010	2013	2014	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Православ'я	66,0	68,1	70,6	70,2	67,3	64,9	62,3	60,0	62,7	60,8
Римо-католицизм	0,5	0,4	1,3	1,0	0,8	1,6	1,2	0,8	1,9	1,2
Греко-католицизм	7,6	7,6	5,7	7,8	9,4	9,5	9,6	8,8	10,2	11,0
Протестантські та Євангелічні Церкви	2,0	1,9	0,8	1,0	2,2	1,8	1,5	1,5	3,7	1,4
Іудаїзм	0,3	0,1	0,3	0,1	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Іслам	0,7	0,9	0,7	0,2	0,0	0,1	0,5	0,2	0,2	0,1
Буддизм	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,3	0,1	0,2	0,0
Індуїзм	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Язичництво	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,4
Просто християни	6,9	7,2	8,6	6,3	7,7	8,0	8,9	8,5	8,7	11,3
Інше	0,5	0,2	0,0	0,0	0,1	0,3	0,4	0,4	0,3	0,1
Не відносять себе до жодного з релігійних віросповідань	15,3	13,2	11,3	12,5	11,0	12,8	15,2	18,8	11,7	13,4
Не відповіли	–	0,3	0,5	0,7	0,9	1,0	0,0	0,5	0,2	0,1

ДО ЯКОЇ РЕЛІГІЇ ВИ СЕБЕ ВІДНОСИТЕ?

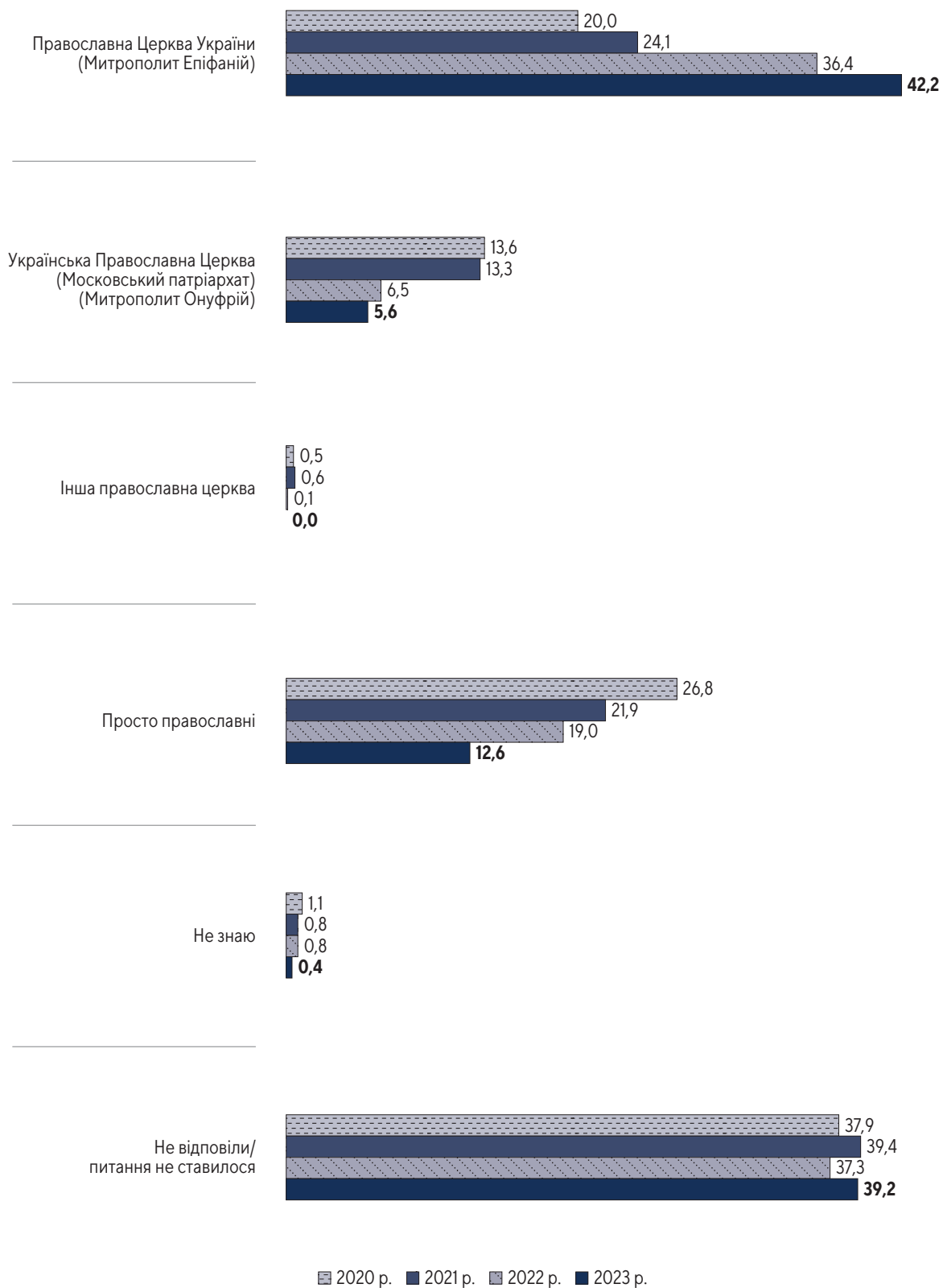
% опитаних

(продовження)

	РЕГІОНИ																																				
	Захід						Центр						Південь						Схід																		
	2000	2010	2013	2014	2018	2020	2020	2021	2022	2023	2000	2010	2013	2014	2018	2020	2020	2021	2022	2023	2000	2010	2013	2014	2018	2020	2020	2021	2022	2023							
Православ'я	52,3	45,9	60,2	54,0	45,6	46,3	45,0	39,9	45,0	69,0	73,8	79,4	79,5	69,3	69,9	66,6	74,7	71,8	68,8	76,4	73,2	67,4	61,6	64,9	61,3	68,9	65,8	69,7	71,8	66,7	71,6	61,6	64,7	61,4	64,5	55,6	
Римо-католицизм	1,3	1,0	3,8	1,0	1,3	2,3	1,9	4,1	2,8	0,8	0,5	0,9	1,5	0,8	1,7	0,9	1,4	0,5	0,0	0,3	0,3	0,9	0,0	0,4	1,2	0,5	0,9	0,0	0,2	0,8	0,6	0,0	0,0	0,4	1,0	0,5	
Греко-католицизм	38,4	37,2	26,8	36,2	39,7	38,2	34,9	36,3	39,6	0,6	0,3	1,2	0,7	0,4	1,2	1,2	0,7	0,6	0,0	0,0	0,3	0,5	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4	0,8	0,0	0,0	0,2	0,6	0,7	1,5			
Протестантизм	0,8	3,8	0,5	1,4	5,3	1,9	1,5	5,4	1,1	2,9	0,5	0,6	0,3	1,7	1,6	2,6	2,7	1,8	1,7	0,0	0,3	2,3	2,9	2,1	1,2	1,9	0,9	1,9	3,2	1,2	0,9	2,9	0,8	1,1	4,4	1,7	
Іудаїзм	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,2	0,2	0,5	0,1	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,7	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	
Іслам	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,8	0,7	0,1	0,0	0,0	3,0	4,9	4,2	0,5	0,4	0,8	1,2	1,0	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,6	0,0	0,0	0,5	
Буддизм	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,4	0,4	0,1	0,2	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Індуїзм	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Язичництво	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,4	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,8	0,2	1,2	
Просто християни	2,7	6,9	4,3	4,1	4,9	6,7	7,3	5,2	3,5	7,8	7,7	5,5	10,3	4,1	10,0	10,0	9,3	14,1	4,0	7,2	6,5	6,5	14,5	7,4	11,1	10,0	13,7	9,9	7,0	15,2	3,8	14,5	9,8	6,3	11,2	14,1	
Інше	0,0	0,8	0,0	0,2	0,0	0,0	0,6	0,2	0,2	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,2	0,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,8	0,7	0,0	
Не відносять себе до жодного з релігійних віросповідань	4,0	4,1	3,6	3,1	3,2	4,6	8,7	7,2	7,8	18,2	17,0	10,8	7,1	22,4	13,9	18,0	10,7	10,4	20,9	10,2	14,1	18,1	20,2	23,6	21,8	17,2	18,4	16,6	16,3	15,0	21,7	20,2	22,6	27,7	16,6	24,4	
Не відповіли	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4	0,0	0,0	0,0	0,9	0,3	0,0	0,0	0,4	0,1	0,1	0,0	0,7	0,0	0,3	0,7	0,4	0,4	0,8	0,0	0,0	0,5	0,6	0,6	0,4	0,0	0,9	0,2	0,2	
	ВІК																																				
	18-24 років						25-29 років						30-39 років						40-49 років						50-59 років						60 років і старші						
Православ'я	50,9	50,9	43,8	1,1	14,2	1,1	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Римо-католицизм	3,4	3,4	1,1	1,1	14,2	1,1	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Греко-католицизм	10,9	10,9	14,2	1,1	14,2	1,1	12,9	1,4	10,2	10,2	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9
Протестантизм	5,7	5,7	1,1	1,1	14,2	1,1	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Іудаїзм	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Іслам	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Буддизм	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Індуїзм	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Язичництво	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Просто християни	8,6	8,6	11,9	11,9	14,2	11,9	13,6	1,4	12,2	12,2	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8
Інше	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Не відносять себе до жодного з релігійних віросповідань	18,3	18,3	26,7	26,7	17,7	17,7	17,7	17,7	19,0	19,0	12,4	12,4	12,4	12,4	12,4	12,4	14,3	14,3	10,8	10,8	13,0	13,0	11,1	11,1	11,1	11,1	10,2	10,2	8,6	8,6	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4	
Не відповіли	0,0	0,0	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

ДО ЯКОЇ САМЕ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ВИ СЕБЕ ВІДНОСИТЕ?

% опитаних

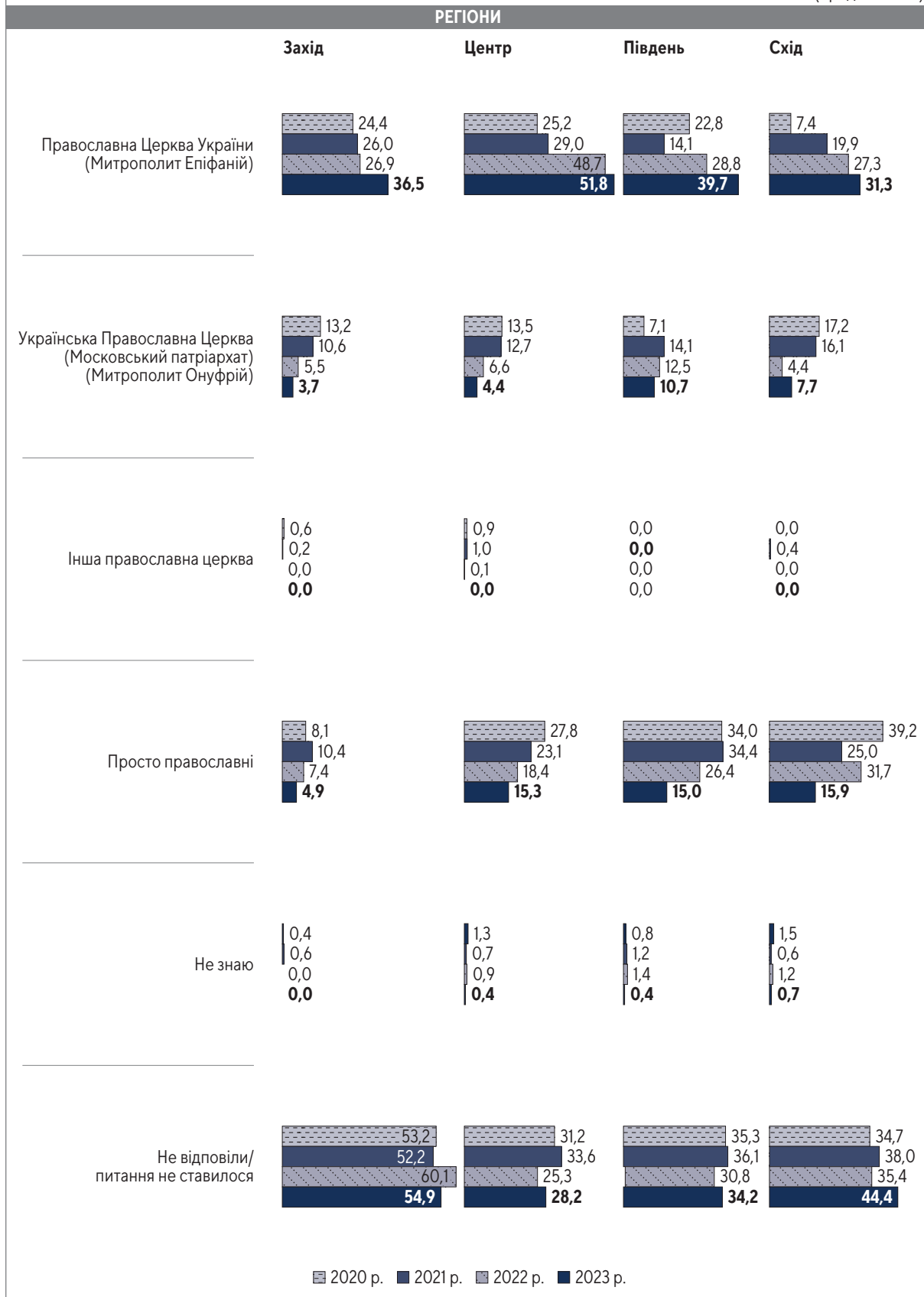

ДО ЯКОЇ САМЕ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ВИ СЕБЕ ВІДНОСИТЕ?

% опитаних

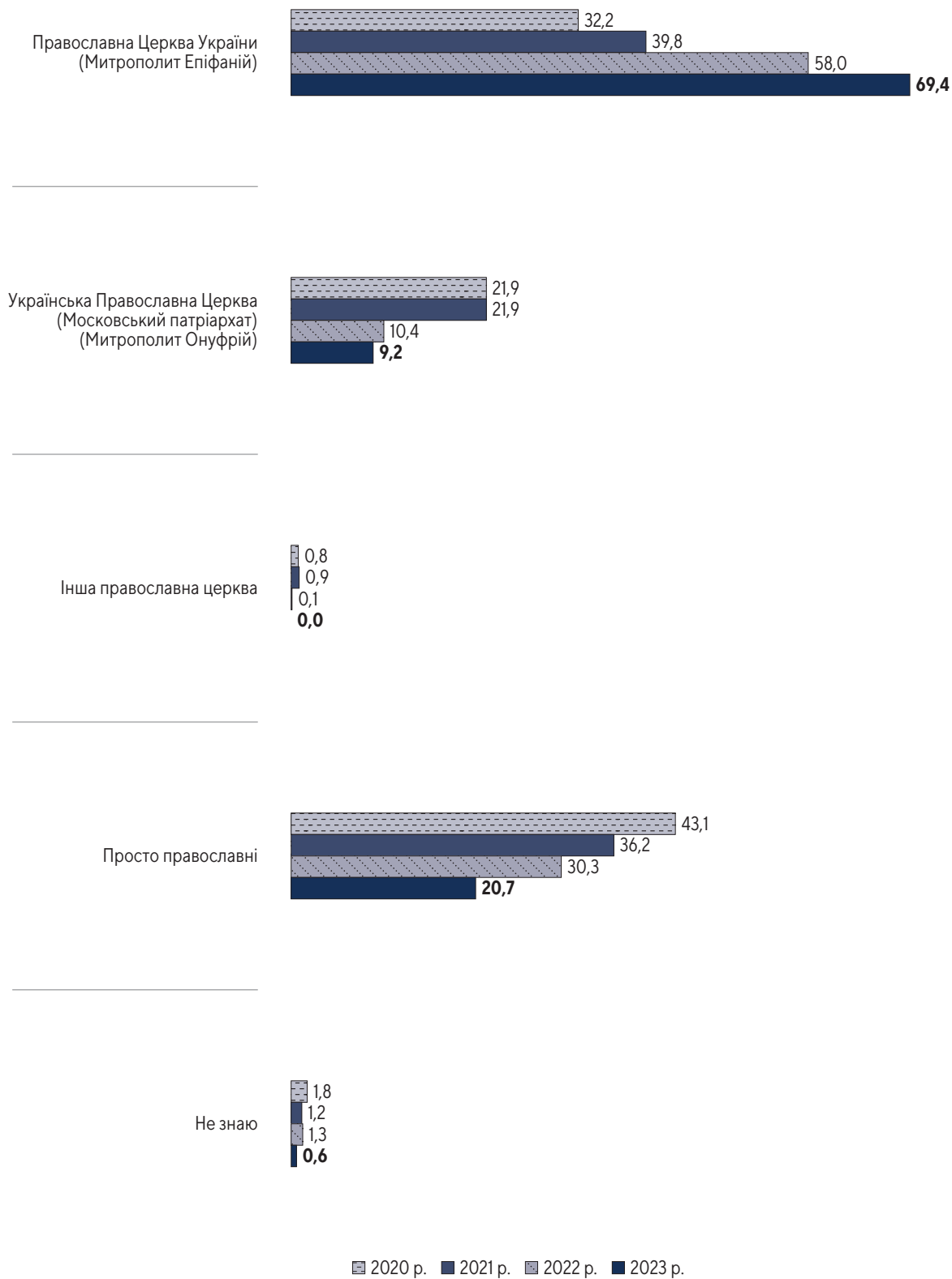
(продовження)

РЕГІОНИ

ДО ЯКОЇ САМЕ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ВИ СЕБЕ ВІДНОСИТЕ?

% тих, хто вважає себе православним

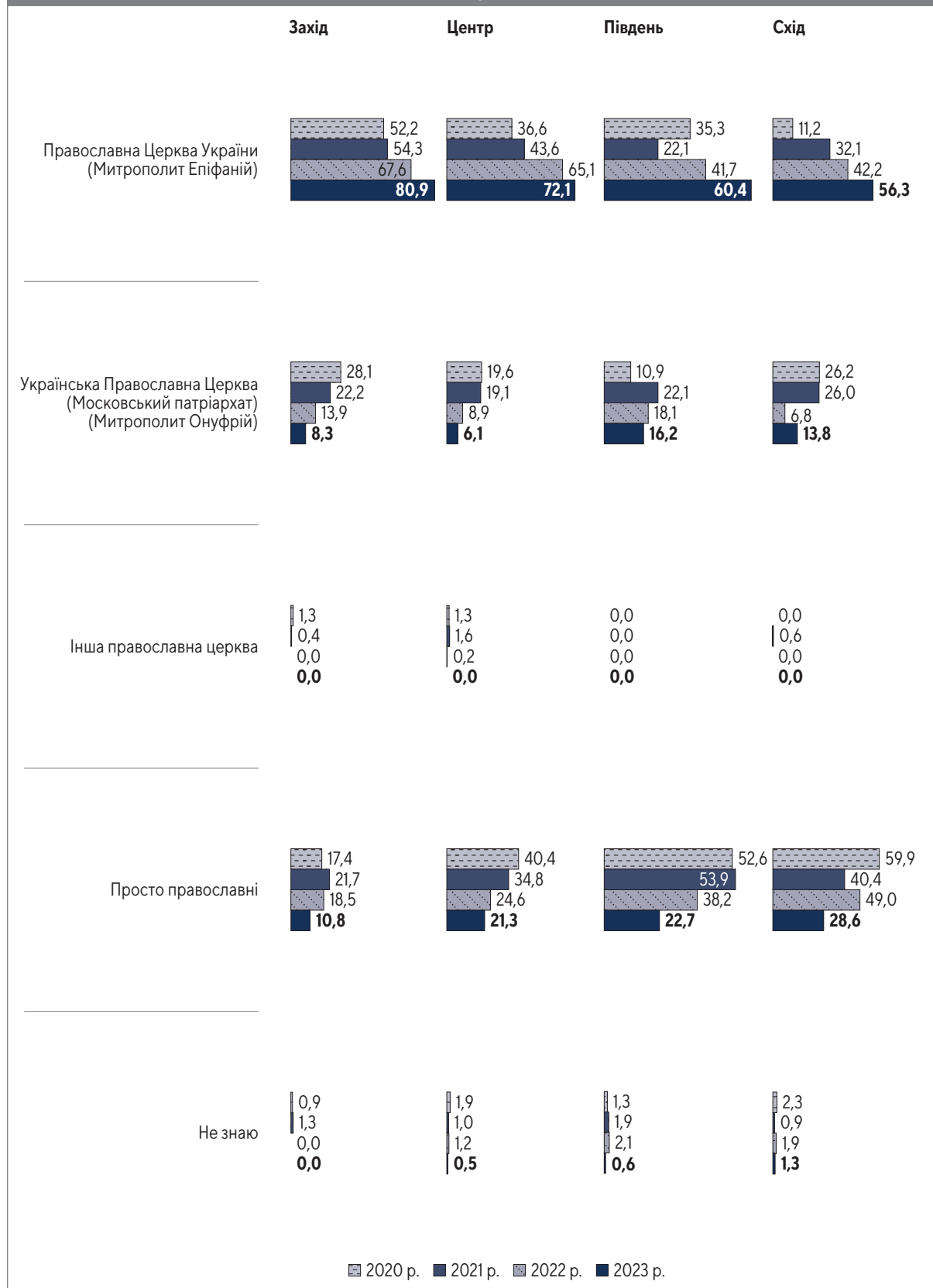

ДО ЯКОЇ САМЕ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ВИ СЕБЕ ВІДНОСИТЕ?

% тих, хто вважає себе православним

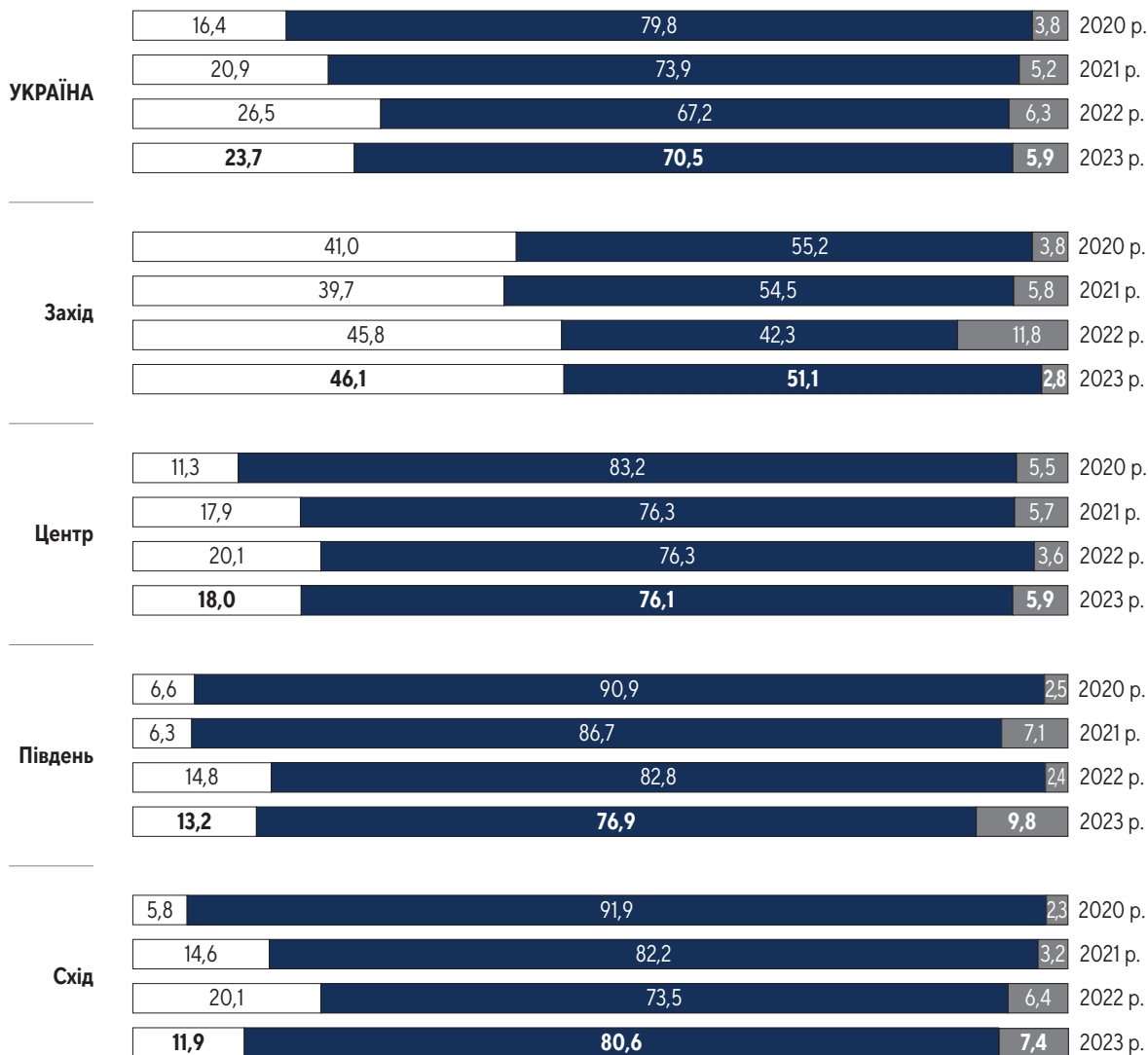
РЕГІОНИ

СТРУКТУРА КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНИХ ГРУП, % опитаних															
	РЕГІОНИ														
	Захід			Центр			Південь			Схід					
	2020	2021	2023	2020	2021	2023	2020	2021	2023	2020	2021	2023			
ПЦУ	31,2	24,2	22,8	48,3	47,2	51,5	12,0	7,5	10,9	8,5	21,1	14,8			
УПЦ(МП)	22,3	20,2	17,7	34,7	34,6	32,7	6,6	12,3	22,1	36,5	32,9	27,4			
Просто православні	7,2	9,8	10,2	41,7	40,2	51,0	14,5	16,8	13,7	36,7	33,2	25,1			
УГКЦ	94,8	94,4	95,1	4,7	4,5	2,2	0,0	0,6	0,0	0,5	0,6	2,7			
Просто християни	17,9	20,3	8,3	43,0	44,8	52,6	10,1	15,7	14,0	29,1	19,2	25,0			
Не відносять себе до жодної релігії	7,2	11,1	15,4	35,0	36,4	32,4	18,6	14,0	15,8	39,2	38,5	36,4			
	ВІК														
	18-29 років			30-39 років			40-49 років			50-59 років			60 років і старші		
	2020	2021	2023	2020	2021	2023	2020	2021	2023	2020	2021	2023	2020	2021	2023
ПЦУ	14,6	15,9	14,0	19,4	17,7	19,3	17,8	19,9	17,1	16,0	16,3	17,7	32,2	30,3	31,9
УПЦ(МП)	10,9	6,6	11,4	15,3	16,5	9,6	17,2	13,2	17,5	20,8	24,7	18,4	35,8	39,1	43,0
Просто православні	18,5	17,3	10,2	22,0	22,0	20,5	15,6	15,8	21,3	16,9	18,0	19,3	27,0	27,0	28,7
УГКЦ	16,5	15,2	18,3	16,5	19,1	21,0	19,1	19,1	18,8	19,1	17,4	16,5	28,9	29,2	25,4
Просто християни	20,1	27,5	16,7	22,9	22,8	27,6	20,7	15,2	20,6	13,4	15,2	11,4	22,9	19,3	23,7
Не відносять себе до жодної релігії	31,4	25,3	27,7	19,3	22,1	21,8	17,0	16,8	17,7	14,1	14,2	12,5	18,3	21,6	20,3
	СТАТЬ														
	Чоловіки						Жінки								
	2021			2023			2021			2023					
ПЦУ	43,6			40,5			56,4			59,5					
УПЦ(МП)	32,0			32,5			68,0			67,5					
Просто православні	49,6			44,5			50,4			55,5					
УГКЦ	42,1			43,5			57,9			56,5					
Просто християни	53,5			54,8			46,5			45,2					
Не відносять себе до жодної релігії	55,4			60,5			44,6			39,5					

ЧИ Є ВИ ЧЛЕНОМ ПЕВНОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ГРОМАДИ (ПАРАФІЇ)?

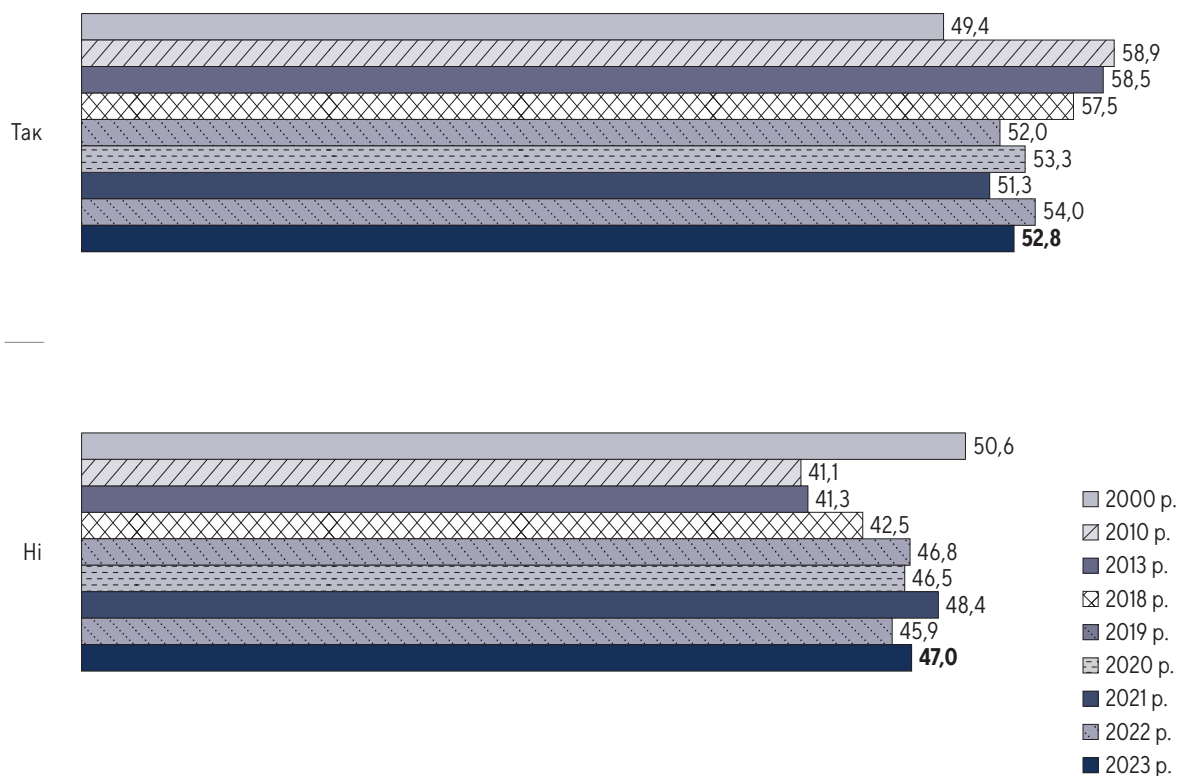
% опитаних

□ Так ■ Ні ■ Важко відповісти

ВІК																								
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші													
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023												
Так	18,3	16,6	21,1	23,1	24,8	19,9	24,1	22,2	27,2	24,6	32,6	28,9												
Ні	72,0	79,4	74,1	72,1	70,6	75,5	69,9	71,9	66,2	67,4	60,5	64,7												
Важко відповісти	9,7	4,0	4,8	4,8	4,6	4,6	6,0	5,9	6,6	8,1	6,9	6,3												
КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ																								
	ПЦУ				УПЦ(МП)				Просто православні				УГКЦ				Просто християни				Не відносять себе до жодної релігії			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Так	18,7	25,8	30,2	24,9	26,3	36,1	41,2	54,9	1,8	5,0	8,4	9,0	59,6	68,0	58,5	57,8	1,7	7,1	11,4	7,4	0,3	0,5	0,4	1,1
Ні	74,9	70,9	62,6	70,4	66,4	58,2	51,1	37,2	95,8	91,2	85,6	83,5	38,3	30,3	34,6	39,5	96,1	80,6	84,6	83,0	99,0	95,0	96,6	92,3
Важко відповісти	6,4	3,3	7,2	4,7	7,3	5,7	7,6	8,0	2,4	3,8	6,0	7,5	4,1	1,7	6,8	2,7	2,2	12,4	4,0	9,6	0,7	4,5	3,0	6,6

ЧИ ВІДВІДУЄТЕ ВИ РЕЛІГІЙНІ СЛУЖБИ, ЗІБРАННЯ, СЛУЖІННЯ?*
% опитаних

		РЕГІОНИ														
		Захід		Центр		Південь		Схід								
		2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023			
Так		80,8	81,7	46,6	47,3	37,0	41,5	42,6	33,0							
Ні		19,2	18,3	53,3	52,6	62,5	58,5	57,4	66,7							
		ВІК														
		18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші				
		2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023			
Так		41,7	41,1	44,2	48,3	53,0	48,9	52,6	50,1	58,0	59,6	59,5	58,2			
Ні		58,3	58,9	55,8	51,7	46,7	51,1	47,4	49,9	42,0	40,1	40,3	41,6			
		КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ														
		ПЦУ					УПЦ(МП)					Просто православні				
		2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Так		72,2	75,2	66,9	63,8	66,0	71,8	69,6	76,8	76,5	73,0	44,3	37,2	41,1	42,0	32,3
Ні		27,1	24,5	33,1	36,1	33,9	28,2	30,4	22,8	22,7	26,1	55,4	62,8	58,4	58,0	67,7
		УГКЦ					Просто християни					Не відносять себе до жодної релігії				
		2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Так		90,6	98,4	93,3	94,6	95,0	4,3	5,9	10,0	27,6	26,8	4,3	5,9	10,0	2,1	5,2
Ні		9,4	1,6	6,7	5,4	5,0	95,3	93,8	90,0	72,4	73,2	95,3	93,8	90,0	97,9	94,8

* На діаграмі і таблицях не наведена частка тих, хто не відповів, через їх незначне число.

ЯК ЧАСТО ВИ ВІДВІДУЄТЕ РЕЛІГІЙНІ СЛУЖБИ, ЗІБРАННЯ, СЛУЖІННЯ?																		
% тих, хто відвідує релігійні служби, зібрання, служіння																		
	2000		2010		2013		2016		2019		2020		2021		2022		2023	
Частіше, ніж раз на тиждень	4,4		3,5		3,7		4,2		4,9		4,2		4,1		7,5		6,4	
Раз на тиждень	15,9		15,7		14,9		17,7		19,1		22,4		15,9		24,8		24,9	
Раз на місяць	13,1		20,8		18,5		17,0		20,1		18,4		23,1		16,4		18,0	
На релігійні свята	52,0		50,4		53,0		51,7		48,8		47,2		44,2		42,9		42,0	
Раз на рік	8,1		5,4		6,3		6,4		4,2		3,6		8,8		4,5		5,1	
Рідше, ніж раз на рік	3,0		2,2		1,7		1,9		1,3		2,0		2,8		2,2		2,5	
Ніколи, майже ніколи	0,3		0,9		0,6		0,1		0,5		0,7		0,4		0,4		0,4	
Інше	2,9		0,6		0,1		0,2		0,4		0,5		0,3		0,0		0,2	
Важко відповісти	0,0		0,0		1,1		0,0		0,7		1,0		0,4		1,4		0,5	
	РЕГІОНИ																	
	Захід				Центр				Південь				Схід					
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023		
Частіше, ніж раз на тиждень	6,2	4,5	12,6	11,0	3,5	3,7	3,3	2,8	3,9	3,9	7,8	5,1	1,5	3,9	4,0	3,0		
Раз на тиждень	40,1	26,6	35,0	36,8	10,3	10,9	19,0	15,8	10,4	10,5	15,6	30,6	15,3	7,7	16,0	9,8		
Раз на місяць	26,7	27,9	19,5	20,6	17,6	21,1	15,5	15,8	9,1	23,7	5,2	20,4	6,1	17,9	16,0	14,3		
На релігійні свята	24,3	33,0	29,3	27,2	57,5	49,9	52,4	56,3	67,5	48,7	62,3	38,8	65,8	53,1	46,9	50,4		
Раз на рік	1,5	6,6	1,1	3,0	4,0	9,6	6,5	6,0	3,9	10,5	5,2	4,1	7,1	10,6	8,0	9,8		
Рідше, ніж раз на рік	0,5	1,1	1,4	0,7	4,0	3,5	1,3	2,8	2,6	1,3	1,3	0,0	0,5	4,8	6,9	9,0		
Ніколи, майже ніколи	0,2	0,3	0,5	0,2	1,5	0,3	0,0	0,3	1,3	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	1,1	1,5		
Інше	0,2	0,0	0,0	0,2	0,8	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,0	0,8		
Важко відповісти	0,2	0,0	0,7	0,2	0,8	0,5	2,0	0,5	1,3	1,3	2,6	0,0	3,1	0,5	1,1	1,5		
	ВІК																	
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші							
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023						
Частіше, ніж раз на тиждень	11,0	2,8	7,7	7,0	3,7	4,0	6,3	4,3	7,3	8,5	10,1	8,5						
Раз на тиждень	17,8	19,4	21,5	19,7	24,3	18,3	24,0	23,0	20,4	26,0	30,0	31,5						
Раз на місяць	23,3	15,3	16,9	18,3	13,8	21,8	13,0	18,2	19,4	15,5	16,4	17,6						
На релігійні свята	41,1	51,4	49,2	43,7	49,1	47,0	47,4	46,5	41,4	38,5	36,9	35,9						
Раз на рік	4,1	6,9	1,5	2,8	4,1	5,4	4,7	5,9	6,8	8,0	3,7	3,2						
Рідше, ніж раз на рік	2,7	2,8	0,0	8,5	3,2	3,5	2,6	0,5	2,6	2,0	1,4	1,8						
Ніколи, майже ніколи	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	1,0	0,5	0,6	0,6						
Інше	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0						
Важко відповісти	0,0	0,0	3,1	0,0	1,8	0,0	2,1	0,5	1,0	0,5	0,9	0,9						

ЯК ЧАСТО ВИ ВІДВІДУЄТЕ РЕЛІГІЙНІ СЛУЖБИ, ЗІБРАННЯ, СЛУЖІННЯ?

% тих, хто відвідує релігійні служби, зібрання, служіння

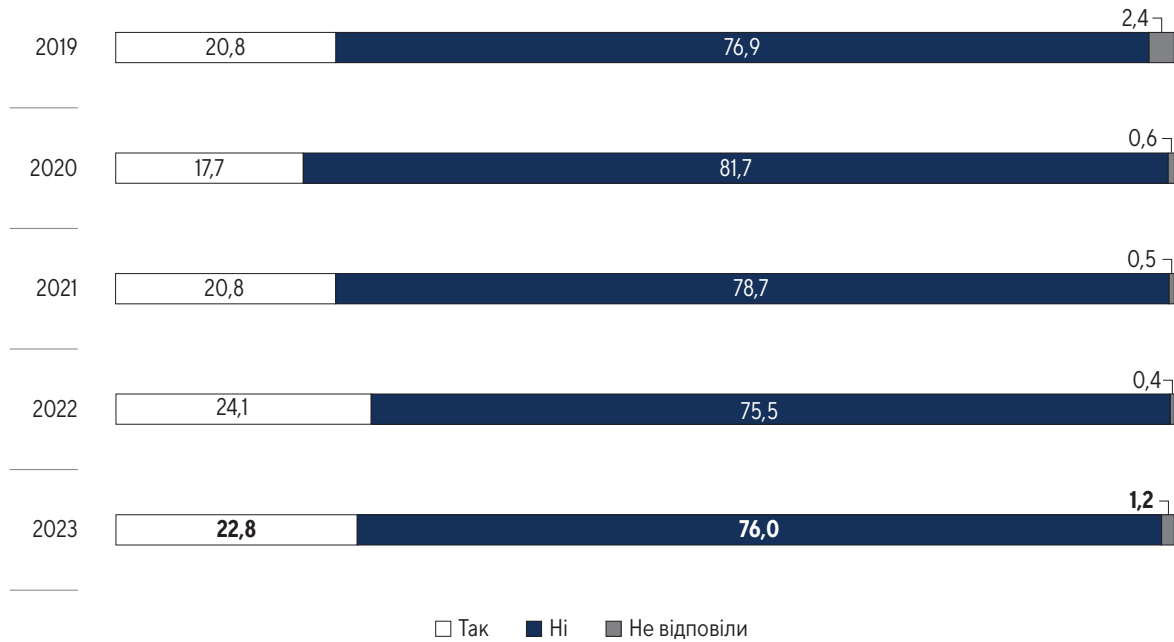
(продовження)

	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ															
	ПЦУ				УПЦ(МП)				Просто православні				УГКЦ			
	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023
Частіше, ніж раз на тиждень	3,6	3,4	3,2	4,4	2,6	6,5	5,0	8,3	2,7	0,6	3,7	0,0	8,7	3,6	10,3	11,9
Раз на тиждень	20,8	10,1	20,9	19,2	15,1	18,9	25,0	34,5	9,4	4,9	10,6	10,8	34,7	30,2	39,7	42,4
Раз на місяць	20,8	23,8	13,0	18,5	26,3	25,4	17,0	17,9	15,4	17,1	14,9	13,3	27,7	31,4	23,7	21,9
На релігійні свята	49,5	50,9	50,4	48,7	45,4	38,4	47,0	34,5	63,8	52,4	60,2	63,9	25,4	32,5	25,8	21,0
Раз на рік	3,1	8,8	6,8	5,5	2,6	8,6	4,0	2,4	6,4	18,3	6,2	7,2	2,9	2,4	0,5	2,4
Рідше, ніж раз на рік	2,1	1,8	2,4	2,7	1,3	1,6	0,0	1,2	1,7	6,1	3,1	3,6	0,0	0,0	0,0	0,5
Ніколи, майже ніколи	0,0	0,6	0,4	0,7	2,6	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,6	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Інше	0,0	0,3	0,0	0,2	2,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко відповісти	0,0	0,3	2,8	0,2	2,0	0,0	1,0	1,2	0,7	0,0	0,6	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0

ЧИ ВІДВІДУВАЛИ ВИ БОГОСЛУЖІННЯ МИНУЛОЇ НЕДІЛІ (СУБОТИ, П'ЯТНИЦІ)?

% опитаних

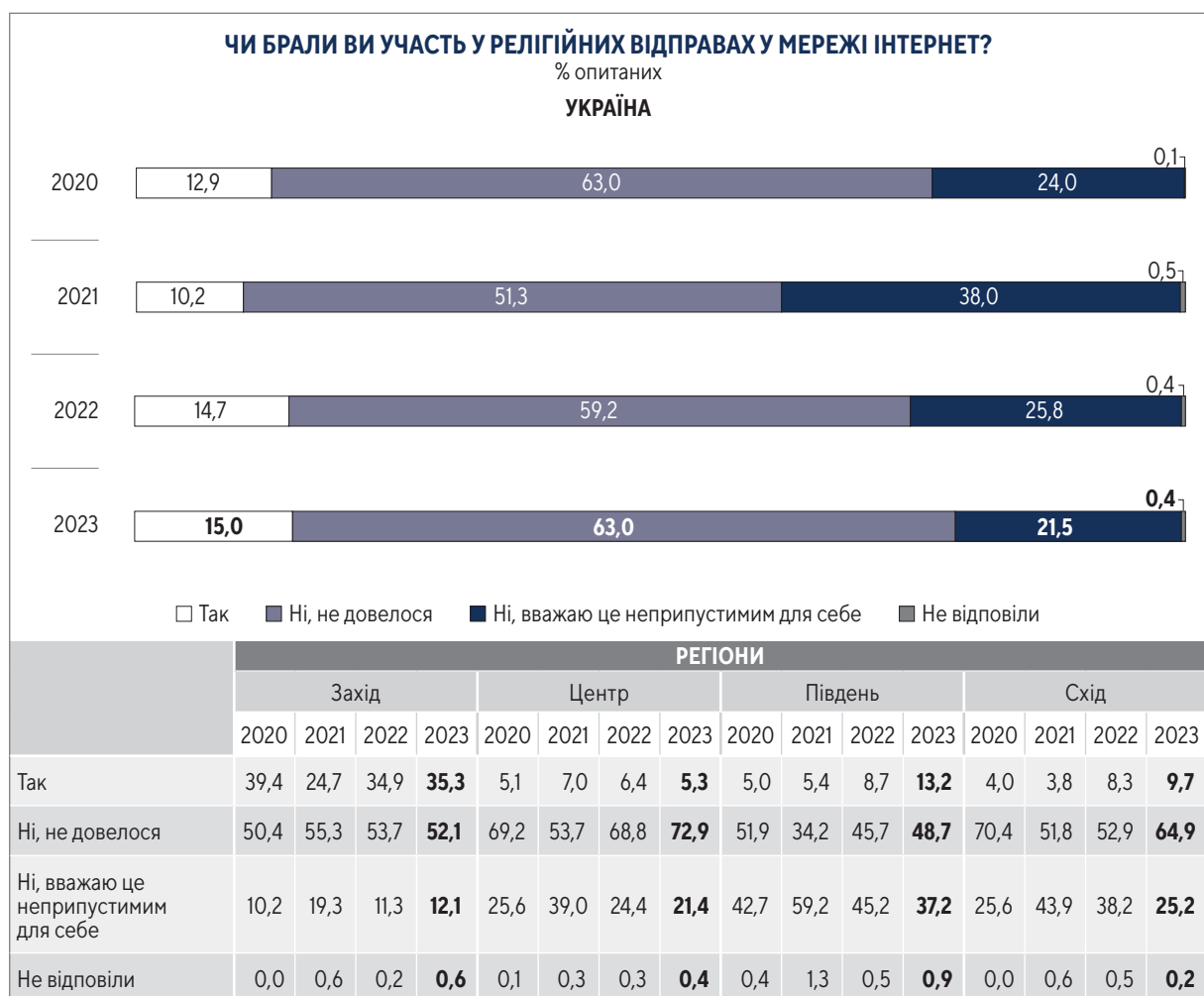
УКРАЇНА

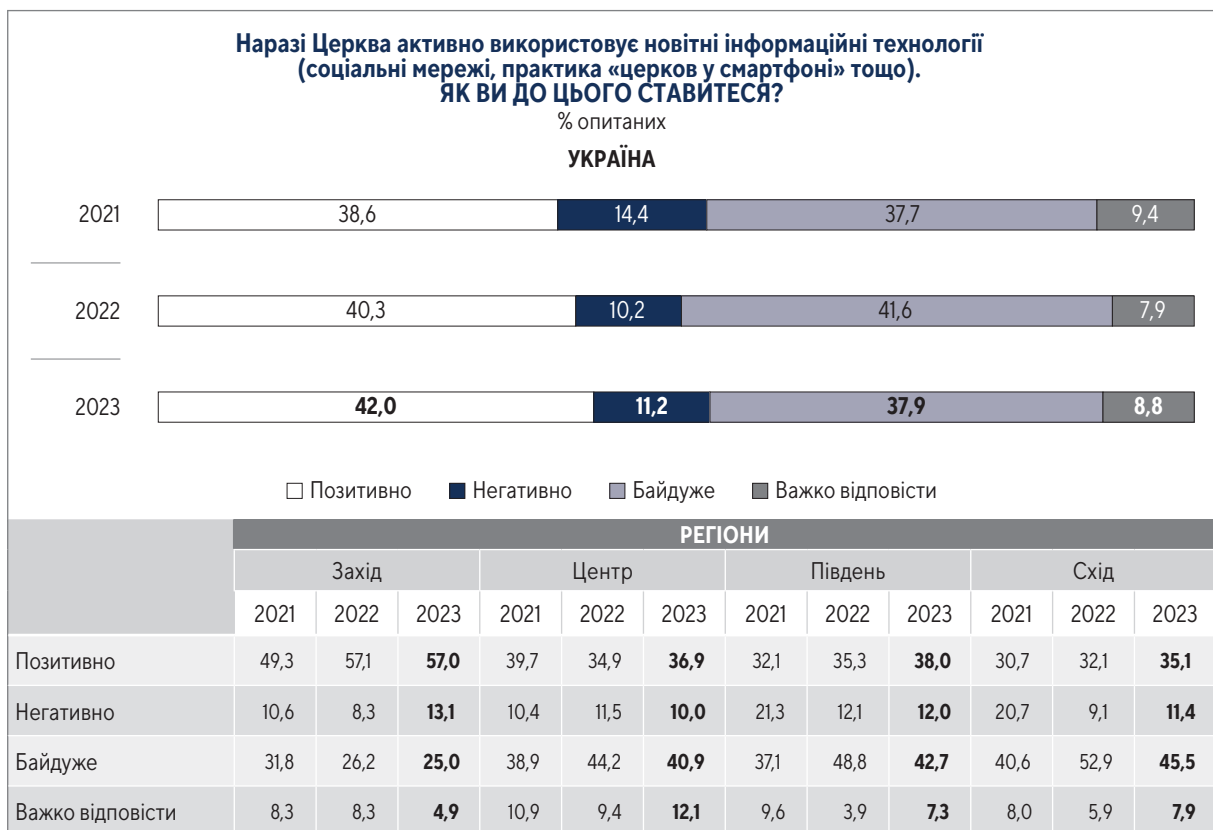
□ Так ■ Ні ■ Не відповіли

	РЕГІОНИ															
	Захід				Центр				Південь				Схід			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Так	39,0	38,7	45,8	47,1	13,9	17,7	15,7	15,2	10,0	10,8	14,9	19,7	7,5	13,6	17,6	8,7
Ні	61,0	60,9	54,1	52,3	85,6	82,3	83,7	83,1	89,2	88,3	85,1	79,5	91,7	85,4	81,9	90,3
Важко відповісти	0,0	0,4	0,2	0,6	0,5	0,0	0,6	1,8	0,5	0,8	0,0	0,9	0,8	0,9	0,5	1,0

ЧИ ВІДВІДУВАЛИ ВИ БОГОСЛУЖІННЯ МИНУЛОЇ НЕДІЛІ (СУБОТИ, П'ЯТНИЦІ)?																								
% опитаних (продовження)																								
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ																							
	ПЦУ				УПЦ(МП)				Просто православні				УГКЦ				Просто християни				Не відносять себе до жодної релігії			
	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023
Так	31,7	25,1	22,9	24,5	30,8	38,5	35,9	34,5	10,6	9,3	11,7	7,1	44,3	42,5	55,1	58,6	8,1	17,4	14,3	8,3	1,6	1,1	0,8	1,8
Ні	67,9	74,3	76,8	74,2	68,2	60,7	62,6	65,5	87,6	90,5	87,8	91,0	52,1	57,5	44,9	40,5	91,3	82,6	85,7	90,4	96,1	98,7	98,7	97,0
Не відповіли	0,4	0,6	0,3	1,3	0,9	0,8	1,5	0,0	1,8	0,3	0,5	2,0	3,6	0,0	0,0	0,9	0,6	0,0	0,0	1,3	2,3	0,3	0,4	1,1
	ВІК																							
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші													
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023												
Так	15,4	12,0	17,7	20,4	21,1	17,5	22,2	18,9	23,7	27,2	31,9	30,5												
Ні	84,0	87,4	82,3	79,6	78,4	82,0	77,5	80,3	75,1	71,6	68,1	67,1												
Не відповіли	0,6	0,6	0,0	0,0	0,5	0,5	0,3	0,8	1,2	1,2	0,0	2,4												

ЧИ БРАЛИ ВИ УЧАСТЬ У РЕЛІГІЙНИХ ВІДПРАВАХ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ?																		
% опитаних																		
(продовження)																		
	ВІК																	
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші							
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023						
Так	16,7	9,1	13,6	10,2	14,8	17,2	15,4	15,6	18,0	15,6	11,9	15,6						
Ні, не довелося	57,5	68,6	61,9	69,4	60,8	60,0	59,6	64,2	57,7	61,6	58,6	62,2						
Ні, вважаю це неприпустимим для себе	25,3	22,3	24,5	20,4	24,1	22,3	24,7	19,7	24,0	22,2	29,0	21,7						
Не відповіли	0,6	0,0	0,0	0,0	0,2	0,5	0,3	0,5	0,3	0,6	0,5	0,5						
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ																	
	ПЦУ			УПЦ(МП)			Просто православні			УГКЦ			Просто християни			Не відносять себе до жодної релігії		
	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023
Так	14,4	12,9	14,1	8,0	15,2	18,3	5,5	2,9	6,3	55,7	52,4	46,8	5,6	10,3	4,4	0,3	0,4	4,1
Ні, не довелося	68,8	66,8	67,9	69,3	61,4	61,7	65,0	59,0	68,1	39,2	41,7	46,8	74,9	52,9	55,5	58,0	58,7	66,8
Ні, вважаю це неприпустимим для себе	16,8	19,9	17,5	22,6	23,5	20,0	29,5	37,6	24,8	5,2	5,8	6,3	19,0	36,8	39,7	41,6	40,0	28,8
Не відповіли	0,0	0,4	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,8	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,4	0,0	0,9	0,4

Наразі Церква активно використовує новітні інформаційні технології (соціальні мережі, практика «церков у смартфоні» тощо). ЯК ВИ ДО ЦЬОГО СТАВИТЕСЯ?
% опитаних (продовження)

	ВІК																	
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші							
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023						
Позитивно	45,4	42,3	35,4	44,9	41,5	43,9	43,9	41,2	42,0	44,9	35,9	38,7						
Негативно	4,6	6,9	6,1	10,2	8,7	7,5	9,2	10,2	11,1	13,8	14,1	14,7						
Байдуже	43,7	45,1	52,4	37,4	39,6	39,8	40,9	41,5	41,7	32,3	40,2	35,4						
Важко відповісти	6,3	5,7	6,1	7,5	10,2	8,7	6,0	7,0	5,1	9,0	9,8	11,1						
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ																	
	ПЦУ			УПЦ(МП)			Просто православні			УГКЦ			Просто християни			Не відносять себе до жодної релігії		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Позитивно	49,2	45,1	47,5	34,9	48,1	43,5	32,6	30,3	34,6	65,7	72,8	66,2	36,6	25,7	29,8	17,4	9,4	20,6
Негативно	11,2	10,1	12,8	18,3	14,5	19,1	17,6	12,8	11,8	1,7	3,4	12,2	25,0	16,6	5,7	15,0	5,1	7,0
Байдуже	33,9	36,4	30,9	35,7	30,5	27,8	41,0	48,8	43,7	19,9	17,0	15,3	34,3	48,0	52,6	55,4	79,6	64,7
Важко відповісти	5,7	8,4	8,8	11,2	6,9	9,6	8,9	8,1	9,8	12,7	6,8	6,3	4,1	9,7	11,8	12,1	6,0	7,7

ВІД ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після 24 лютого 2022р.), ПОРІВНЯНО З «ДОВОЄННИМ» ЧАСОМ, ВИ... ?
% опитаних

Відвідуєте церкву (молитовний будинок)

	РЕГІОНИ							
	Захід		Центр		Південь		Схід	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Частіше	18,1	16,6	8,0	10,2	7,7	10,3	8,8	4,0
Рідше	12,4	5,4	12,5	6,9	7,2	12,8	15,0	13,1
Як і раніше	55,2	62,5	46,6	51,8	40,9	44,0	41,7	47,3
Раніше зовсім не відвідували і не відвідуєте зараз	11,1	13,2	31,0	27,9	41,8	27,4	31,1	32,7
Важко відповісти	3,3	2,2	1,9	3,2	2,4	5,6	3,4	3,0

Листопад 2022 р.
 Листопад 2023 р.

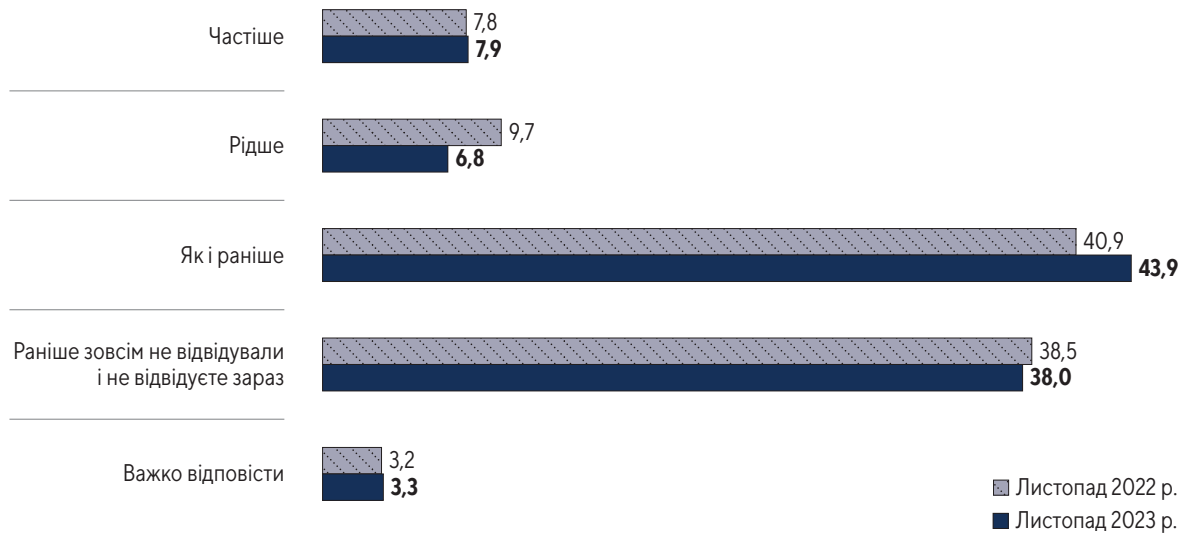
**ВІД ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після 24 лютого 2022 р.),
ПОРІВНЯНО З «ДОВОЄННИМ» ЧАСОМ, ВИ... ?**

% опитаних

(продовження)

	ВІК											
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Частіше	11,4	5,7	8,2	9,5	9,2	7,5	11,1	10,8	10,2	10,5	12,7	14,9
Рідше	10,9	5,1	9,5	8,8	10,9	9,0	12,7	8,4	11,4	8,1	15,1	9,2
Як і раніше	38,3	43,2	38,8	49,7	48,2	55,2	50,0	51,4	52,7	60,2	46,7	51,3
Раніше зовсім не відвідували і не відвідуєте зараз	38,3	41,5	40,8	29,9	28,2	25,1	24,6	25,9	22,3	18,6	22,7	21,5
Важко відповісти	1,1	4,5	2,7	2,0	3,4	3,2	1,6	3,5	3,3	2,7	2,7	3,1
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ											
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Частіше	11,9	12,8	14,4	18,3	7,3	4,3	16,2	21,2	5,2	6,1	0,4	0,0
Рідше	13,9	10,4	17,4	10,4	13,1	11,8	15,2	8,6	13,8	5,3	2,6	1,1
Як і раніше	56,1	61,7	56,1	59,1	47,0	49,4	65,2	65,8	32,2	41,2	13,2	24,6
Раніше зовсім не відвідували і не відвідуєте зараз	15,7	12,4	9,8	11,3	30,3	31,4	2,5	1,8	46,0	43,9	78,3	68,4
Важко відповісти	2,5	2,7	2,3	0,9	2,3	3,1	1,0	2,7	2,9	3,5	5,5	5,9

Особисто спілкується із священнослужителями

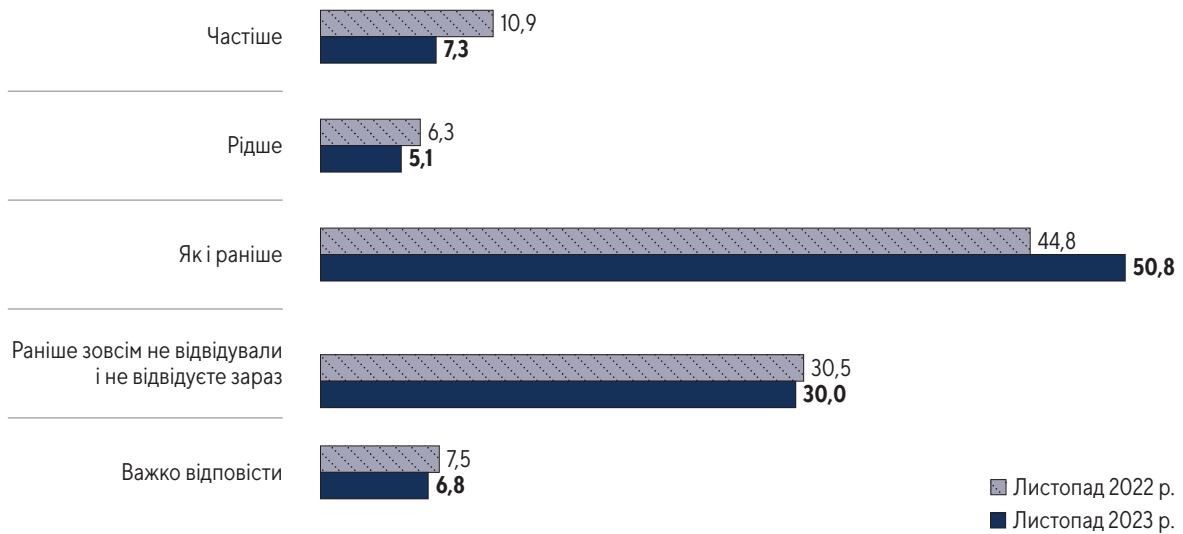
ВІД ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після 24 лютого 2022р.), ПОРІВНЯНО З «ДОВОЄННИМ» ЧАСОМ, ВИ... ?												
Особисто спілкується із священнослужителями												
	РЕГІОНИ											
	Захід		Центр		Південь		Схід					
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Частіше	13,1	9,7	6,7	8,6	4,8	8,1	4,6	4,2				
Рідше	8,3	5,2	11,5	5,2	5,8	12,3	9,5	9,4				
Як і раніше	53,9	54,1	37,0	41,2	29,8	31,9	37,4	42,8				
Раніше зовсім не відвідували і не відвідуєте зараз	20,5	26,7	42,9	42,2	57,7	44,3	43,3	40,6				
Важко відповісти	4,2	4,3	1,9	2,8	1,9	3,4	5,1	3,0				
	ВІК											
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Частіше	5,7	5,2	6,2	4,1	7,5	6,3	8,6	8,4	6,9	5,4	8,9	12,1
Рідше	5,7	3,4	6,8	8,8	8,5	6,3	9,7	5,9	9,6	7,5	12,3	7,9
Як і раніше	34,3	29,3	34,2	43,9	40,4	42,0	42,2	42,4	42,5	50,9	43,2	46,3
Раніше зовсім не відвідували і не відвідуєте зараз	52,0	59,8	49,3	39,2	39,7	41,5	37,8	40,0	37,0	32,9	32,2	30,6
Важко відповісти	2,3	2,3	3,4	4,1	3,9	3,9	1,6	3,2	3,9	3,3	3,4	3,1
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ											
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Частіше	8,9	10,2	9,2	7,8	1,8	4,3	12,6	12,2	6,3	4,4	0,4	0,4
Рідше	13,4	8,7	10,7	7,0	8,1	8,2	9,7	6,3	8,6	5,7	2,1	1,1
Як і раніше	48,6	51,6	56,5	67,8	34,5	37,3	62,1	55,4	22,9	27,6	11,1	16,9
Раніше зовсім не відвідували і не відвідуєте зараз	25,6	27,1	22,9	14,8	52,2	47,1	12,6	18,9	61,1	60,5	82,1	77,2
Важко відповісти	3,5	2,3	0,8	2,6	3,4	3,1	2,9	7,2	1,1	1,8	4,3	4,4

**ВІД ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після 24 лютого 2022 р.),
ПОРІВНЯНО З «ДОВОЄННИМ» ЧАСОМ, ВИ... ?**

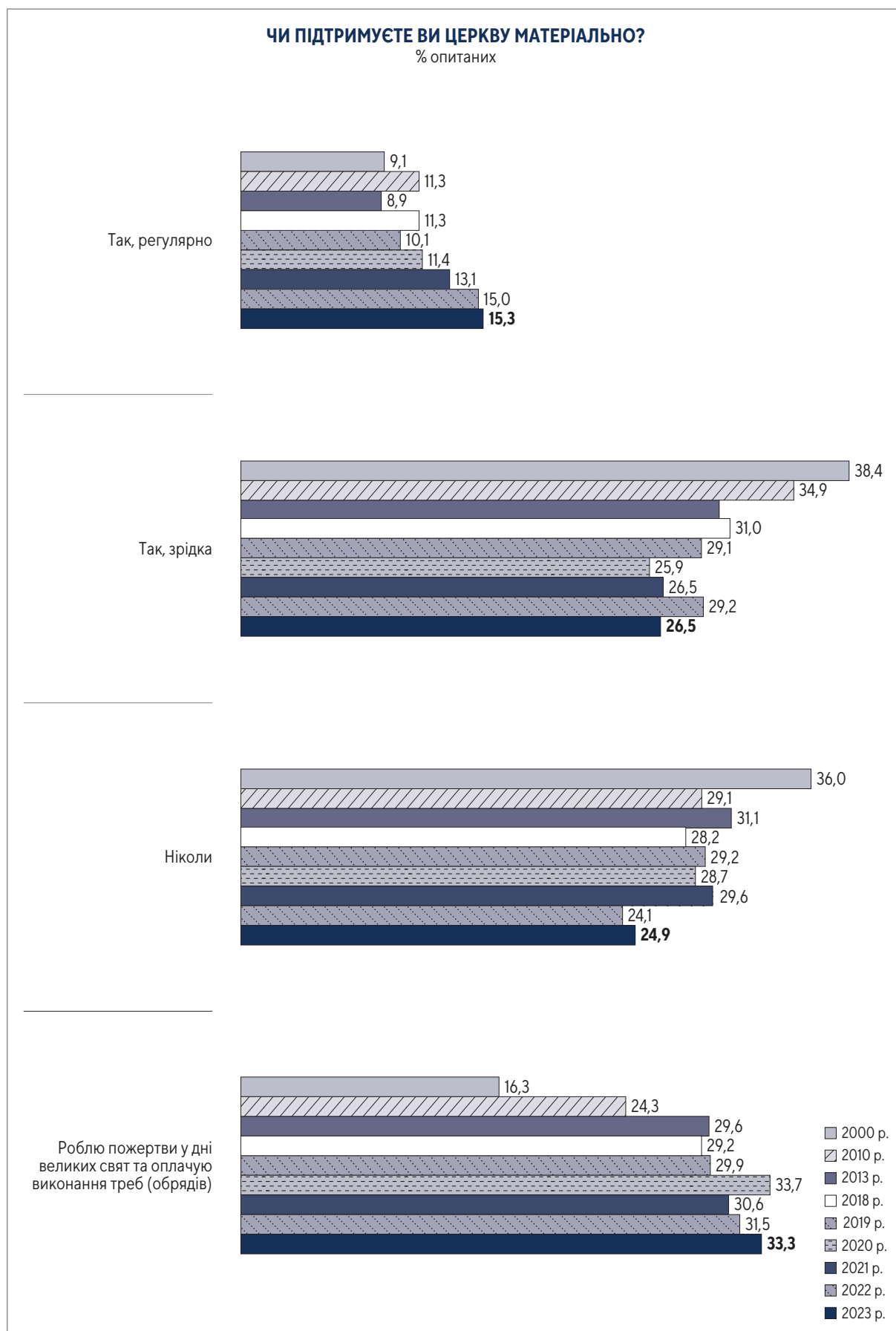
% опитаних

(продовження)

Потребує спілкування з одновірцями (членами Вашої релігійної громади)

	РЕГІОНИ											
	Захід		Центр		Південь		Схід					
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Частіше	18,1	9,0	9,3	8,1	5,2	6,0	7,8	4,2				
Рідше	3,7	3,7	9,0	3,9	3,8	8,9	5,4	7,2				
Як і раніше	57,9	66,9	42,0	45,4	32,4	39,1	39,7	47,4				
Раніше зовсім не відвідували і не відвідуєте зараз	13,1	13,1	34,2	35,2	47,1	38,7	37,0	36,5				
Важко відповісти	7,2	7,3	5,6	7,4	11,4	7,2	10,0	4,7				
	ВІК											
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Частіше	6,3	5,2	8,2	6,1	9,7	4,1	12,2	6,2	10,2	6,0	13,6	12,0
Рідше	3,4	2,3	4,1	6,1	5,1	4,1	6,5	6,2	6,0	5,4	8,4	5,3
Як і раніше	43,1	37,4	40,4	47,6	44,7	52,8	44,2	48,9	47,7	56,2	45,3	52,4
Раніше зовсім не відвідували і не відвідуєте зараз	37,4	47,7	39,7	34,0	34,2	32,2	30,1	31,1	29,4	26,1	24,4	23,6
Важко відповісти	9,8	7,5	7,5	6,1	6,3	6,8	7,0	7,6	6,6	6,3	8,4	6,7
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ											
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Частіше	13,3	9,1	10,8	11,2	3,7	3,5	21,7	10,4	6,3	4,8	0,0	0,7
Рідше	9,4	6,3	6,9	7,8	5,0	7,5	2,9	3,6	7,5	1,8	1,3	1,8
Як і раніше	55,0	61,2	60,8	69,8	39,9	42,0	65,7	71,2	24,7	28,9	9,3	17,7
Раніше зовсім не відвідували і не відвідуєте зараз	15,9	18,1	14,6	6,9	41,5	37,3	3,9	4,1	54,0	54,4	82,2	74,5
Важко відповісти	6,4	5,2	6,9	4,3	9,9	9,8	5,8	10,8	7,5	10,1	7,2	5,2

ЧИ ПІДТРИМУЄТЕ ВИ ЦЕРКВУ МАТЕРІАЛЬНО?												
% опитаних												
(продовження)												
	РЕГІОНИ											
	Захід			Центр			Південь			Схід		
	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023
Так, регулярно	31,3	31,5	33,1	4,7	9,2	10,8	7,5	7,7	6,0	5,1	9,0	6,7
Так, зрідка	39,0	35,4	30,5	27,2	27,3	24,9	18,7	26,4	28,6	15,4	26,4	23,0
Ніколи	12,1	12,7	14,6	30,9	22,6	25,4	37,8	35,6	24,4	36,5	36,7	37,9
Роблю пожертви в дні великих свят та оплачую виконання треб (обрядів)	17,3	20,3	21,9	37,1	40,7	38,8	35,3	30,3	41,0	42,9	27,6	32,4
	ВІК											
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Так, регулярно	11,4	11,4	12,3	11,6	13,9	11,1	14,6	15,1	16,2	18,6	17,3	18,6
Так, зрідка	30,3	26,3	22,6	26,5	29,9	26,4	27,3	23,8	29,7	29,1	31,0	26,8
Ніколи	37,7	42,9	32,2	32,7	23,1	25,7	22,4	24,3	21,0	17,7	21,4	21,4
Роблю пожертви в дні великих свят та оплачую виконання треб (обрядів)	20,6	19,4	32,2	29,3	33,1	36,8	35,7	36,8	33,0	34,5	30,0	33,2
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ											
	ПЦУ				УПЦ(МП)				Просто православні			
	2019	2020	2022	2023	2019	2020	2022	2023	2019	2020	2022	2023
Так, регулярно	18,0	15,7	14,7	16,3	10,8	12,5	17,4	19,1	4,2	3,3	4,4	5,5
Так, зрідка	37,1	36,8	37,3	31,9	35,2	31,1	28,8	35,7	29,4	21,1	26,9	25,2
Ніколи	13,5	13,3	12,7	12,8	14,6	7,0	8,3	15,7	30,0	34,7	29,2	24,4
Роблю пожертви в дні великих свят та оплачую виконання треб (обрядів)	29,2	33,9	35,3	39,0	38,5	49,1	43,9	29,6	36,3	40,7	39,4	44,9
	УГКЦ				Просто християни				Не відносять себе до жодної релігії			
	2019	2020	2022	2023	2019	2020	2022	2023	2019	2020	2022	2023
	27,7	43,5	39,5	42,8	4,4	2,2	5,2	5,3	0,4	0,3	0,4	0,7
Так, зрідка	45,0	38,9	42,4	36,9	16,3	24,7	19,0	16,7	5,8	3,9	6,4	7,0
Ніколи	6,8	3,6	2,0	4,5	43,8	27,5	36,8	34,2	81,7	81,5	76,3	76,0
Роблю пожертви в дні великих свят та оплачую виконання треб (обрядів)	19,9	14,0	16,1	15,8	33,8	45,5	39,1	43,9	11,7	13,6	16,9	16,2

* На діаграмі і таблицях не наведена частка тих, хто не відповів, через їх незначне число.

З ЯКОЮ МЕТОЮ ВИ ВІДВІДУЄТЕ РЕЛІГІЙНІ СЛУЖБИ, ЗІБРАННЯ, СЛУЖІННЯ?*

% тих, хто відвідує релігійні служби, зібрання, служіння

	УКРАЇНА			Захід	Центр	Південь	Схід					
	2021	2022	2023									
Спілкування з Богом	48,5	53,7	50,6	64,3	43,6	41,2	33,1					
Участь у молитвах, релігійних обрядах	47,8	50,9	45,1	52,6	40,6	43,3	35,1					
Відвідування релігійної служби заспокоює Вас, дозволяє забути про повсякденні турботи	29,9	34,9	35,1	32,8	39,6	35,1	28,6					
Щоб послухати проповідь	31,2	35,2	34,1	33,5	36,4	39,2	24,8					
Це допомагає Вам вирішити моральні проблеми, які Вас тривожать	25,5	24,2	30,4	28,1	33,3	34,7	26,1					
Просто Ви так робили все життя	16,7	13,7	15,5	9,2	21,1	18,6	17,3					
Щоб побути серед своїх однодумців, серед людей, які Вам симпатичні	17,5	19,6	14,3	14,6	15,9	21,6	3,7					
Тому що релігійна громада надає Вам якусь допомогу, підтримує Вас	3,1	4,3	3,2	1,8	2,2	10,3	5,3					
Інше	3,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
Важко відповісти	1,5	0,5	0,8	1,4	0,2	1,0	0,8					
ВІК												
	18-24 років	25-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші						
Спілкування з Богом	53,5	45,1	46,8	46,8	50,5	55,6						
Участь у молитвах, релігійних обрядах	44,4	54,9	44,3	34,9	47,0	48,2						
Відвідування релігійної служби заспокоює Вас, дозволяє забути про повсякденні турботи	15,5	25,4	36,1	38,4	32,3	40,0						
Щоб послухати проповідь	34,7	46,5	28,7	34,6	33,7	34,4						
Це допомагає Вам вирішити моральні проблеми, які Вас тривожать	29,2	30,0	32,7	31,2	30,7	28,7						
Просто Ви так робили все життя	12,5	12,7	15,8	17,2	16,6	15,3						
Щоб побути серед своїх однодумців, серед людей, які Вам симпатичні	16,7	8,5	9,4	16,1	12,1	18,5						
Тому що релігійна громада надає Вам якусь допомогу, підтримує Вас	0,0	4,3	3,0	2,7	4,5	3,2						
Інше	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0						
Важко відповісти	4,2	0,0	1,0	1,1	0,5	0,3						
КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ												
	ПЦУ			УПЦ(МП)			Просто православні			УГКЦ		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Спілкування з Богом	49,8	53,4	44,2	62,7	54,5	61,9	32,9	37,9	37,8	49,4	61,3	70,1
Участь у молитвах, релігійних обрядах	49,2	50,5	42,3	53,8	54,5	54,8	42,1	38,5	48,8	56,5	63,6	47,6
Відвідування релігійної служби заспокоює Вас, дозволяє забути про повсякденні турботи	28,7	33,1	35,9	35,7	41,6	52,4	22,6	31,7	22,9	31,5	41,8	32,9
Щоб послухати проповідь	33,1	32,7	34,5	36,6	36,6	36,5	18,9	23,1	24,4	36,3	38,1	34,8
Це допомагає Вам вирішити моральні проблеми, які Вас тривожать	25,2	23,1	30,0	31,2	31,7	35,3	14,7	22,5	26,8	32,1	29,4	30,5
Просто Ви так робили все життя	14,3	12,6	16,7	14,1	17,8	6,0	23,2	18,8	22,0	14,3	13,9	8,5
Щоб побути серед своїх однодумців, серед людей, які Вам симпатичні	14,9	18,4	13,0	24,3	14,9	23,8	9,1	17,4	7,3	18,5	12,9	18,0
Тому що релігійна громада надає Вам якусь допомогу, підтримує Вас	2,4	2,8	2,1	3,2	5,9	10,7	0,0	3,7	3,7	3,6	2,6	2,4
Інше	2,7	0,0	0,0	3,2	0,0	0,0	3,7	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0
Важко відповісти	0,9	1,0	0,4	2,2	0,0	0,0	3,0	0,0	1,2	0,0	0,0	2,4

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

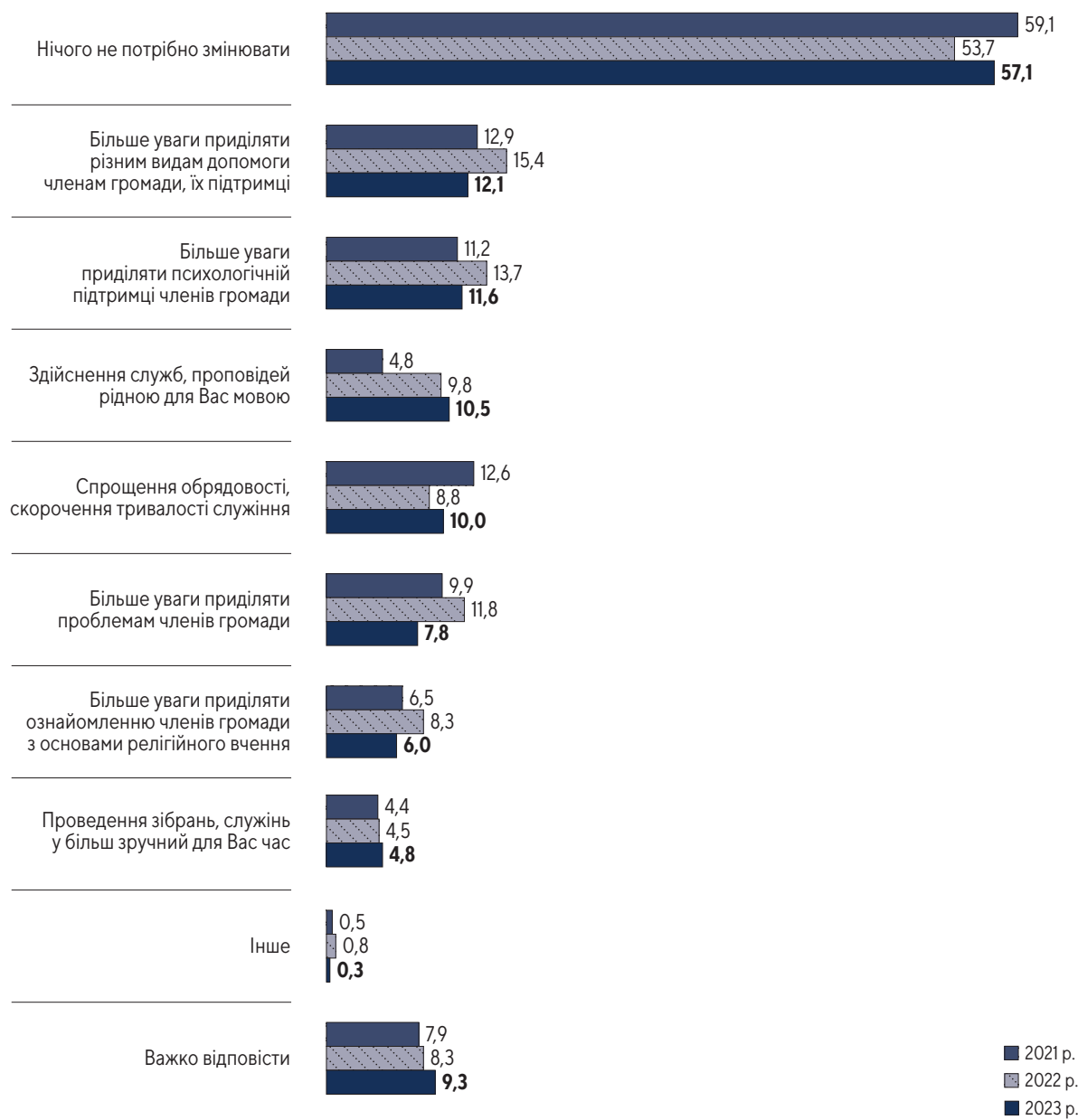
Листопад 2023 р.

ЧОМУ ВИ НЕ ВІДВІДУЄТЕ РЕЛІГІЙНІ СЛУЖБИ, ЗІБРАННЯ, СЛУЖІННЯ?*							
% тих, хто не відвідує релігійні служби та зібрання							
	УКРАЇНА			Захід	Центр	Південь	Схід
	2021	2022	2023				
Вважаю, що для того, щоб сповідувати певну релігію, не обов'язково відвідувати релігійні служби, зібрання, служіння	32,3	37,4	42,4	41,4	39,2	43,8	47,2
Не відчуваю жодної потреби в цьому	36,6	35,8	30,7	26,5	30,5	28,5	33,5
Не маю часу	26,7	26,9	28,1	23,2	27,5	39,0	25,3
Я є невірним, атеїстом	17,0	14,1	12,1	23,5	12,1	5,8	11,2
Серед моїх знайомих ніхто не відвідує релігійні служби, зібрання, служіння	8,0	6,7	9,4	2,0	8,7	19,0	8,5
Там, де я живу, немає релігійних громад	2,0	1,9	1,8	0,0	2,9	1,5	0,7
Там, де я живу, немає громад тієї церкви чи релігії, до якої я належу	1,7	2,3	2,9	3,1	3,4	1,5	3,0
Беру участь у релігійних службах, зібраннях, служіннях у мережі Інтернет, слухаю служби по телебаченню чи радіо	1,4	1,8	1,9	4,0	1,6	2,9	1,5
Інше	3,6	4,0	3,1	3,1	2,9	0,7	4,5
Важко відповісти	2,1	3,1	2,3	1,0	3,6	2,2	0,7
ВІК (листопад 2023 р.)							
	18-24 років	25-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші	
Вважаю, що для того, щоб сповідувати певну релігію, не обов'язково відвідувати релігійні служби, зібрання, служіння	40,8	31,6	42,9	45,7	44,0	42,8	
Не відчуваю жодної потреби в цьому	39,4	36,4	30,8	28,6	29,9	27,2	
Не маю часу	23,3	28,6	33,3	33,2	31,3	19,8	
Я є невірним, атеїстом	25,0	17,1	10,0	10,9	9,7	9,1	
Серед моїх знайомих ніхто не відвідує релігійні служби, зібрання, служіння	8,7	10,4	11,9	10,8	6,0	8,2	
Там, де я живу, немає громад тієї церкви чи релігії, до якої я належу	0,0	1,3	1,9	2,7	2,2	1,6	
Там, де я живу, немає релігійних громад	0,0	3,9	3,8	2,7	3,0	3,3	
Беру участь у релігійних службах, зібраннях, служіннях у мережі Інтернет, слухаю служби по телебаченню чи радіо	1,9	1,3	2,9	1,6	2,2	1,6	
Інше	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	11,5	
Важко відповісти	1,9	1,3	2,4	1,1	2,3	3,7	

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

ЧИ ПОТРІБНО ЩОСЬ ЗМІНЮВАТИ В ДІЯЛЬНОСТІ РЕЛІГІЙНОЇ ГРОМАДИ, ЧІЙ РЕЛІГІЙНІ СЛУЖБИ, ЗІБРАННЯ, СЛУЖІННЯ ВИ ВІДВІДУЄТЕ?*

% тих, хто відвідує релігійні служби, зібрання, служіння

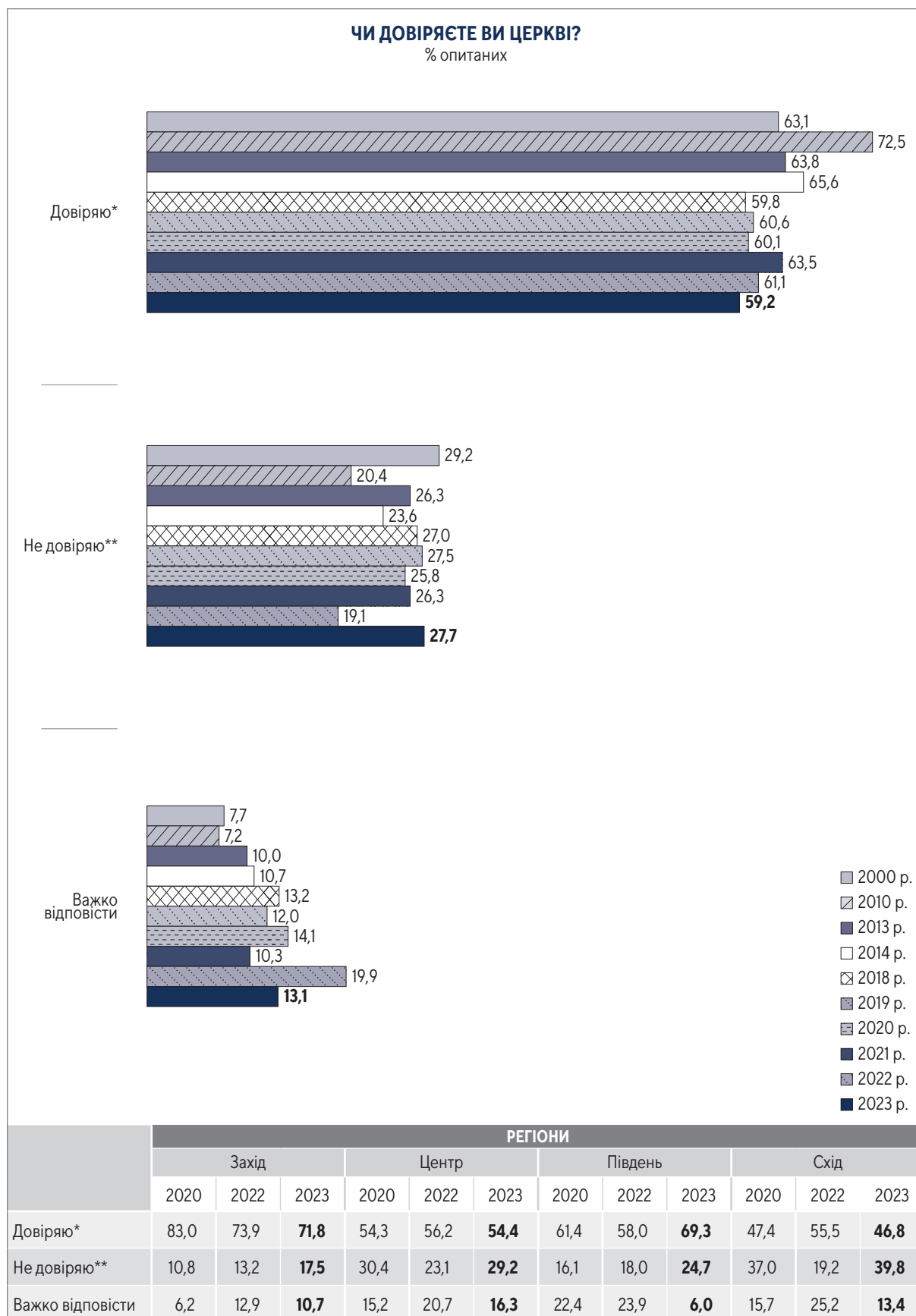

	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)			
	Захід	Центр	Південь	Схід
Нічого не потрібно змінювати	68,0	43,6	63,9	57,1
Більше уваги приділяти різним видам допомоги членам громади, їх підтримці	8,2	15,7	24,7	4,5
Більше уваги приділяти психологічній підтримці членів громади	9,2	15,7	6,2	10,5
Здійснення служб, проповідей рідною для Вас мовою	5,7	16,5	3,1	13,5
Спрощення обрядовості, скорочення тривалості служіння	8,5	10,7	17,5	7,5
Більше уваги приділяти проблемам членів громади	5,7	10,0	14,4	3,0
Більше уваги приділяти ознайомленню членів громади з основами релігійного вчення	6,6	6,2	7,2	3,0
Проведення зібрань, служб у більш зручний для Вас час	3,4	5,2	11,3	3,7
Інше	0,5	0,0	0,0	0,8
Важко відповісти	5,5	12,5	9,3	12,0

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

ЧИ ПОТРІБНО ЩОСЬ ЗМІНЮВАТИ В ДІЯЛЬНОСТІ РЕЛІГІЙНОЇ ГРОМАДИ, ЧІЙ РЕЛІГІЙНІ СЛУЖБИ, ЗІБРАННЯ, СЛУЖІННЯ ВИ ВІДВІДУЄТЕ?*															
% тих, хто відвідує релігійні служби, зібрання, служіння (продовження)															
	ВІК (листопад 2023 р.)														
	18-24 років			25-29 років			30-39 років			40-49 років			50-59 років		60 років і старші
Нічого не потрібно змінювати	56,3			59,2			59,7			48,4			60,3		58,2
Більше уваги приділяти різним видам допомоги членам громади, їх підтримці	12,7			12,7			6,0			16,1			11,1		13,5
Більше уваги приділяти психологічній підтримці членів громади	11,1			4,2			10,9			17,7			8,5		12,4
Здійснення служб, проповідей рідною для Вас мовою	4,2			7,0			9,4			14,0			10,1		11,8
Спрощення обрядовості, скорочення тривалості служіння	8,3			8,5			7,0			11,9			10,6		11,2
Більше уваги приділяти проблемам членів громади	6,9			5,6			4,5			15,6			7,5		6,5
Більше уваги приділяти ознайомленню членів громади з основами релігійного вчення	9,9			4,3			5,4			5,4			4,0		7,1
Проведення зібрань, служб у більш зручний для Вас час	2,8			4,2			3,5			7,0			7,5		3,5
Інше	0,0			0,0			0,0			1,1			0,5		0,0
Важко відповісти	11,3			9,9			13,9			7,5			9,0		7,3
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ														
	ПЦУ			УПЦ(МП)			Просто православні			УГКЦ			Просто християни		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2023	
Нічого не потрібно змінювати	58,4	53,0	50,8	69,7	62,4	66,7	55,5	43,1	63,4	58,9	58,2	69,7	54,2	39,3	
Більше уваги приділяти різним видам допомоги членам громади, їх підтримці	13,1	14,7	13,1	13,0	11,9	14,3	12,8	16,9	6,1	8,9	19,1	9,0	24,1	23,0	
Більше уваги приділяти проблемам членів громади	9,1	12,8	7,5	11,9	10,9	7,1	6,7	11,3	4,9	10,7	8,7	7,1	10,2	19,7	
Здійснення служб, проповідей рідною для Вас мовою	6,1	11,6	13,7	1,6	10,9	4,8	3,0	11,9	12,2	3,6	3,1	0,5	6,8	19,7	
Спрощення обрядовості, скорочення тривалості служіння	17,9	6,2	11,9	3,8	5,0	13,1	6,7	13,1	11,0	10,7	14,4	3,8	20,3	6,6	
Більше уваги приділяти психологічній підтримці членів громади	10,9	17,7	13,1	10,3	13,9	10,6	8,6	11,3	7,3	6,5	7,2	7,6	28,8	23,0	
Більше уваги приділяти ознайомленню членів громади з основами релігійного вчення	5,2	6,8	7,5	6,5	10,9	3,6	4,9	6,8	1,2	8,9	8,8	5,2	6,9	6,6	
Проведення зібрань, служб у більш зручний для Вас час	5,2	2,8	3,2	4,9	4,0	9,5	2,4	3,7	3,7	3,0	4,6	5,2	5,1	8,2	
Інше	0,3	0,9	0,2	0,5	0,0	0,0	1,2	0,0	2,4	0,0	1,0	0,0	1,7	0,0	
Важко відповісти	6,7	8,8	9,1	5,4	5,9	10,7	15,9	13,0	9,8	6,5	5,7	6,2	3,4	18,0	

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

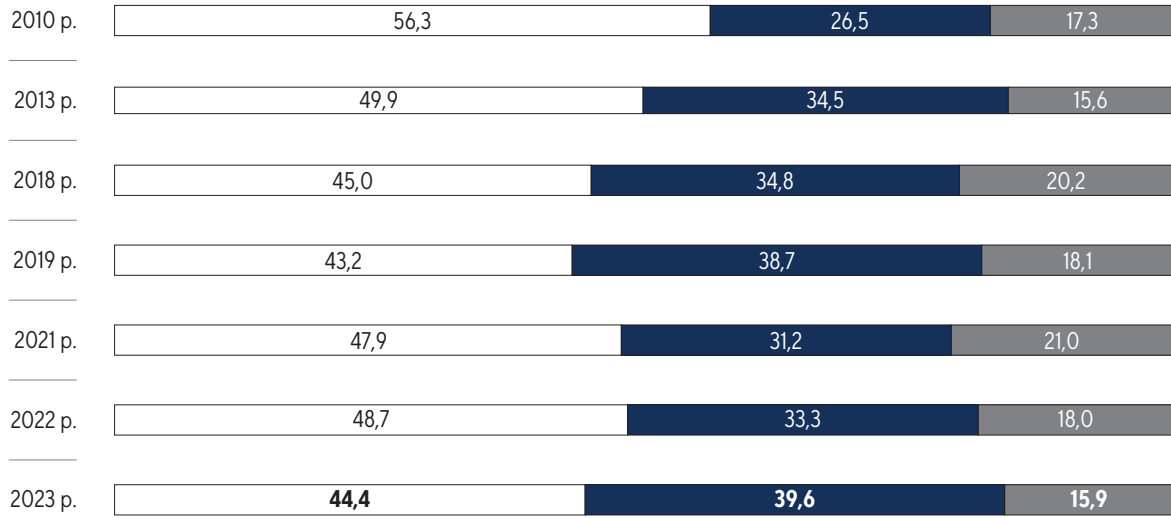
* Сума варіантів відповіді «повністю довіряю» та «скоріше довіряю».
 ** Сума варіантів відповіді «зовсім не довіряю» та «скоріше не довіряю».

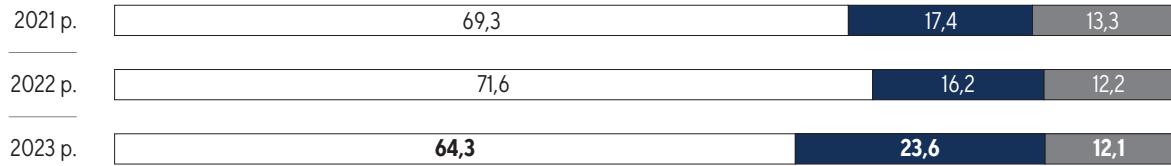
ЧИ Є ДЛЯ ВАС СЬОГОДНІ ЦЕРКВА МОРАЛЬНИМ АВТОРИТЕТОМ?

% опитаних

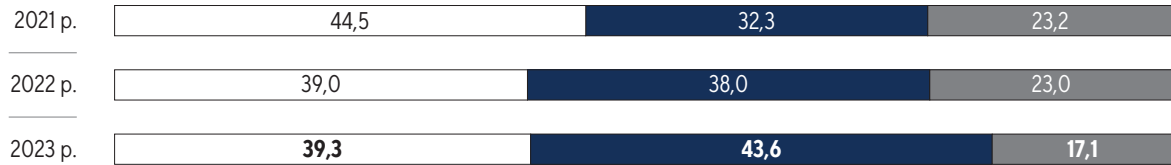
УКРАЇНА

Захід

Центр

Південь

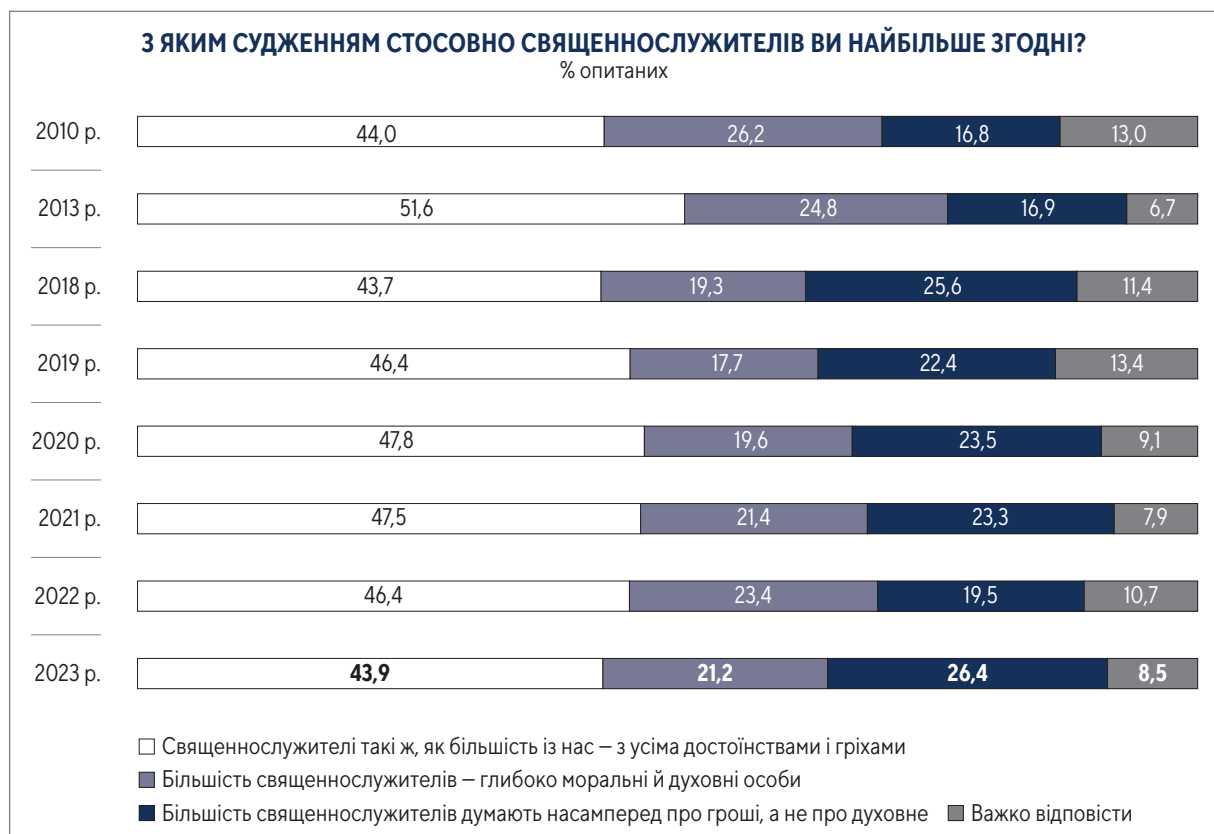

Схід

□ Так ■ Ні ■ Не відповіли

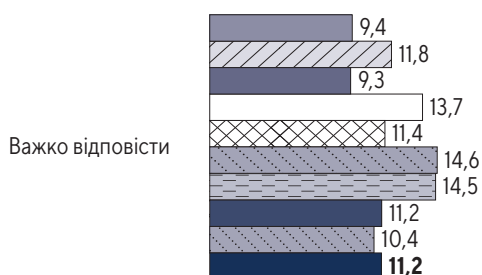
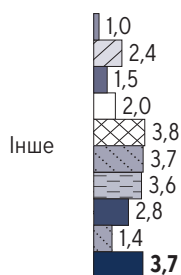
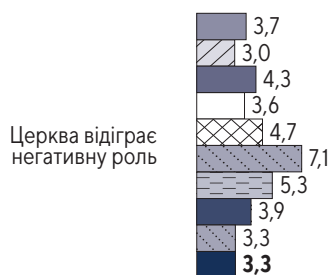
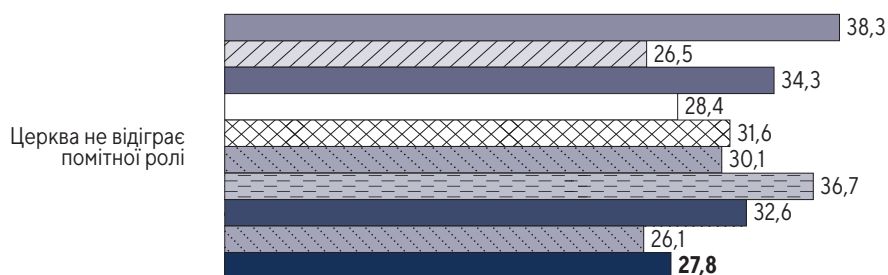
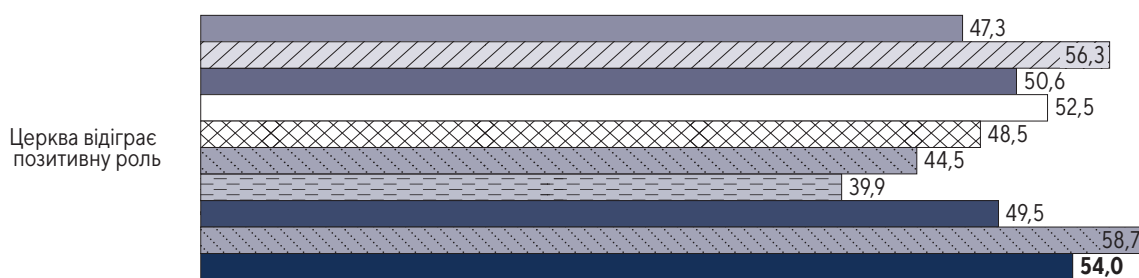
ЧИ Є ДЛЯ ВАС СЬОГОДНІ ЦЕРКВА МОРАЛЬНИМ АВТОРИТЕТОМ?												
% опитаних												
(продовження)												
	ВІК (листопад 2023 р.)											
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші	
Так	33,1		40,4		38,5		41,1		47,0		53,6	
Ні	48,0		45,2		45,8		40,8		39,5		30,8	
Важко відповісти	18,9		14,4		15,7		18,1		13,5		15,6	
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ											
	ПЦУ				УПЦ(МП)				Просто православні			
	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023
Так	57,0	63,6	58,7	53,0	55,9	69,3	65,6	68,1	35,4	36,6	33,7	26,3
Ні	24,9	18,3	23,8	31,7	23,9	16,8	13,7	21,6	44,1	35,6	44,1	52,5
Важко відповісти	18,1	18,1	17,4	15,4	20,2	13,9	20,6	10,3	20,5	27,8	22,2	21,2
	УГКЦ				Просто християни				Не відносять себе до жодної релігії			
	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023	2019	2021	2022	2023
	Так	79,2	78,8	82,0	81,1	28,1	39,8	30,9	21,8	5,1	6,3	3,0
Ні	12,5	7,8	6,8	11,3	55,6	28,1	46,3	57,2	80,9	70,4	81,3	73,2
Важко відповісти	8,3	13,4	11,2	7,7	16,3	32,2	22,9	21,0	14,0	23,2	15,7	19,1

З ЯКИМ СУДЖЕННЯМ СТОСОВНО СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛІВ ВИ НАЙБІЛЬШЕ ЗГОДНІ?													
% опитаних (продовження)													
	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)												
	Захід			Центр			Південь			Схід			
Священнослужителі такі самі, як більшість з нас – з усіма достоїнствами і гріхами	49,9			44,6			35,6			38,9			
Більшість священнослужителів – глибоко моральні й духовні особи	27,7			17,2			28,8			17,1			
Більшість священнослужителів думають насамперед про гроші, а не про духовне	14,8			30,1			26,6			33,9			
Важко відповісти	7,7			8,1			9,0			10,1			
	ВІК (листопад 2023 р.)												
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші		
Священнослужителі такі самі, як більшість з нас – з усіма достоїнствами і гріхами	42,6		42,6		44,4		41,2		44,1		45,5		
Більшість священнослужителів – глибоко моральні й духовні особи	14,8		20,9		18,7		20,5		21,9		25,2		
Більшість священнослужителів думають насамперед про гроші, а не про духовне	30,1		23,0		27,9		30,5		28,8		21,2		
Важко відповісти	12,5		13,5		9,0		7,8		5,1		8,0		
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ												
	ПЦУ				УПЦ(МП)				Просто православні				
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	
Священнослужителі такі самі, як більшість з нас – з усіма достоїнствами і гріхами	50,1	49,5	47,8	45,9	49,1	45,3	47,7	42,2	50,6	50,4	49,1	48,0	
Більшість священнослужителів – глибоко моральні й духовні особи	28,5	24,8	26,7	24,7	33,0	35,4	35,6	33,6	13,0	18,3	14,9	14,6	
Більшість священнослужителів думають насамперед про гроші, а не про духовне	15,2	20,2	16,7	24,0	13,6	14,8	12,9	16,4	26,6	23,3	23,0	29,9	
Важко відповісти	6,1	5,5	8,8	5,4	4,4	4,5	3,8	7,8	9,7	8,0	13,1	7,5	
	УГКЦ				Просто християни				Не відносять себе до жодної релігії				
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	
Священнослужителі такі самі, як більшість з нас – з усіма достоїнствами і гріхами	61,1	60,7	44,2	45,2	44,4	54,7	52,9	42,4	35,9	38,5	41,3	37,9	
Більшість священнослужителів – глибоко моральні й духовні особи	26,4	25,8	35,4	30,8	10,6	12,2	14,9	12,2	4,2	6,9	5,5	5,1	
Більшість священнослужителів думають насамперед про гроші, а не про духовне	7,8	9,6	12,6	11,8	30,0	26,2	23,0	37,1	47,1	40,4	31,5	41,2	
Важко відповісти	4,7	3,9	7,8	12,2	15,0	7,0	9,2	8,3	12,7	14,2	21,7	15,8	

ЯКУ РОЛЬ ВІДІГРАЄ ЦЕРКВА В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ?

% опитаних

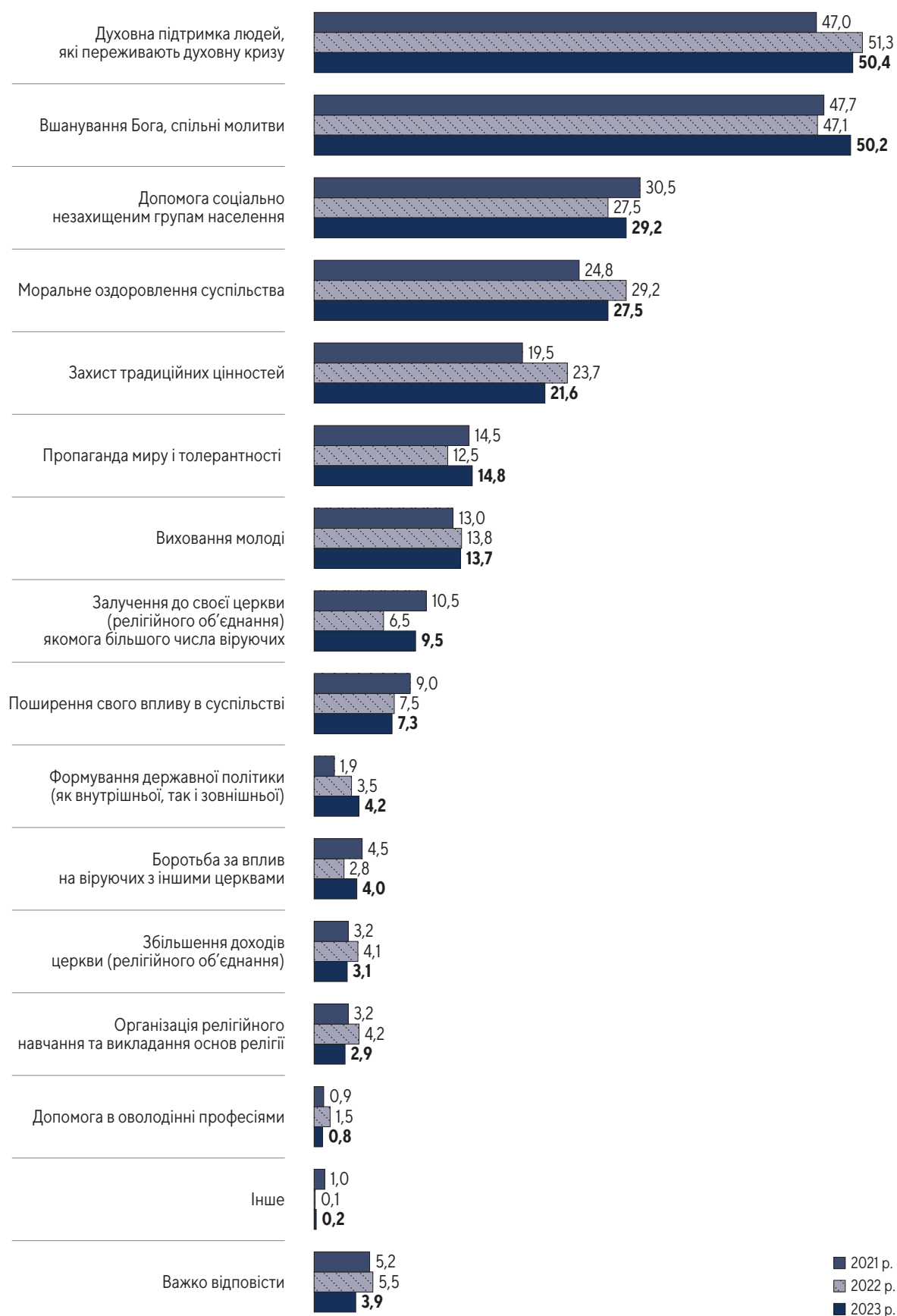
- 2000 р.
- ▨ 2010 р.
- 2013 р.
- 2014 р.
- ▩ 2018 р.
- ▨ 2019 р.
- ▨ 2020 р.
- 2021 р.
- ▨ 2022 р.
- 2023 р.

ЯКУ РОЛЬ ВІДІГРАЄ ЦЕРКВА В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ?												
% опитаних (продовження)												
	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)											
	Захід			Центр			Південь			Схід		
Церква відіграє позитивну роль	75,4			47,1			59,6			36,7		
Церква не відіграє помітної ролі	15,6			32,3			26,0			35,5		
Церква відіграє негативну роль	1,3			5,1			0,4			4,0		
Інше	2,0			4,2			6,4			3,2		
Важко відповісти	5,6			11,3			7,7			20,6		
	ВІК (листопад 2023 р.)											
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші	
Церква відіграє позитивну роль	42,6		50,3		47,2		49,6		57,8		63,9	
Церква не відіграє помітної ролі	33,0		29,3		32,4		29,9		23,4		23,8	
Церква відіграє негативну роль	5,7		3,4		4,8		2,7		1,8		2,7	
Інше	5,1		4,8		5,1		5,1		2,4		1,9	
Важко відповісти	13,6		12,2		10,4		12,7		14,7		7,7	
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ											
	ПЦУ				УПЦ(МП)				Просто православні			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Церква відіграє позитивну роль	59,5	65,9	70,6	65,6	47,4	68,0	78,6	71,3	24,0	35,0	44,0	39,4
Церква не відіграє помітної ролі	30,7	24,2	20,3	22,7	28,5	20,5	16,8	16,5	51,5	46,0	33,2	42,1
Церква відіграє негативну роль	1,1	1,8	2,0	1,6	4,7	1,6	0,0	3,5	4,8	2,3	3,1	2,0
Інше	2,7	1,2	0,3	3,9	2,9	2,0	0,8	1,7	3,1	2,5	2,1	2,8
Важко відповісти	6,1	6,9	6,8	6,2	16,4	7,8	3,8	7,0	16,7	14,3	17,5	13,8
	УГКЦ				Просто християни				Не відносять себе до жодної релігії			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Церква відіграє позитивну роль	82,9	88,8	89,8	83,7	28,5	40,4	45,1	32,0	5,2	10,8	11,1	15,5
Церква не відіграє помітної ролі	13,5	5,1	8,3	10,0	48,0	36,8	36,6	33,3	42,5	53,9	51,7	47,6
Церква відіграє негативну роль	0,0	0,6	0,5	0,5	1,1	2,9	2,3	7,0	17,3	12,6	13,2	8,1
Інше	1,0	0,0	0,5	0,5	3,4	2,3	4,0	4,4	7,8	5,5	3,8	6,6
Важко відповісти	2,6	5,6	1,0	5,4	19,0	17,5	12,0	23,2	27,1	17,1	20,1	22,1

ЯКІ ГОЛОВНІ ЦІЛІ ПОВИННІ СТАВИТИ ПЕРЕД СОБОЮ ЦЕРКВИ ТА РЕЛІГІЙНІ ОБ'ЄДНАННЯ В УКРАЇНІ?*

% опитаних

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

ЯКІ ГОЛОВНІ ЦІЛІ ПОВИННІ СТАВИТИ ПЕРЕД СОБОЮ ЦЕРКВИ ТА РЕЛІГІЙНІ ОБ'ЄДНАННЯ В УКРАЇНІ?*						
% опитаних (продовження)						
	РЕГІОНИ					
	Захід	Центр	Південь	Схід		
Духовна підтримка людей, що переживають духовну кризу	51,8	48,5	62,0	46,0		
Вшанування Бога, спільні молитви	69,7	44,8	42,7	39,7		
Допомога соціально незахищеним групам населення	19,3	37,8	29,9	24,1		
Моральне оздоровлення суспільства	27,3	27,9	19,2	31,9		
Захист традиційних цінностей	23,9	22,2	17,5	19,6		
Пропаганда миру і толерантності	8,8	14,4	20,1	20,6		
Виховання молоді	19,4	13,1	7,3	11,1		
Залучення до своєї церкви (релігійного об'єднання) якомога більшої кількості віруючих	8,2	7,4	19,2	10,1		
Поширення свого впливу в суспільстві	7,1	6,0	8,1	9,9		
Формування державної політики (як внутрішньої, так і зовнішньої)	3,7	3,8	7,7	3,7		
Боротьба за вплив на віруючих з іншими церквами	1,5	4,5	3,8	6,5		
Збільшення доходів церкви (релігійного об'єднання)	1,3	3,2	3,0	5,7		
Організація релігійного навчання та викладання основ релігії	5,2	1,1	3,0	4,0		
Допомога в оволодінні професіями	0,6	0,8	0,4	1,2		
Інше	0,2	0,1	0,4	0,2		
Важко відповісти	1,7	4,7	4,7	4,5		
	ВІК					
	18-24 років	25-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
Духовна підтримка людей, що переживають духовну кризу	38,3	48,3	51,0	52,7	52,3	51,7
Вшанування Бога, спільні молитви	45,1	53,1	45,8	44,5	52,4	56,4
Допомога соціально незахищеним групам населення	29,1	27,9	30,6	29,5	30,9	27,2
Моральне оздоровлення суспільства	21,1	19,7	26,5	29,7	28,4	30,1
Захист традиційних цінностей	19,0	20,4	21,6	21,9	20,4	23,1
Пропаганда миру і толерантності	14,3	12,2	17,2	16,2	13,8	13,5
Виховання молоді	10,3	13,6	15,0	14,6	12,9	13,7
Залучення до своєї церкви (релігійного об'єднання) якомога більшої кількості віруючих	8,6	8,1	9,2	10,5	8,4	10,4
Поширення свого впливу в суспільстві	9,1	7,5	8,3	6,2	6,9	7,0
Формування державної політики (як внутрішньої, так і зовнішньої)	4,6	3,4	3,9	4,1	4,8	4,4
Боротьба за вплив на віруючих з іншими церквами	3,4	6,1	4,4	5,4	2,7	3,3
Збільшення доходів церкви (релігійного об'єднання)	3,4	3,4	2,4	4,6	1,8	3,6
Організація релігійного навчання та викладання основ релігії	2,3	1,4	2,4	4,3	2,1	3,6
Допомога в оволодінні професіями	2,9	0,7	0,2	0,8	0,6	0,7
Інше	0,6	0,0	0,0	0,5	0,3	0,0
Важко відповісти	8,6	5,4	5,8	3,0	3,9	1,5

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

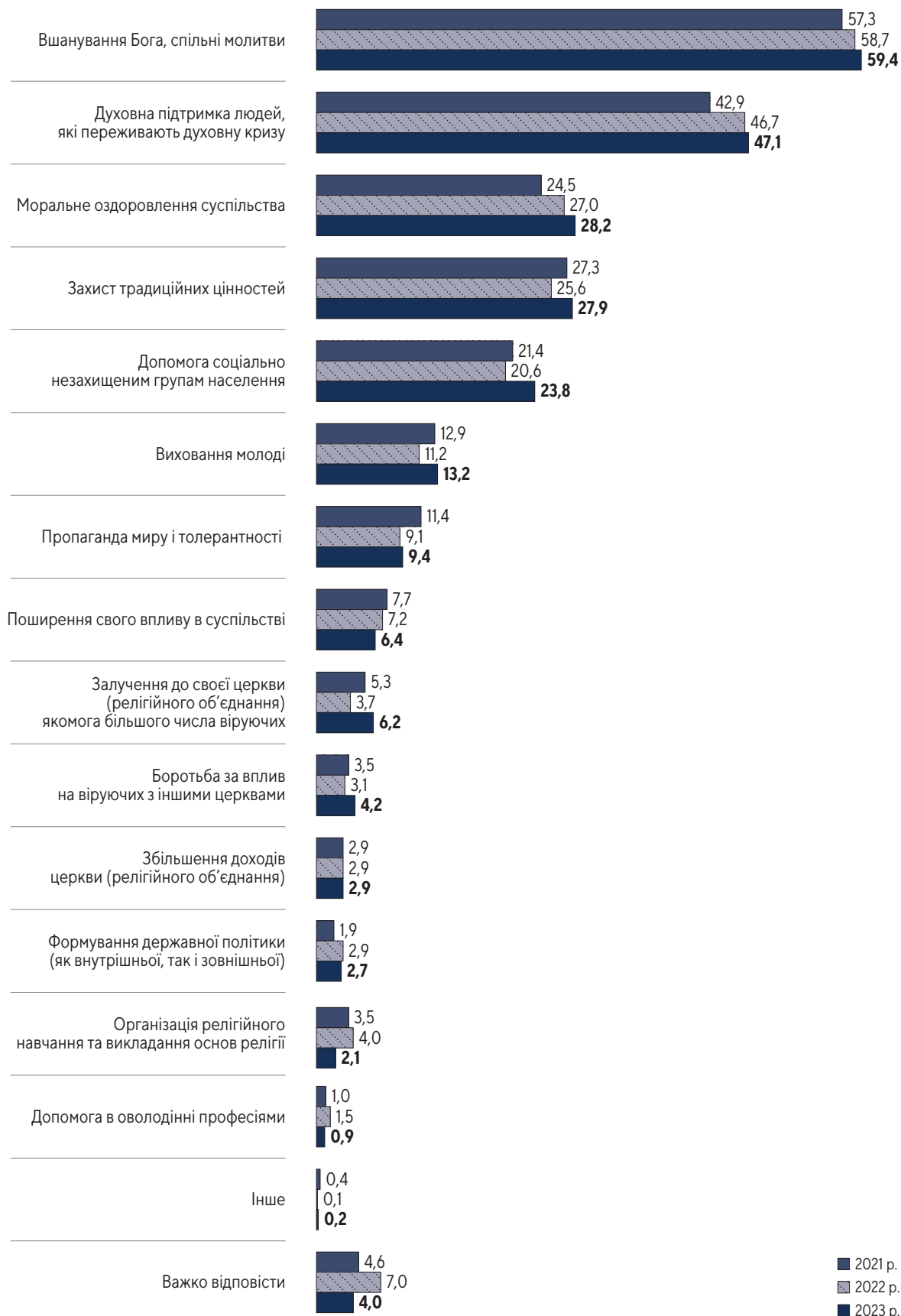
Листопад 2023 р.

ЯКІ ГОЛОВНІ ЦІЛІ ПОВИННІ СТАВИТИ ПЕРЕД СОБОЮ ЦЕРКВИ ТА РЕЛІГІЙНІ ОБ'ЄДНАННЯ В УКРАЇНІ?*									
% опитаних (продовження)									
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ								
	ПЦУ			УПЦ(МП)			Просто православні		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Духовна підтримка людей, які переживають духовну кризу	51,8	56,9	55,4	54,9	60,6	61,2	51,1	51,2	51,0
Вшанування Бога, спільні молитви	50,4	52,5	53,7	57,0	55,7	64,3	46,1	38,6	41,6
Допомога соціально незахищеним групам населення	33,0	30,8	34,1	32,8	25,2	20,9	32,8	27,4	26,0
Моральне оздоровлення суспільства	30,1	33,8	29,7	26,2	35,1	31,3	27,5	26,8	30,3
Захист традиційних цінностей	18,9	22,2	21,2	26,6	30,5	21,6	16,8	28,5	21,2
Пропаганда миру і толерантності	18,5	11,4	15,8	11,9	13,6	10,4	16,3	14,1	14,2
Виховання молоді	15,4	12,8	14,1	13,5	14,5	17,4	12,5	14,9	9,0
Залучення до своєї церкви (релігійного об'єднання) якомога більшого числа віруючих	8,5	5,3	6,7	11,5	3,8	14,8	7,5	7,6	9,1
Поширення свого впливу в суспільстві	7,9	8,0	5,3	7,4	6,9	8,7	6,5	3,4	10,2
Формування державної політики (як внутрішньої, так і зовнішньої)	3,0	4,2	4,5	1,6	0,8	4,3	1,0	2,9	3,5
Боротьба за вплив на віруючих з іншими церквами	3,3	1,4	2,7	2,9	0,8	1,7	2,5	3,1	3,9
Збільшення доходів церкви (релігійного об'єднання)	2,9	2,7	1,3	2,0	6,1	6,9	3,0	3,1	2,8
Організація релігійного навчання та викладання основ релігії	4,5	3,5	2,9	1,2	3,1	1,7	2,3	4,2	2,8
Допомога в оволодінні професіями	0,8	1,4	0,9	0,8	0,8	0,0	1,0	0,8	1,2
Інше	0,6	0,3	0,1	0,8	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0
Важко відповісти	1,8	1,8	1,5	2,0	0,8	1,7	4,0	6,8	5,1
	УГКЦ			Просто християни			Не відносять себе до жодної релігії		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2023	
Духовна підтримка людей, які переживають духовну кризу	52,2	55,8	48,6	48,3	49,1	46,5	26,9	32,8	
Вшанування Бога, спільні молитви	75,3	71,4	77,9	43,3	40,6	37,6	31,3	24,3	
Допомога соціально незахищеним групам населення	13,5	23,4	20,7	34,5	33,7	35,4	27,4	21,8	
Моральне оздоровлення суспільства	26,8	30,7	31,2	26,9	24,6	21,9	15,0	19,9	
Захист традиційних цінностей	19,1	32,2	27,9	25,6	17,2	31,0	13,7	13,7	
Пропаганда миру і толерантності	9,6	6,8	8,1	12,3	17,7	17,1	13,7	17,7	
Виховання молоді	23,0	23,9	22,5	13,4	10,3	15,8	5,8	6,6	
Залучення до своєї церкви (релігійного об'єднання) якомога більшого числа віруючих	12,8	5,8	7,2	8,8	4,6	12,7	12,7	16,2	
Поширення свого впливу в суспільстві	5,1	3,4	8,6	12,9	16,1	7,4	12,4	9,2	
Формування державної політики (як внутрішньої, так і зовнішньої)	0,0	0,5	4,5	3,5	5,2	4,8	1,8	3,7	
Боротьба за вплив на віруючих з іншими церквами	0,6	2,4	1,8	7,6	3,4	3,9	8,4	10,0	
Збільшення доходів церкви (релігійного об'єднання)	1,1	1,5	1,4	4,7	4,6	7,0	5,5	6,3	
Організація релігійного навчання та викладання основ релігії	7,3	6,3	5,4	2,3	3,4	1,7	2,4	2,2	
Допомога в оволодінні професіями	0,6	1,0	0,5	1,8	1,1	1,3	0,8	0,7	
Інше	0,6	0,0	0,5	1,2	0,0	0,0	2,1	0,4	
Важко відповісти	0,6	0,0	0,9	4,1	7,4	4,8	16,4	12,5	

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

ЯКІ ГОЛОВНІ ЦІЛІ РЕАЛІЗУЄ ЦЕРКВА ЧИ РЕЛІГІЙНЕ ОБ'ЄДНАННЯ, ДО ЯКОЇ (ЯКОГО) ВИ НАЛЕЖИТЕ?*

% тих, хто відносять себе до якоїсь церкви чи релігійного об'єднання

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

	РЕГІОНИ										ВІК				
	Захід	Центр	Південь	Схід	18-24 років	25-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші					
	ЯКІ ГОЛОВНІ ЦІЛІ РЕАЛІЗУЄ ЦЕРКВА ЧИ РЕЛІГІЙНЕ ОБ'ЄДНАННЯ, ДО ЯКОЇ (ЯКОГО) ВИ НАЛЕЖИТЕ?*														
Вшанування Бога, спільні молитви	76,2	55,0	44,0	44,2	63,1	54,7	56,6	54,0	62,2	62,8					
Духовна підтримка людей, що переживають духовну кризу	43,8	49,5	56,8	41,8	48,2	52,3	46,1	49,0	47,4	45,2					
Моральне оздоровлення суспільства	33,0	23,7	20,2	35,1	27,4	26,7	26,6	30,5	27,8	28,3					
Захист традиційних цінностей	26,2	29,4	29,0	26,9	22,6	31,8	27,3	25,9	26,4	30,7					
Допомога соціально незахищеним групам населення	14,5	31,4	30,4	18,8	15,5	18,8	20,6	29,3	24,3	25,1					
Виховання молоді	20,3	9,1	8,1	12,5	11,8	10,6	14,2	11,3	15,7	13,1					
Пропаганда миру і толерантності	6,8	10,9	16,8	6,3	8,3	5,9	11,2	8,8	9,1	9,6					
Поширення свого впливу в суспільстві	4,7	7,5	8,8	5,8	7,1	9,4	6,7	8,4	4,3	5,6					
Залучення до своєї церкви (релігійного об'єднання) якомога більшої кількості віруючих	4,3	6,1	14,5	5,3	4,8	3,5	6,7	5,0	7,4	6,6					
Боротьба за вплив на віруючих з іншими церквами	1,6	5,4	5,6	5,8	5,9	4,7	2,2	6,3	3,0	4,2					
Збільшення доходів церкви (релігійного об'єднання)	3,2	2,2	3,2	4,3	2,4	4,7	3,4	3,4	3,0	2,1					
Формування державної політики (як внутрішньої, так і зовнішньої)	2,7	2,2	4,8	2,4	2,4	3,5	2,6	2,9	2,6	2,8					
Організація релігійного навчання та викладання основ релігії	2,9	0,7	4,8	1,9	2,4	1,2	3,7	1,7	2,2	1,4					
Допомога в оволодінні професіями	0,5	1,1	0,8	1,9	2,4	0,0	0,7	0,8	0,0	1,4					
Інше	0,5	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,5					
Важко відповісти	2,7	5,2	2,4	4,8	4,8	8,2	3,7	3,8	2,6	4,0					

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

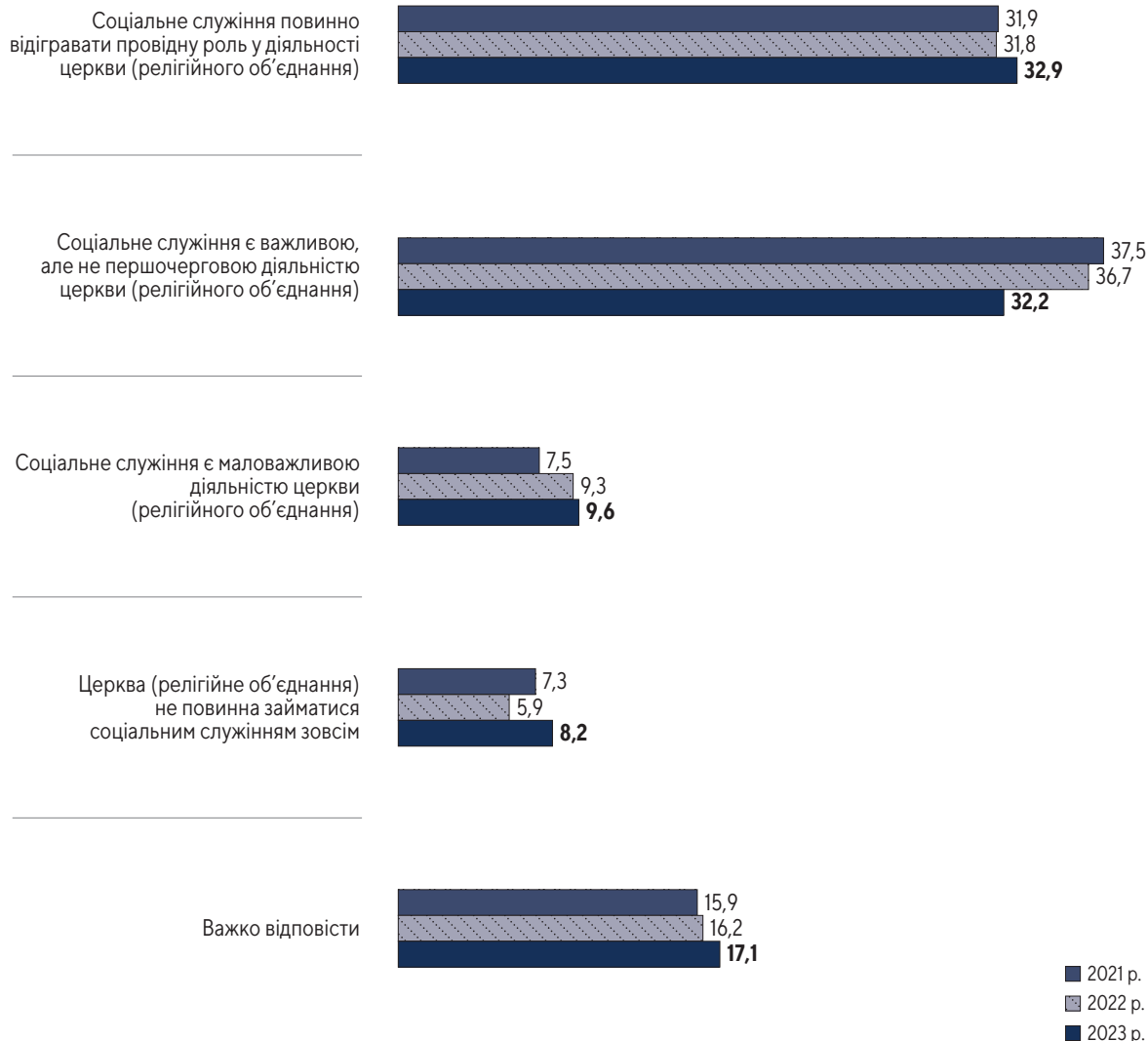
Листопад 2023 р.

ЯКІ ГОЛОВНІ ЦІЛІ РЕАЛІЗУЄ ЦЕРКВА ЧИ РЕЛІГІЙНЕ ОБ'ЄДНАННЯ, ДО ЯКОЇ (ЯКОГО) ВИ НАЛЕЖИТЕ? (продовження)														
	% ОПИТАНИХ													
	ПЦУ						УПЦ(МП)						УГКЦ	
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023		
Вшанування Бога, спільні молитви	60,6	59,7	62,3	62,2	62,1	62,0	62,2	62,1	62,0	77,6	78,8	73,0		
Духовна підтримка людей, які переживають духовну кризу	43,3	53,5	50,5	46,7	44,8	56,5	46,7	44,8	56,5	43,8	43,8	43,6		
Моральне оздоровлення суспільства	26,4	26,0	27,1	28,3	29,3	30,3	28,3	29,3	30,3	31,2	31,5	39,3		
Захист традиційних цінностей	29,5	27,2	28,5	31,0	21,4	29,6	31,0	21,4	29,6	21,8	42,1	28,1		
Допомога соціально незахищеним групам населення	21,2	24,2	25,9	25,8	23,1	23,1	25,8	23,1	23,1	9,5	15,3	15,6		
Виховання молоді	14,3	10,0	10,4	9,7	13,8	15,7	9,7	13,8	15,7	28,4	17,2	23,3		
Пропаганда миру і толерантності	15,4	7,5	8,4	9,3	14,5	7,3	9,3	14,5	7,3	12,4	9,4	5,2		
Поширення свого впливу в суспільстві	8,5	7,7	6,5	9,3	3,4	5,5	9,3	3,4	5,5	4,7	5,4	7,6		
Залучення до своєї церкви (релігійного об'єднання) якомога більшого числа віруючих	4,4	3,7	5,7	4,4	0,9	9,2	4,4	0,9	9,2	4,7	4,0	4,3		
Боротьба за вплив на віруючих з іншими церквами	3,6	2,5	3,9	1,8	0,0	2,8	1,8	0,0	2,8	0,0	2,5	2,4		
Збільшення доходів церкви (релігійного об'єднання)	1,1	2,5	2,3	3,1	4,3	2,8	3,1	4,3	2,8	0,0	1,5	4,3		
Формування державної політики (як внутрішньої, так і зовнішньої)	2,8	3,8	3,6	1,8	0,9	0,9	1,8	0,9	0,9	0,6	1,0	2,4		
Організація релігійного навчання та викладання основ релігії	1,9	3,2	1,8	2,2	3,4	3,7	2,2	3,4	3,7	7,1	6,4	3,8		
Допомога в оволодінні професіями	1,1	1,0	0,9	0,4	1,7	1,9	0,4	1,7	1,9	0,6	1,0	0,5		
Інше	0,3	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5		
Важко відповісти	2,5	3,8	2,1	4,9	6,0	0,9	4,9	6,0	0,9	1,8	1,0	2,9		

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

ЯКЕ МІСЦЕ В ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕРКВИ, РЕЛІГІЙНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ПОВИННЕ ПОСІДАТИ СОЦІАЛЬНЕ СЛУЖІННЯ, А САМЕ ДОПОМОГА І ПІДТРИМКА ЛЮДЕЙ (НАПРИКЛАД, МАТЕРІАЛЬНА ДОПОМОГА, ДОПОМОГА В НАВЧАННІ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ ТОЦО)?
% опитаних

	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)			
	Захід	Центр	Південь	Схід
Соціальне служіння повинно відігравати провідну роль в діяльності церкви (релігійного об'єднання)	29,9	34,4	36,1	32,4
Соціальне служіння є важливою, але не першочерговою діяльністю церкви (релігійного об'єднання)	40,7	29,5	28,3	28,7
Соціальне служіння є маловажливою діяльністю церкви (релігійного об'єднання)	9,1	7,6	9,0	14,9
Церква (релігійне об'єднання) взагалі не повинна займатися соціальним служінням	6,5	10,9	7,3	5,0
Важко відповісти	13,8	17,5	19,3	19,1

ЯКЕ МІСЦЕ В ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕРКВИ, РЕЛІГІЙНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ПОВИННО ПОСІДАТИ СОЦІАЛЬНЕ СЛУЖІННЯ, А САМЕ ДОПОМОГА І ПІДТРИМКА ЛЮДЕЙ (НАПРИКЛАД, МАТЕРІАЛЬНА ДОПОМОГА, ДОПОМОГА В НАВЧАННІ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ ТОЩО)?

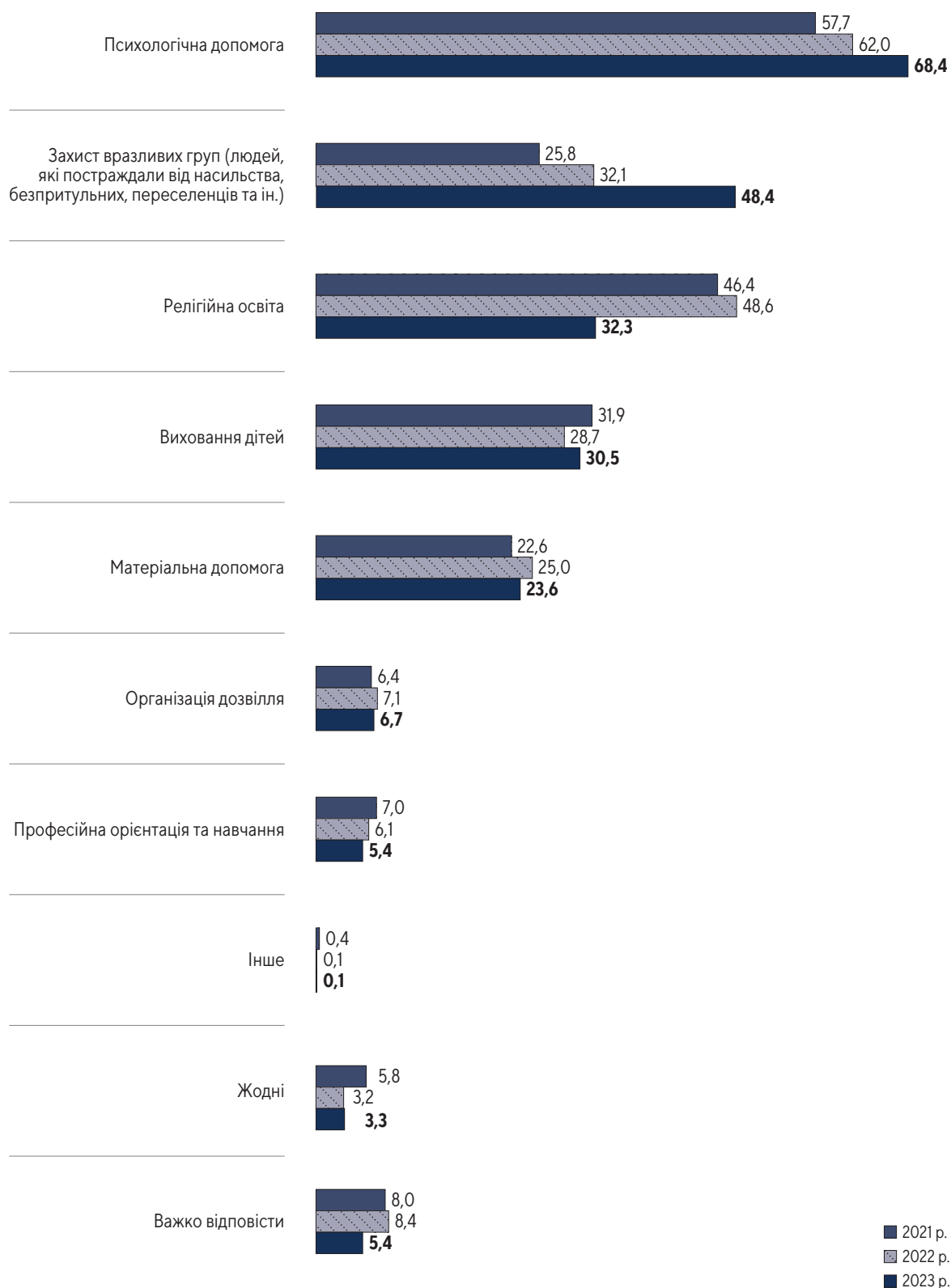
% опитаних

(продовження)

	ВІК (листопад 2023 р.)								
	18-24 років	25-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші			
Соціальне служіння повинно відігравати провідну роль в діяльності церкви (релігійного об'єднання)	36,2	27,2	27,7	31,6	33,9	37,3			
Соціальне служіння є важливою, але не першочерговою діяльністю церкви (релігійного об'єднання)	25,9	32,7	33,3	37,8	33,0	29,3			
Соціальне служіння є маловажливою діяльністю церкви (релігійного об'єднання)	6,3	8,8	10,0	9,7	9,9	10,3			
Церква (релігійне об'єднання) не повинна займатися соціальним служінням зовсім	10,3	9,5	8,3	8,4	6,9	7,5			
Важко відповісти	21,3	21,8	20,7	12,4	16,2	15,6			
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ								
	ПЦУ			УПЦ(МП)			Просто православні		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Соціальне служіння повинно відігравати провідну роль в діяльності церкви (релігійного об'єднання)	37,7	34,2	40,7	33,1	33,3	25,2	33,3	30,5	25,9
Соціальне служіння є важливою, але не першочерговою діяльністю церкви (релігійного об'єднання)	47,0	43,9	34,2	43,3	36,4	38,3	30,0	32,6	33,7
Соціальне служіння є маловажливою діяльністю церкви (релігійного об'єднання)	6,1	7,1	7,2	4,9	9,1	20,0	8,5	8,1	11,8
Церква (релігійне об'єднання) не повинна займатися соціальним служінням зовсім	3,7	2,9	6,7	8,2	9,1	8,7	7,8	5,7	6,7
Важко відповісти	5,5	12,0	11,3	10,6	12,1	7,8	20,5	23,0	22,0
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ								
	УГКЦ			Просто християни			Не відносять себе до жодної релігії		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Соціальне служіння повинно відігравати провідну роль в діяльності церкви (релігійного об'єднання)	28,7	33,0	30,3	27,5	24,1	26,6	23,5	25,0	25,7
Соціальне служіння є важливою, але не першочерговою діяльністю церкви (релігійного об'єднання)	60,1	48,1	42,1	31,0	33,9	27,1	25,6	15,7	18,4
Соціальне служіння є маловажливою діяльністю церкви (релігійного об'єднання)	4,5	12,1	10,0	9,9	16,7	13,5	9,8	10,2	7,4
Церква (релігійне об'єднання) не повинна займатися соціальним служінням зовсім	1,7	1,5	5,9	11,7	6,3	10,5	11,6	19,5	15,1
Важко відповісти	5,1	5,3	11,8	19,9	19,0	22,3	29,6	29,7	33,5

ЯКІ ВИДИ СОЦІАЛЬНОГО СЛУЖІННЯ ЦЕРКОВ, РЕЛІГІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ Є НАЙБІЛЬШ ВАЖЛИВИМИ ДЛЯ СУСПІЛЬСТВА?*

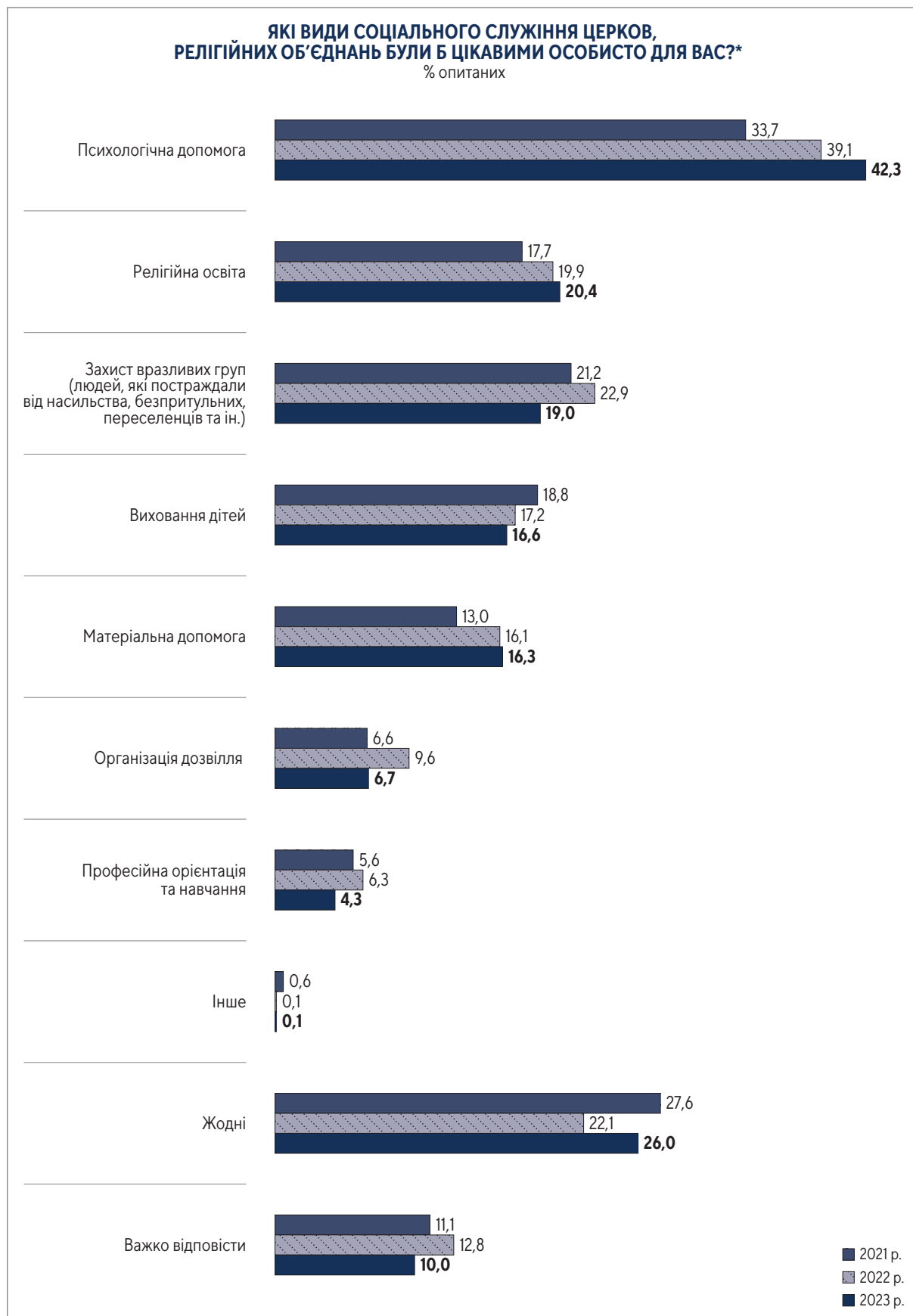
% опитаних

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

ЯКІ ВИДИ СОЦІАЛЬНОГО СЛУЖІННЯ ЦЕРКОВ, РЕЛІГІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ Є НАЙБІЛЬШ ВАЖЛИВИМИ ДЛЯ СУСПІЛЬСТВА?*												
	% опитаних (продовження)											
	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)											
	Захід			Центр			Південь			Схід		
Психологічна допомога	65,4			68,2			65,0			74,4		
Захист вразливих груп (людей, що постраждали від насильства, бездомних, переселенців тощо)	31,3			57,7			55,1			47,6		
Релігійна освіта	45,0			30,4			26,9			22,5		
Виховання дітей	38,7			28,7			17,9			30,8		
Матеріальна допомога	16,2			24,5			36,8			24,3		
Організація дозвілля	9,0			5,1			7,3			7,2		
Професійна орієнтація та навчання	4,1			6,1			6,8			4,7		
Інше	0,0			0,1			0,0			0,5		
Жодні	5,0			3,3			1,3			2,5		
Важко відповісти	3,9			6,5			3,0			6,7		
	ВІК (листопад 2023 р.)											
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші	
Психологічна допомога	64,6		64,6		66,3		68,9		73,9		68,5	
Захист вразливих груп (людей, які постраждали від насильства, бездомних, переселенців тощо)	43,4		44,9		48,2		51,1		50,6		48,1	
Релігійна освіта	28,0		31,8		33,9		34,3		28,8		33,3	
Виховання дітей	21,7		25,0		27,6		30,8		34,5		34,1	
Матеріальна допомога	20,0		14,2		21,1		20,8		24,6		30,0	
Організація дозвілля	8,0		8,8		7,5		7,0		4,2		6,5	
Професійна орієнтація та навчання	6,3		2,0		4,1		4,9		6,3		6,7	
Інше	1,1		0,0		0,0		0,0		0,0		0,2	
Жодні	4,0		3,4		4,1		4,1		2,4		2,6	
Важко відповісти	8,0		8,8		5,6		4,9		4,2		4,8	
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ											
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії	
	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023
Психологічна допомога	67,8	77,0	63,5	69,6	60,5	72,2	46,6	62,4	59,3	60,5	40,6	47,2
Захист вразливих груп (людей, які постраждали від насильства, безпритульних, переселенців та ін.)	48,7	52,2	49,6	49,1	55,4	49,4	41,9	39,6	41,5	48,7	38,5	44,9
Виховання дітей	44,1	34,5	36,1	38,3	23,6	27,2	52,5	50,9	23,8	31,1	14,5	11,0
Релігійна освіта	27,7	33,5	32,0	34,8	19,0	23,9	54,5	47,3	26,3	28,8	11,6	12,1
Матеріальна допомога	23,8	24,0	26,6	20,7	23,3	28,2	13,4	16,2	21,1	30,3	23,2	20,2
Професійна орієнтація та навчання	8,3	7,2	5,7	9,6	3,8	6,3	2,8	8,1	8,2	6,1	9,0	4,4
Організація дозвілля	4,9	5,3	6,6	3,4	3,3	3,1	12,3	8,1	11,6	9,2	6,3	3,3
Інше	0,4	0,0	0,0	0,0	1,0	0,4	0,0	0,0	0,6	0,0	0,3	0,7
Жодні	1,8	0,7	5,7	6,1	5,3	2,4	0,6	0,9	5,3	4,4	15,3	12,9
Важко відповісти	2,6	2,8	4,5	0,9	8,3	10,6	7,3	4,5	11,6	6,6	15,6	11,4

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

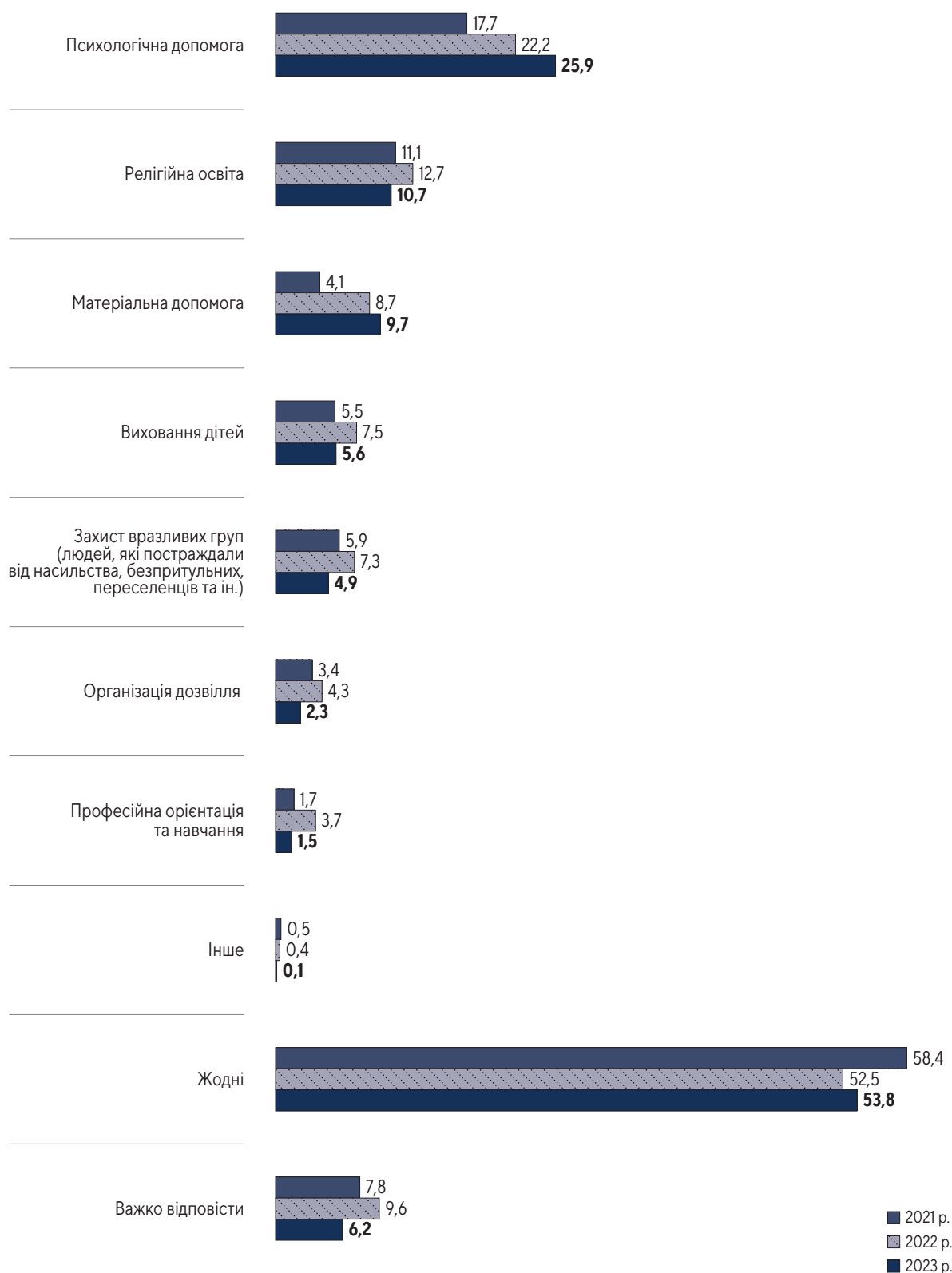
ЯКІ ВИДИ СОЦІАЛЬНОГО СЛУЖІННЯ ЦЕРКОВ, РЕЛІГІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ БУЛИ Б ЦІКАВИМИ ОСОБИСТО ДЛЯ ВАС?*						
% опитаних						
(продовження)						
	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)					
	Захід	Центр	Південь	Схід		
Психологічна допомога	41,7	44,2	42,3	38,7		
Релігійна освіта	31,0	18,2	20,9	10,7		
Захист вразливих груп (людей, що постраждали від насильства, бездомних, переселенців тощо)	10,1	23,5	36,3	11,1		
Виховання дітей	23,6	15,5	12,0	12,6		
Матеріальна допомога	9,7	18,8	27,8	13,1		
Організація дозвілля	10,1	5,2	6,8	5,2		
Професійна орієнтація та навчання	4,1	4,4	7,7	2,7		
Інше	0,2	0,0	0,0	0,0		
Жодні	21,5	24,3	15,4	41,8		
Важко відповісти	8,4	12,2	12,0	6,5		
	ВІК (листопад 2023 р.)					
	18-24 років	25-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
Психологічна допомога	30,3	33,8	38,1	44,1	46,4	47,4
Релігійна освіта	17,7	22,4	16,0	20,8	21,0	23,2
Захист вразливих груп (людей, що постраждали від насильства, бездомних, переселенців тощо)	12,0	12,9	16,3	17,6	20,1	24,7
Виховання дітей	10,3	16,3	16,0	15,9	19,8	17,5
Матеріальна допомога	8,6	10,9	12,4	15,9	16,5	22,8
Організація дозвілля	7,4	8,2	6,6	6,8	4,2	7,4
Професійна орієнтація та навчання	2,9	3,4	3,6	4,3	4,8	5,0
Інше	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Жодні	38,3	32,0	28,9	28,4	22,8	19,2
Важко відповісти	12,1	8,8	11,7	10,8	9,6	8,4
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ (листопад 2023 р.)					
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православні	УГКЦ	Просто християни	Не відносять себе до жодної релігії
Психологічна допомога	51,8	54,8	42,1	38,3	34,2	16,6
Захист вразливих груп (людей, які постраждали від насильства, безпритульн их, переселенців та ін.)	22,1	33,9	21,6	12,2	17,9	11,0
Релігійна освіта	24,5	31,9	10,2	37,4	11,0	2,2
Виховання дітей	16,9	27,8	11,8	31,1	12,7	4,4
Матеріальна допомога	17,8	24,3	15,3	11,3	20,1	8,8
Організація дозвілля	5,9	13,9	6,3	14,0	7,0	1,1
Професійна орієнтація та навчання	4,5	5,2	2,4	6,8	7,0	1,8
Інше	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0
Жодні	18,2	15,7	25,5	15,8	36,0	58,8
Важко відповісти	8,3	4,3	12,9	12,2	10,5	11,8

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

ЯКІ ВИДИ СОЦІАЛЬНОГО СЛУЖІННЯ ЦЕРКОВ, РЕЛІГІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ТОРКНУЛИСЯ ОСОБИСТО ВАС (НАПРИКЛАД, ВАМ БУЛА НАДАНА ЯКАСЬ ДОПОМОГА ТОЩО)?*

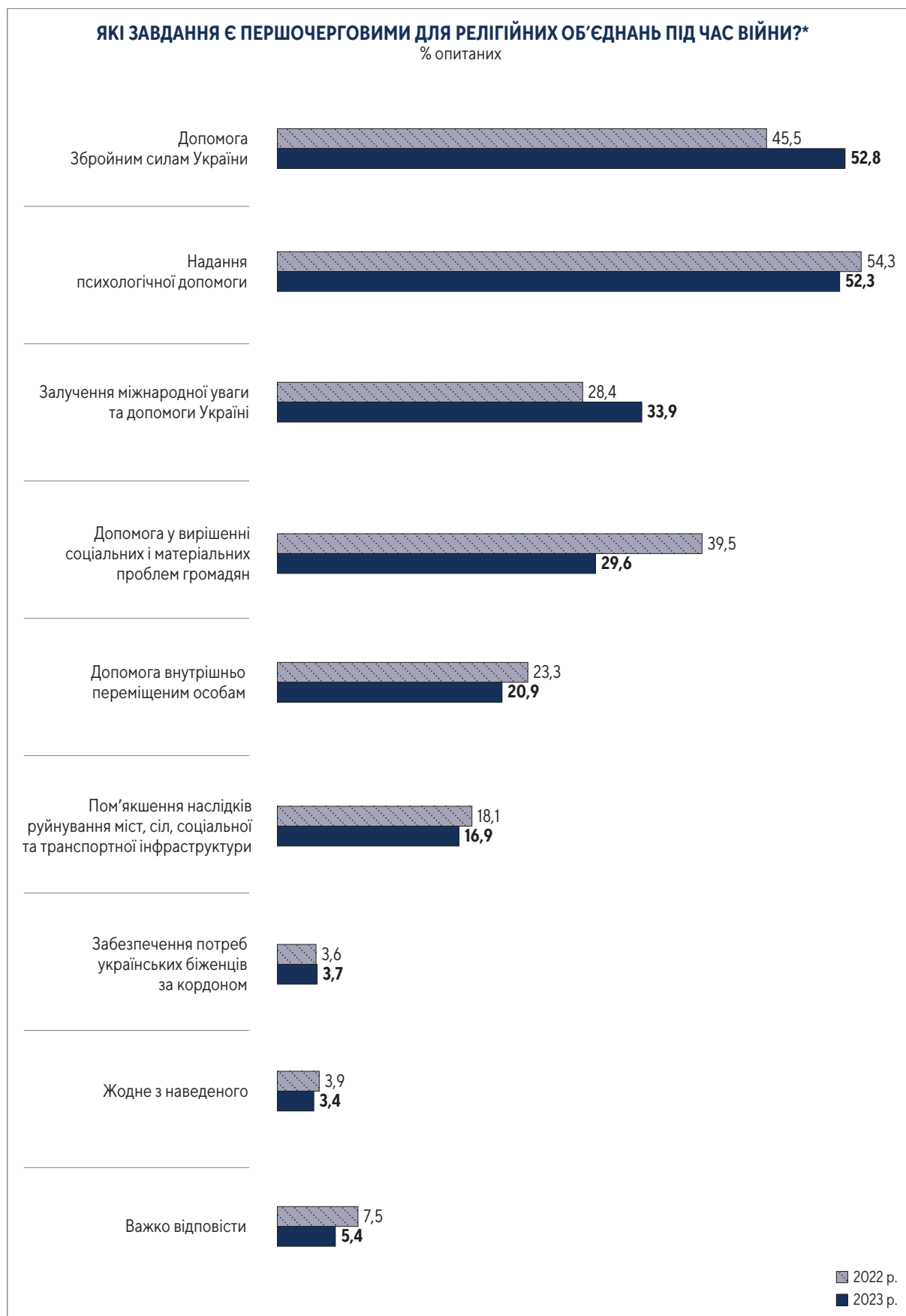
% опитаних

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

ЯКІ ВИДИ СОЦІАЛЬНОГО СЛУЖІННЯ ЦЕРКОВ, РЕЛІГІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ТОРКНУЛИСЯ ОСОБИСТО ВАС (НАПРИКЛАД, ВАМ БУЛА НАДАНА ЯКАСЬ ДОПОМОГА ТОЩО)?*													
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> % опитаних (продовження) </div>													
	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)												
	Захід			Центр			Південь			Схід			
Психологічна допомога	32,9			22,1			30,8			21,8			
Релігійна освіта	14,6			8,8			17,9			5,5			
Матеріальна допомога	6,5			9,1			23,5			6,9			
Виховання дітей	9,5			3,9			7,7			3,0			
Захист вразливих груп (людей, що постраждали від насильства, бездомних, переселенців тощо)	1,7			5,3			16,2			2,0			
Організація дозвілля	5,8			0,9			1,3			1,2			
Професійна орієнтація та навчання	1,9			1,1			4,7			0,2			
Інше	0,0			0,2			0,0			0,0			
Жодні	43,7			59,8			38,5			63,3			
Важко відповісти	6,9			5,9			4,7			6,5			
	ВІК (листопад 2023 р.)												
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші		
Психологічна допомога	18,9		20,4		22,6		24,9		27,3		31,7		
Релігійна освіта	6,3		9,5		8,7		11,4		13,8		11,6		
Матеріальна допомога	4,6		4,7		4,9		10,5		10,8		14,6		
Виховання дітей	2,3		4,8		6,3		6,2		6,0		5,8		
Захист вразливих груп (людей, які постраждали від насильства, безпритульн их, переселенців та ін.)	4,6		3,4		5,3		3,8		5,4		5,7		
Організація дозвілля	1,7		2,7		2,7		3,0		1,8		2,2		
Професійна орієнтація та навчання	0,6		1,4		1,9		1,9		1,5		1,4		
Інше	0,0		0,0		0,0		0,3		0,0		0,2		
Жодні	66,7		61,2		59,7		54,6		50,9		45,0		
Важко відповісти	6,3		8,8		5,1		5,9		7,5		5,3		
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ												
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії		
	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023	
Психологічна допомога	22,2	33,2	29,5	40,0	12,3	16,9	19,1	32,9	19,9	13,5	4,5	6,3	
Релігійна освіта	10,8	12,9	16,4	14,8	4,8	4,7	28,1	21,2	11,6	5,7	3,2	1,1	
Матеріальна допомога	4,3	11,0	8,6	18,1	3,0	7,8	3,4	7,7	3,5	7,9	1,3	2,9	
Виховання дітей	5,9	5,3	6,6	5,2	1,5	2,8	10,7	14,4	9,9	7,0	2,1	1,5	
Захист вразливих груп (людей, які постраждали від насильства, безпритульних, переселенців та ін.)	5,3	5,4	14,3	9,5	3,8	2,4	5,1	1,4	4,1	8,8	3,4	3,3	
Організація дозвілля	3,1	2,3	5,7	5,2	0,5	1,2	6,7	7,7	8,7	0,4	0,5	0,4	
Професійна орієнтація та навчання	1,8	0,9	2,5	6,9	0,8	0,8	0,0	2,7	5,2	2,2	1,3	0,0	
Інше	0,4	0,1	1,6	0,0	0,5	0,4	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	
Жодні	56,6	48,3	38,9	34,5	71,5	63,4	38,5	39,6	53,8	66,7	78,1	79,4	
Важко відповісти	4,7	4,9	7,0	3,4	8,3	7,9	10,1	8,1	11,1	3,1	10,3	8,5	

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

ЯКІ ЗАВДАННЯ Є ПЕРШОЧЕРГОВИМИ ДЛЯ РЕЛІГІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ?*													
% опитаних (продовження)													
	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)												
	Захід		Центр		Південь		Схід						
Допомога Збройним силам України	61,7		58,2		34,2		40,3						
Надання психологічної допомоги	49,3		53,7		50,9		54,0						
Залучення міжнародної уваги та допомоги Україні	24,9		36,8		32,9		40,2						
Допомога у вирішенні соціальних і матеріальних проблем громадян	23,2		32,4		38,9		26,7						
Допомога внутрішньо переміщеним особам	21,6		18,9		23,9		22,3						
Пом'якшення наслідків руйнування міст, сіл, соціальної та транспортної інфраструктури	14,6		15,2		31,6		14,9						
Забезпечення потреб українських біженців за кордоном	3,4		3,2		6,4		3,5						
Жодне з наведеного	4,7		2,8		4,3		2,5						
Важко відповісти	6,2		4,4		6,4		6,2						
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ												
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії		
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	
Допомога Збройним силам України	48,2	56,7	47,3	47,8	41,5	48,4	63,9	76,6	44,6	45,2	29,8	38,0	
Надання психологічної допомоги	62,0	57,9	55,7	57,8	48,3	50,4	58,7	47,3	50,9	51,3	32,8	38,2	
Залучення міжнародної уваги та допомоги Україні	28,7	36,5	16,7	30,4	27,7	33,1	36,6	27,6	34,9	35,5	26,0	32,4	
Допомога у вирішенні соціальних і матеріальних проблем громадян	42,4	30,2	42,4	39,1	39,7	29,0	36,4	24,3	37,1	32,0	29,8	25,8	
Допомога внутрішньо переміщеним особам	21,4	21,3	32,6	24,3	20,6	18,8	29,8	23,4	29,1	18,9	15,7	19,5	
Пом'якшення наслідків руйнування міст, сіл, соціальної та транспортної інфраструктури	20,4	19,1	16,8	25,2	17,5	11,8	11,2	20,7	20,6	17,9	16,6	7,4	
Забезпечення потреб українських біженців за кордоном	3,0	4,5	3,0	6,9	3,9	3,1	4,9	2,7	2,9	2,6	4,3	2,9	
Жодне з наведеного	2,0	2,1	3,1	1,7	4,2	4,3	0,0	0,0	2,9	3,9	15,3	9,6	
Важко відповісти	4,6	2,8	6,1	0,9	10,4	7,8	1,0	5,9	7,5	4,4	20,9	12,2	

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

ЧИ ВІДОМО ВАМ ПРО ВИПАДКИ, КОЛИ РЕЛІГІЙНІ ГРОМАДИ (БУДЬ-ЯКОЇ РЕЛІГІЙНОЇ НАЛЕЖНОСТІ) ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після 24 лютого 2022 р.) ВЧИНЯЛИ ТАКІ ДІЇ...?*

% опитаних

	УКРАЇНА		РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)			
	2022	2023	Захід	Центр	Південь	Схід
Надавали допомогу Збройним силам України						
Так, відомо	47,7	48,9	72,1	46,9	39,7	27,5
Ні, невідомо	51,6	50,6	27,5	52,5	60,3	71,5
Не відповіли	0,7	0,5	0,4	0,6	0,0	1,0
Надавали прихисток біженцям						
Так, відомо	40,2	41,2	55,2	36,1	50,4	27,7
Ні, невідомо	59,5	58,6	44,6	63,5	49,6	72,0
Не відповіли	0,4	0,2	0,2	0,4	0,0	0,2
Надавали матеріальну допомогу біженцям						
Так, відомо	43,5	39,6	51,6	38,7	36,3	27,3
Ні, невідомо	56,1	59,7	47,3	60,6	63,7	72,2
Не відповіли	0,4	0,7	1,1	0,7	0,0	0,5
Залучали чи розподіляли гуманітарну допомогу з-за кордону						
Так, відомо	33,3	30,2	30,9	26,8	49,6	25,2
Ні, невідомо	66,1	69,1	68,4	72,7	48,7	74,0
Не відповіли	0,5	0,7	0,7	0,5	1,7	0,7
Надавали допомогу медичним і соціальним закладам						
Так, відомо	24,1	25,4	29,5	27,6	29,9	12,4
Ні, невідомо	75,4	74,0	69,7	72	69,7	86,6
Не відповіли	0,5	0,7	0,7	0,5	0,4	1,0
Надавали допомогу жителям деокупованих і прифронтових територій						
Так, відомо	24,2	24,8	28,8	24,1	28,6	18,8
Ні, невідомо	75,4	74,6	70,5	75,4	70,9	80,4
Не відповіли	0,4	0,6	0,7	0,5	0,4	0,7
Облаштовували у приміщеннях храмів бомбосховища						
Так, відомо	26,7	24,3	35,1	24,1	25,6	9,9
Ні, невідомо	73,1	75,2	64,3	75,4	73,5	89,9
Не відповіли	0,2	0,5	0,6	0,5	0,9	0,2
Допомагали в евакуації жителів із окупованих територій та територій, що перебувають під обстрілами						
Так, відомо	20,9	22,5	23,6	21,3	29,2	19,8
Ні, невідомо	78,9	77,1	75,7	78,2	70,8	80,0
Не відповіли	0,3	0,4	0,7	0,5	0,0	0,2
Висловлювали підтримку діям росії						
Так, відомо	6,0	8,9	10,1	8,5	13,2	5,5
Ні, невідомо	93,7	90,5	89,2	91,1	86,3	93,8
Не відповіли	0,3	0,6	0,7	0,5	0,4	0,7

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

ЧИ ВІДОМО ВАМ ПРО ВИПАДКИ, КОЛИ РЕЛІГІЙНІ ГРОМАДИ (БУДЬ-ЯКОЇ РЕЛІГІЙНОЇ НАЛЕЖНОСТІ) ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після 24 лютого 2022 р.) ВЧИНЯЛИ ТАКІ ДІЇ...?*

% опитаних

(продовження)

	УКРАЇНА		РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)			
	2022	2023	Захід	Центр	Південь	Схід
Привласнювали гуманітарну допомогу або використовували її в корисливих цілях						
Так, відомо	4,5	5,8	3,6	5,5	6,9	8,7
Ні, невідомо	95,2	93,5	95,7	93,9	92,3	90,6
Не відповіли	0,3	0,7	0,7	0,6	0,9	0,7
Допомагали окупантам						
Так, відомо	4,2	5,8	7,9	5,9	7,7	1,5
Ні, невідомо	95,6	93,6	91,4	93,5	91,9	97,8
Не відповіли	0,2	0,6	0,7	0,6	0,4	0,7
КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ (листопад 2023 р.)						
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православні	УГКЦ	Просто християни	Не відносять себе до жодної релігії
Надавали допомогу Збройним силам України						
Так, відомо	51,2	58,6	34,3	79,3	49,1	21,8
Ні, невідомо	48,1	41,4	65	20,7	50,0	77,9
Не відповіли	0,7	0,0	0,8	0,0	0,9	0,4
Надавали прихисток біженцям						
Так, відомо	38,8	53,4	31,5	64,9	42,1	22,9
Ні, невідомо	60,6	46,6	68,5	35,1	57,9	77,1
Не відповіли	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Надавали матеріальну допомогу біженцям						
Так, відомо	39,2	54,3	32,3	54,5	42,5	20,3
Ні, невідомо	59,9	44,8	67,3	45,0	56,6	79,3
Не відповіли	0,9	0,9	0,4	0,5	0,9	0,4
Залучали чи розподіляли гуманітарну допомогу з-за кордону						
Так, відомо	30,4	33,0	24,0	33,3	34,5	21,0
Ні, невідомо	69,1	66,1	74,0	66,7	65,5	77,9
Не відповіли	0,6	0,9	2,0	0,0	0,0	1,1
Надавали допомогу медичним та соціальним закладам						
Так, відомо	25,1	38,8	18,0	32,9	31,1	11,4
Ні, невідомо	73,8	60,3	81,6	67,1	68,0	88,6
Не відповіли	1,1	0,9	0,4	0,0	0,9	0,0
Надавали допомогу жителям деокупованих і прифронтових територій						
Так, відомо	25,7	39,1	17,3	28,1	26,8	12,2
Ні, невідомо	73,6	60,9	81,5	71,9	72,8	87,1
Не відповіли	0,7	0,0	1,2	0,0	0,4	0,7

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

ЧИ ВІДОМО ВАМ ПРО ВИПАДКИ, КОЛИ РЕЛІГІЙНІ ГРОМАДИ (БУДЬ-ЯКОЇ РЕЛІГІЙНОЇ НАЛЕЖНОСТІ) ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після 24 лютого 2022 р.) ВЧИНЯЛИ ТАКІ ДІЇ...?*

% опитаних

(продовження)

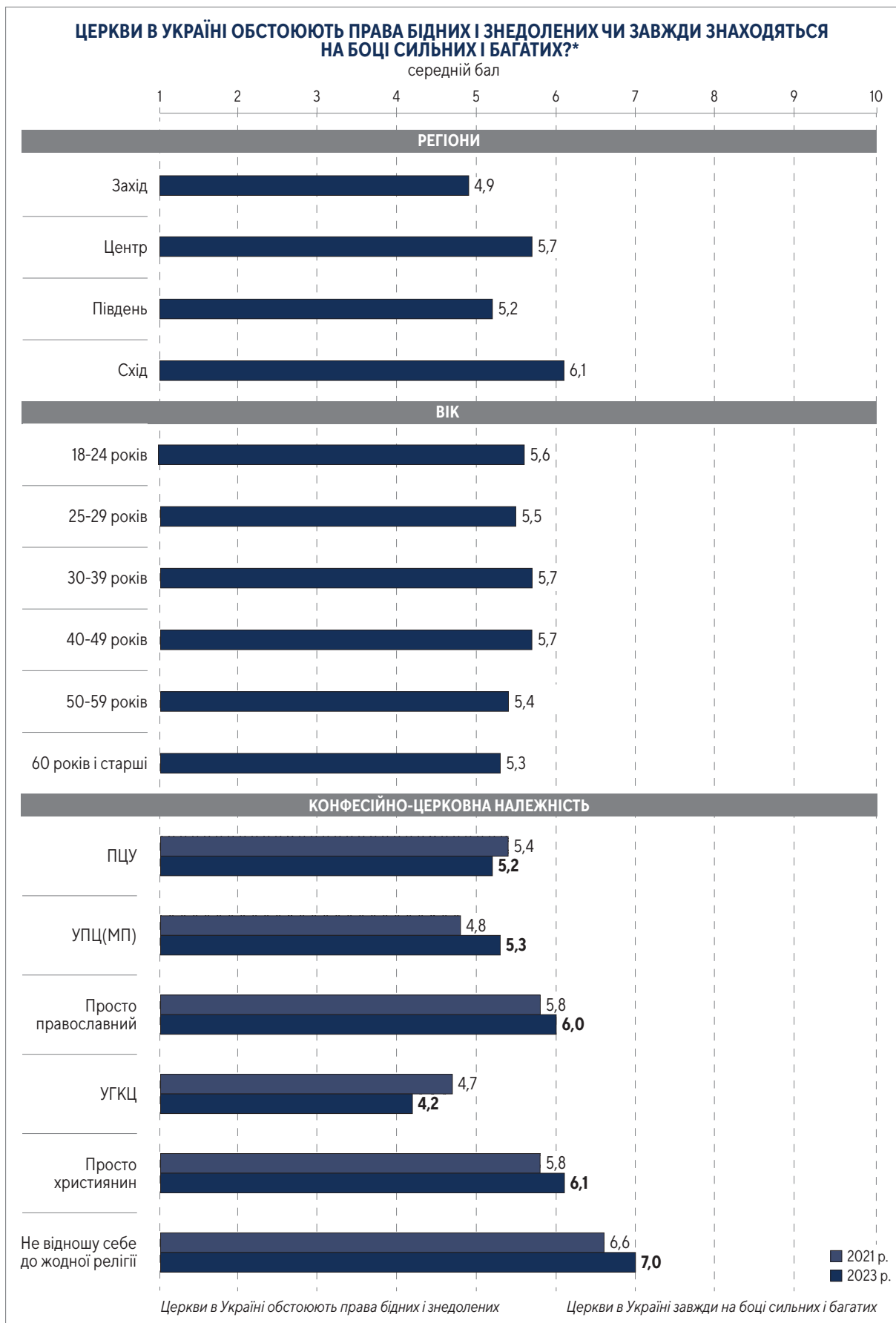
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ (Листопад 2023 р.)					
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православні	УГКЦ	Просто християни	Не відносять себе до жодної релігії
Облаштовували у приміщеннях храмів бомбосховища						
Так, відомо	25,8	23,5	19,2	40,7	26,4	5,9
Ні, невідомо	73,4	76,5	80,4	59,3	72,7	94,1
Не відповіли	0,8	0,0	0,4	0,0	0,9	0,0
Допомагали в евакуації жителів із окупованих територій та територій, що перебувають під обстрілами						
Так, відомо	23,1	27,6	15,7	27,5	26,3	12,9
Ні, невідомо	76,3	72,4	83,9	72,1	72,8	87,1
Не відповіли	0,6	0,0	0,4	0,5	0,9	0,0
Висловлювали підтримку діям росії						
Так, відомо	11,3	4,3	5,5	5,0	8,8	9,9
Ні, невідомо	87,8	95,7	93,3	95,0	91,2	89,7
Не відповіли	0,9	0,0	1,2	0,0	0,0	0,4
Привласнювали гуманітарну допомогу або використовували її в корисливих цілях						
Так, відомо	4,6	4,3	7,8	3,2	11,8	4,8
Ні, невідомо	94,5	94,8	91,0	96,8	88,2	94,5
Не відповіли	0,9	0,9	1,2	0,0	0,0	0,7
Допомагали окупантам						
Так, відомо	8,6	1,7	3,5	0,9	3,1	6,3
Ні, невідомо	90,5	98,3	95,3	99,1	96,9	93,0
Не відповіли	0,9	0,0	1,2	0,0	0,0	0,7

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох прийнятних варіантів відповіді.

* За 10-бальною шкалою від 1 до 10, де «1» означає повну згоду з твердженням ліворуч, а «10» – з твердженням праворуч.

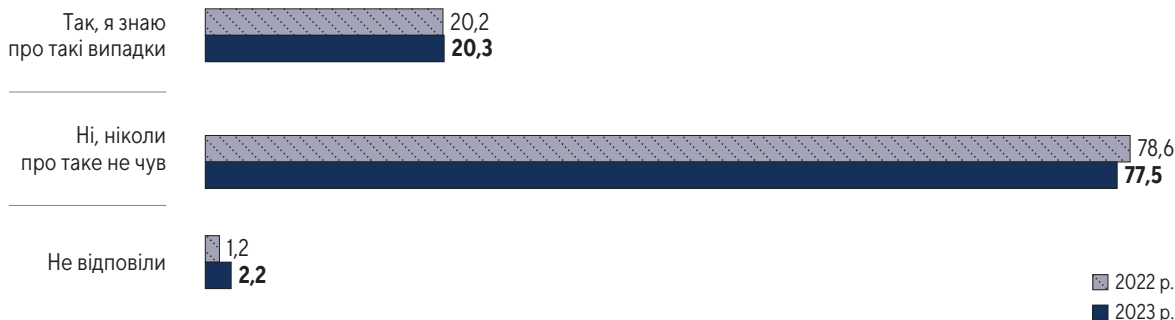

* За 10-бальною шкалою від 1 до 10, де «1» означає повну згоду з твердженням ліворуч, а «10» – з твердженням праворуч.

ЧИ ВІДОМІ ВАМ ВИПАДКИ БУДІВНИЦТВА ТА УТРИМАННЯ ЦЕРКВОЮ (РЕЛІГІЙНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ) МЕДИЧНИХ ТА/АБО СОЦІАЛЬНИХ УСТАНОВ (ЛІКАРЕНЬ, ХОСПІСІВ, БУДИНКІВ ДЛЯ ЛІТНІХ ЛЮДЕЙ, ДИТЯЧИХ ПРИТУЛКІВ ТОЩО)?

% опитаних

	РЕГІОНИ											
	Захід		Центр		Південь		Схід		Не відносять себе до жодної релігії		Не відносять себе до жодної релігії	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Так, я знаю про такі випадки	28,7	27,9	15,6	19,6	16,3	22,6	21,0	10,6				
Ні, ніколи про таке не чув	69,9	70,2	83,2	79,0	82,8	74,4	78,2	85,6				
Не відповіли	1,5	1,9	1,3	1,4	1,0	3,0	0,7	3,7				

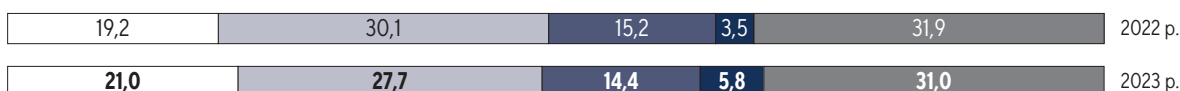

	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ											
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Так, я знаю про такі випадки	21,9	21,5	19,1	27,8	12,5	9,4	31,6	29,7	21,8	24,1	9,4	7,4
Ні, ніколи про таке не чув	77,0	77,0	77,9	70,4	86,2	86,2	67,0	69,4	78,2	72,8	90,2	90,8
Не відповіли	1,1	1,5	3,1	1,7	1,3	4,3	1,5	0,9	0,0	3,1	0,4	1,8

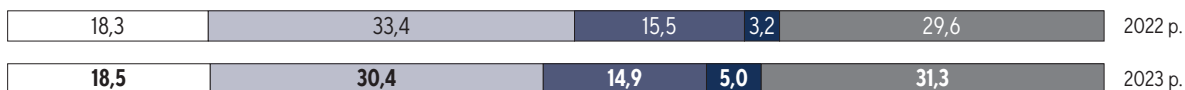
ЧИ ДОСТАТНЬОЮ МІРОЮ РЕЛІГІЙНІ ГРОМАДИ (БУДЬ-ЯКОЇ РЕЛІГІЙНОЇ НАЛЕЖНОСТІ) ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після 24 лютого 2022 р.) РЕАЛІЗУЮТЬ ТАКІ ДІЇ?

% опитаних

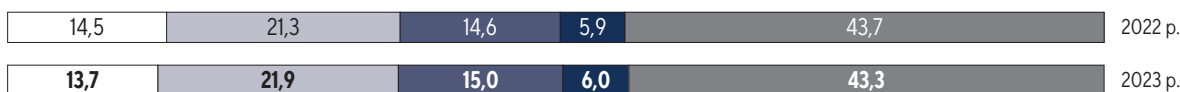
Надання допомоги Збройним силам України

Надання допомоги біженцям

Надання допомоги жителям деокупованих і прифронтових територій

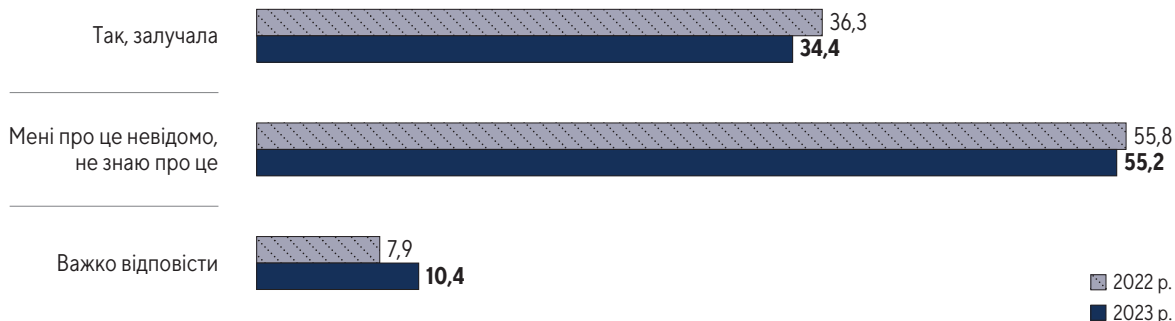

- Роблять усе, що можливо в цьому напрямі
- Роблять досить багато
- Мало що роблять
- Нічого не роблять
- Важко відповісти

ЧИ ДОСТАТНЬОЮ МІРОЮ РЕЛІГІЙНІ ГРОМАДИ (БУДЬ-ЯКОЇ РЕЛІГІЙНОЇ НАЛЕЖНОСТІ) ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після 24 лютого 2022 р.) РЕАЛІЗУЮТЬ ТАКІ ДІЇ?												
% опитаних (продовження)												
	РЕГІОНИ											
	Захід			Центр			Південь			Схід		
Надання допомоги Збройним силам України												
Роблять усе, що можливо в цьому напрямі	26,9			22,5			18,4			11,4		
Роблять досить багато	41,3			22,4			37,6			14,9		
Мало що роблять	9,7			16,6			15,0			16,1		
Нічого не роблять	5,2			5,6			2,1			9,2		
Важко відповісти	16,8			32,9			26,9			48,4		
Надання допомоги біженцям												
Роблять усе, що можливо в цьому напрямі	21,1			18,0			23,0			13,4		
Роблять досить багато	39,3			27,1			38,7			20,3		
Мало що роблять	11,8			15,0			16,2			18,1		
Нічого не роблять	5,2			6,0			0,9			5,0		
Важко відповісти	22,6			33,8			21,3			43,2		
Надання допомоги жителям деокупованих і прифронтових територій												
Роблять усе, що можливо в цьому напрямі	12,5			14,9			15,4			11,9		
Роблять досить багато	30,1			18,9			34,6			10,2		
Мало що роблять	11,2			16,3			13,7			17,9		
Нічого не роблять	6,7			5,9			2,6			7,4		
Важко відповісти	39,4			44,1			33,8			52,6		
КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ												
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Надання допомоги Збройним силам України												
Роблять усе, що можливо в цьому напрямі	20,5	25,5	27,5	28,4	12,5	13,7	30,2	27,7	15,5	16,1	5,5	7,4
Роблять досить багато	34,7	29,3	29,8	34,5	23,0	19,6	47,3	46,4	24,7	26,1	12,8	12,9
Мало що роблять	14,4	15,1	10,7	9,5	21,1	12,5	9,8	9,1	22,4	15,2	17,4	19,9
Нічого не роблять	1,9	4,6	3,1	7,8	2,9	11,4	0,0	0,9	6,3	4,8	10,6	8,9
Важко відповісти	28,4	25,5	29,0	19,8	40,5	42,7	12,7	15,9	31,0	37,8	53,6	50,9
Надання допомоги біженцям												
Роблять усе, що можливо в цьому напрямі	21,8	21,7	19,7	25,4	13,9	11,0	22,8	23,1	15,4	12,8	4,3	9,2
Роблять досить багато	35,9	32,4	40,9	40,4	25,9	23,5	53,9	42,5	26,3	32,6	14,5	13,6
Мало що роблять	14,7	13,9	9,8	9,6	21,7	16,1	6,8	11,3	23,4	15,0	19,6	22,1
Нічого не роблять	1,6	4,4	2,3	3,5	3,9	10,2	0,0	0,9	4,0	4,0	9,4	7,7
Важко відповісти	26,0	27,5	27,3	21,1	34,6	39,2	16,5	22,2	30,9	35,7	52,3	47,4
Надання допомоги жителям деокупованих і прифронтових територій												
Роблять усе, що можливо в цьому напрямі	18,3	18,4	20,6	14,7	10,7	9,4	11,7	9,5	10,9	9,2	3,0	7,0
Роблять досить багато	24,8	24,1	26,7	31,9	14,6	15,2	27,8	32,6	17,7	20,6	9,8	7,7
Мало що роблять	14,4	14,4	11,5	10,3	18,0	16,8	9,8	9,5	20,0	16,7	17,9	18,8
Нічого не роблять	3,7	4,9	3,1	6,9	6,0	11,3	9,3	2,7	8,0	4,8	9,8	10,0
Важко відповісти	38,8	38,2	38,2	36,2	50,7	47,3	41,5	45,7	43,4	48,7	59,6	56,5

ЧИ ЗАЛУЧАЛА ЦЕРКВА ЧИ РЕЛІГІЙНЕ ОБ'ЄДНАННЯ, ДО ЯКОГО ВИ НАЛЕЖИТЕ, ГУМАНІТАРНУ ДОПОМОГУ З-ЗА КОРДОНУ ДЛЯ ДОПОМОГИ ГРОМАДЯНАМ УКРАЇНИ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ВІЙНИ?

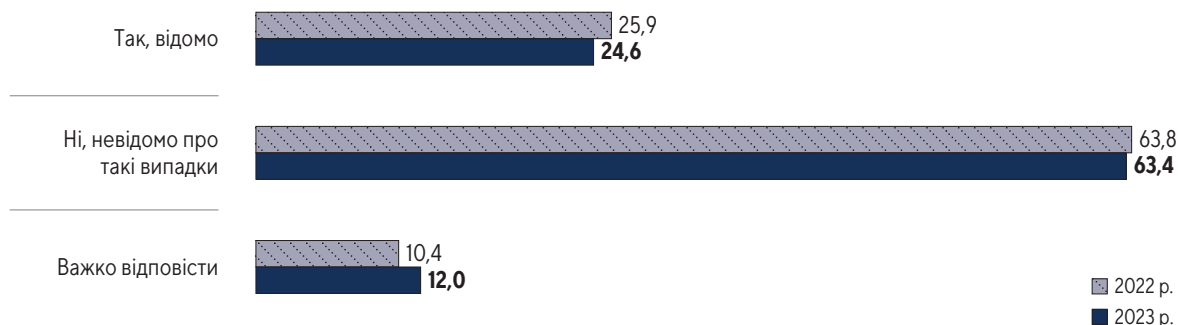
% тих, хто належить до церкви чи релігійного об'єднання

	РЕГІОНИ					
	Захід	Центр	Південь	Схід		
Так, залучала	34,0	31,6	51,4	31,0		
Мені про це невідомо, не знаю про це	60,0	53,9	42,1	57,1		
Важко відповісти	6,0	14,5	6,4	11,8		
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ		УПЦ(МП)		УГКЦ	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Так, залучала	35,6	34,6	25,6	30,6	34,0	34,9
Мені про це невідомо, не знаю про це	57,2	56,2	61,5	54,6	61,0	59,0
Важко відповісти	7,2	9,2	12,8	14,8	5,0	6,1

ЧИ ВІДОМО ВАМ ПРО ВИПАДКИ СУПРОВОДУ СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛЯМИ ЦЕРКВИ ЧИ РЕЛІГІЙНОГО ОБ'ЄДНАННЯ, ДО ЯКОГО ВИ НАЛЕЖИТЕ, ГУМАНІТАРНИХ ВАНТАЖІВ ЧИ УЧАСТІ В ОРГАНІЗАЦІЇ ГУМАНІТАРНИХ КОРИДОРІВ, ЕВАКУАЦІЇ З МІСЦЬ ВОЄННИХ ДІЙ І ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЙ?

% тих, хто належить до церкви чи релігійного об'єднання

	РЕГІОНИ			
	Захід	Центр	Південь	Схід
Так, відомо	27,3	22,4	28,3	22,5
Ні, невідомо	66,3	61,1	55,1	69,1
Важко відповісти	6,4	16,5	16,7	8,3

ЧИ ВІДОМО ВАМ ПРО ВИПАДКИ СУПРОВОДУ СВЯЩЕНОСЛУЖИТЕЛЯМИ ЦЕРКВИ ЧИ РЕЛІГІЙНОГО ОБ'ЄДНАННЯ, ДО ЯКОГО ВИ НАЛЕЖИТЕ, ГУМАНІТАРНИХ ВАНТАЖІВ ЧИ УЧАСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ГУМАНІТАРНИХ КОРИДОРІВ, ЕВАКУАЦІЇ З МІСЦЬ ВОЄННИХ ДІЙ І ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЙ?

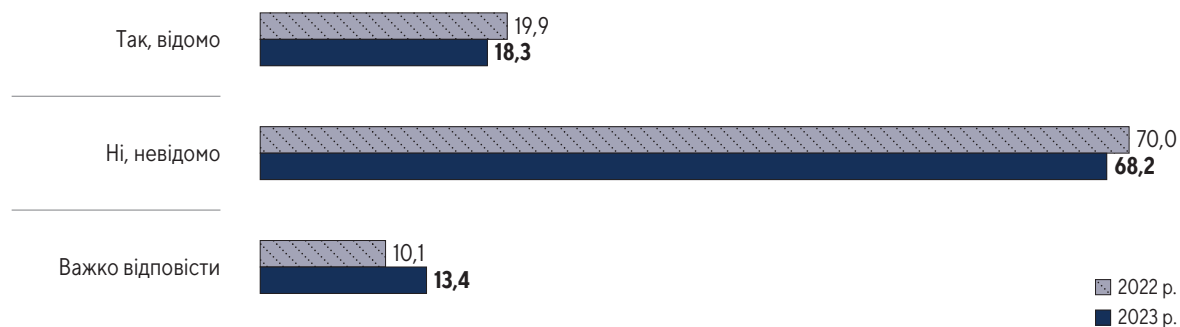
% тих, хто належить до церкви чи релігійного об'єднання

(продовження)

	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ		УПЦ(МП)		УГКЦ	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Так, відомо	22,0	24,7	26,1	18,5	29,6	28,0
Ні, невідомо	68,1	66,4	60,0	62,0	63,3	63,0
Важко відповісти	9,8	8,9	13,9	19,4	7,0	9,0

ЧИ ВІДОМО ВАМ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СВЯЩЕНОСЛУЖИТЕЛЯМИ ЦЕРКВИ ЧИ РЕЛІГІЙНОГО ОБ'ЄДНАННЯ, ДО ЯКОГО ВИ НАЛЕЖИТЕ, ДУХОВНИХ, РЕЛІГІЙНИХ ПОТРЕБ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ ЗА КОРДОНОМ?

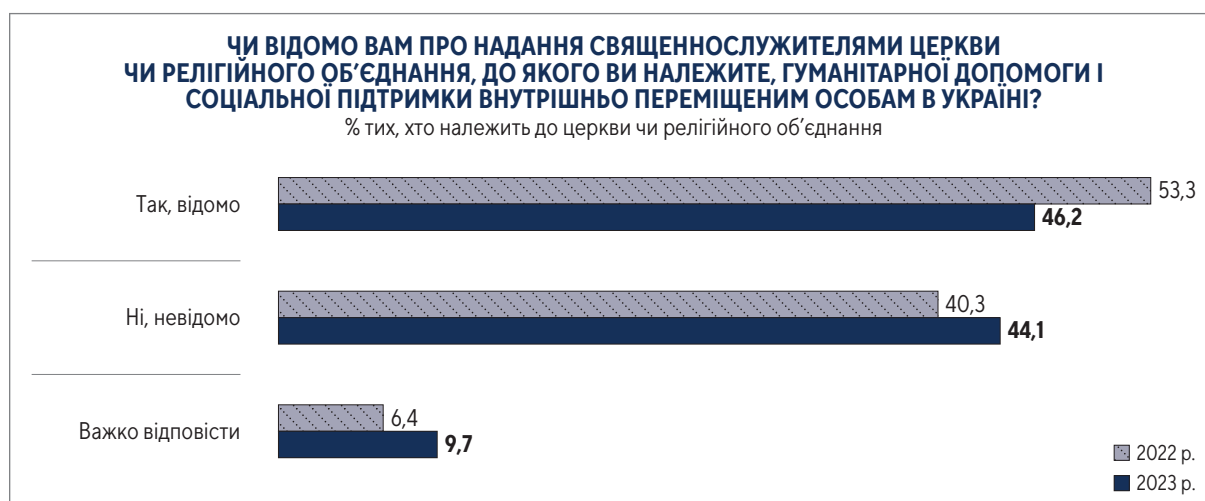
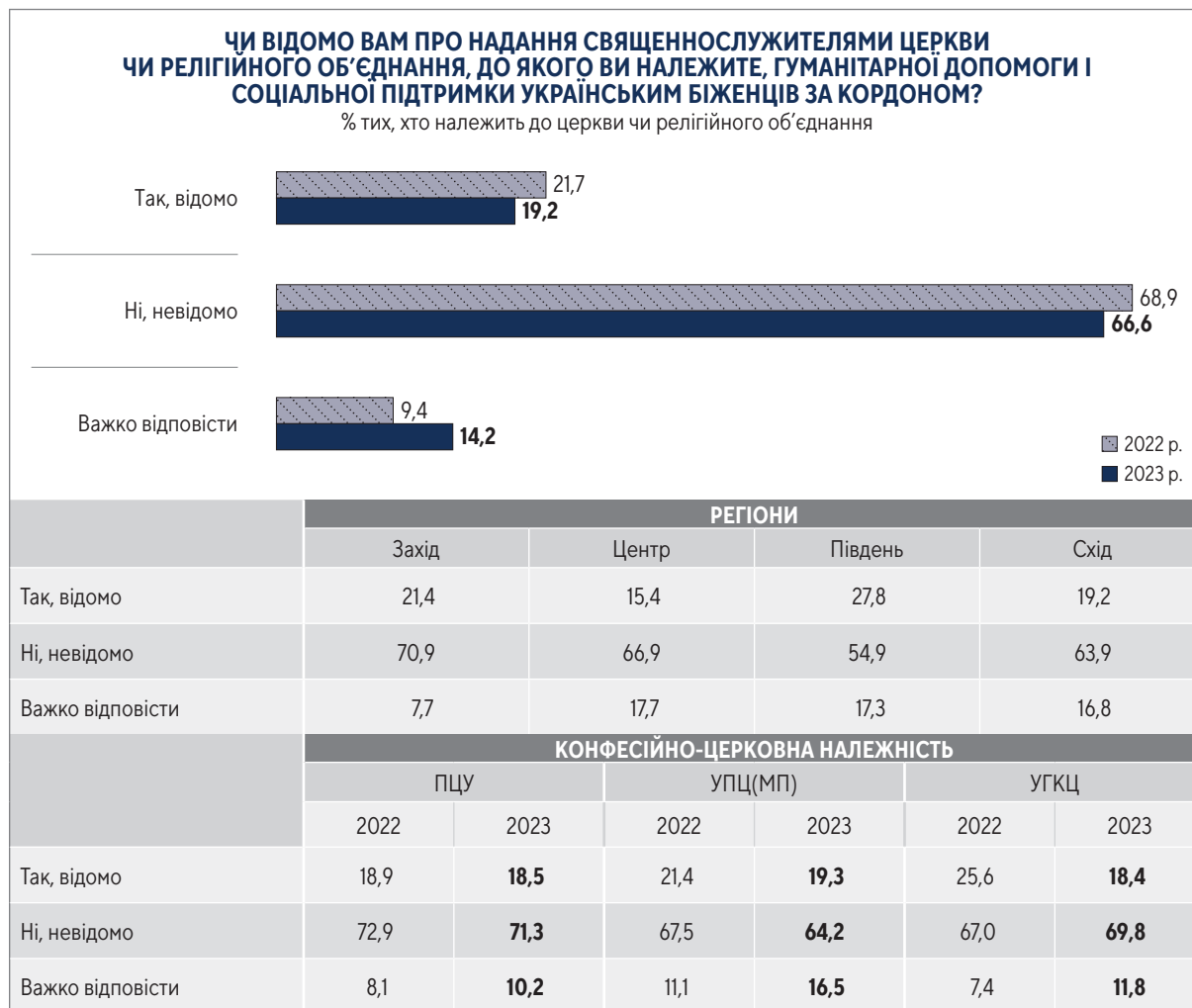
% тих, хто належить до церкви чи релігійного об'єднання

	РЕГІОНИ			
	Захід	Центр	Південь	Схід
Так, відомо	22,7	13,5	29,3	15,5
Ні, невідомо	70,5	68,3	58,6	68,6
Важко відповісти	6,8	18,2	12,0	15,9

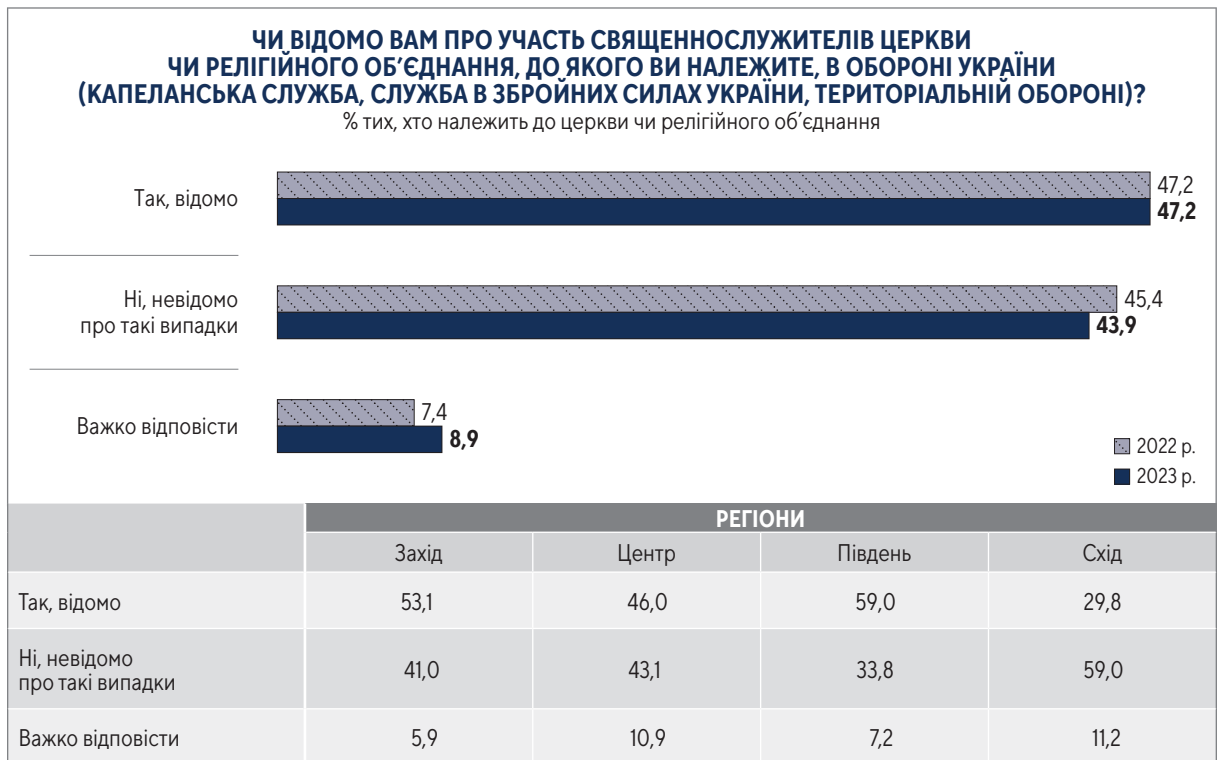

	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ		УПЦ(МП)		УГКЦ	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Так, відомо	16,2	17,4	16,8	17,6	24,4	21,8
Ні, невідомо	73,3	72,3	72,6	74,1	68,2	68,7
Важко відповісти	10,5	10,4	10,6	8,3	7,5	9,5

**ЧИ ВІДОМО ВАМ ПРО НАДАННЯ СВЯЩЕНОСЛУЖИТЕЛЯМИ ЦЕРКВИ
ЧИ РЕЛІГІЙНОГО ОБ'ЄДНАННЯ, ДО ЯКОГО ВИ НАЛЕЖИТЕ, ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ
І СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМ ОСОБАМ В УКРАЇНІ?**
% тих, хто належить до церкви чи релігійного об'єднання (продовження)

	РЕГІОНИ					
	Захід	Центр	Південь	Схід		
Так, відомо	52,0	39,2	65,7	40,1		
Ні, невідомо	40,7	48,4	27,9	50,5		
Важко відповісти	7,3	12,4	6,4	9,4		
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ		УПЦ(МП)		УГКЦ	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Так, відомо	51,3	45,4	54,2	44,4	62,0	58,2
Ні, невідомо	42,7	48,2	38,1	49,1	36,0	30,0
Важко відповісти	5,9	6,4	7,6	6,5	2,0	11,7

**ЧИ ВІДОМО ВАМ ПРО УЧАСТЬ СВЯЩЕНОСЛУЖИТЕЛІВ ЦЕРКВИ
ЧИ РЕЛІГІЙНОГО ОБ'ЄДНАННЯ, ДО ЯКОГО ВИ НАЛЕЖИТЕ, В ОБОРОНІ УКРАЇНИ
(КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА, СЛУЖБА В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ, ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ОБОРОНІ)?**

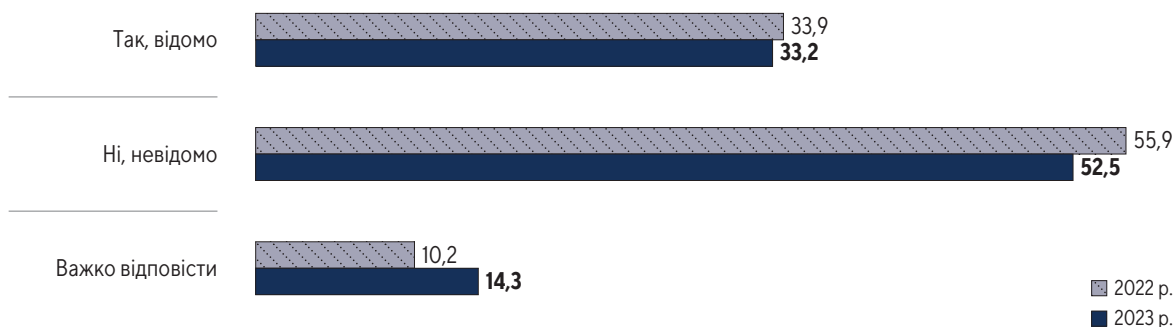
% тих, хто належить до церкви чи релігійного об'єднання

(продовження)

	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ		УПЦ(МП)		УГКЦ	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Так, відомо	50,2	50,7	47,9	30,6	53,5	53,3
Ні, невідомо про такі випадки	43,2	43,3	40,3	59,3	43,1	37,4
Важко відповісти	6,6	6,0	11,8	10,2	3,5	9,3

**ЧИ ВІДОМІ ВАМ ЗАЯВИ КЕРІВНИКІВ ЦЕРКВИ
ЧИ РЕЛІГІЙНОГО ОБ'ЄДНАННЯ, ДО ЯКОГО ВИ НАЛЕЖИТЕ, ЩО ПРИВЕРТАЮТЬ УВАГУ СВІТОВИХ ЛІДЕРІВ
І СУСПІЛЬСТВ ДО СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ І ЗАКЛИКАЮТЬ ДО ОСУДУ АГРЕСІЇ КРЕМЛЯ?**

% тих, хто належить до церкви чи релігійного об'єднання

	РЕГІОНИ			
	Захід	Центр	Південь	Схід
Так, відомі	40,5	34,8	20,6	20,8
Ні, невідомі	46,9	50,2	57,9	68,1
Важко відповісти	12,6	15,0	21,4	11,1

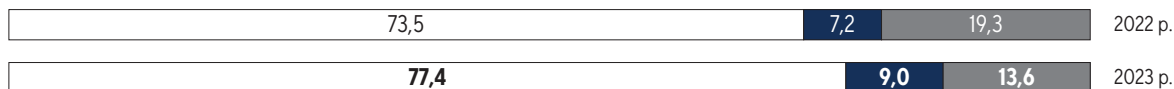

	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ		УПЦ(МП)		УГКЦ	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Так, відомі	35,1	33,9	25,2	21,5	45,0	45,3
Ні, невідомі	56,6	55,0	54,8	55,1	49,0	42,5
Важко відповісти	8,2	11,1	20,0	23,4	5,9	12,3

ЧИ РЕЛІГІЙНА ГРОМАДА, ДО ЯКОЇ ВИ НАЛЕЖИТЕ, З ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після 24 лютого 2022 р.) ВЧИНЯЛА ТАКІ ДІЇ?

% тих, хто є членом певної релігійної громади (парафії)

Надавала допомогу Збройним силам України

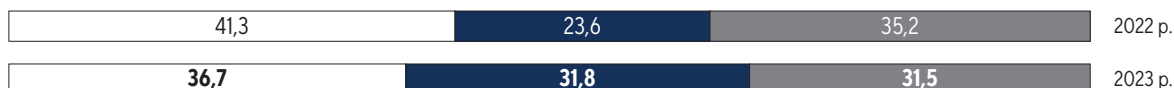
Надавала прихисток біженцям

Надавала матеріальну допомогу біженцям

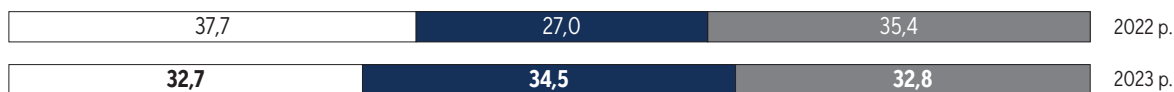
Залучала чи розподіляла гуманітарну допомогу з-за кордону

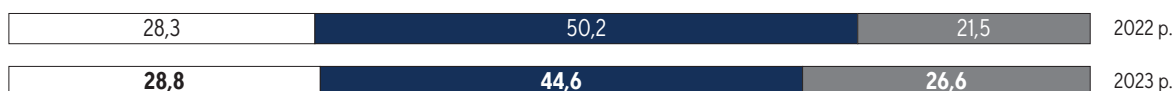
Надавала допомогу жителям деокупованих і прифронтових територій

Надавала допомогу медичним і соціальним закладам

Облаштовувала у приміщенні храму бомбосховище

Допомагала в евакуації жителів із окупованих територій та територій, що перебувають під обстрілами

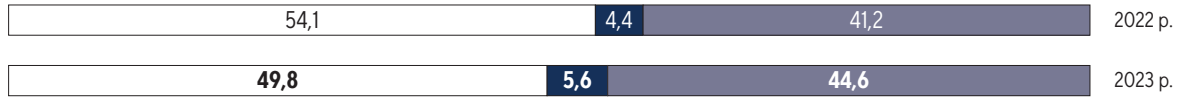
□ Так ■ Ні ▒ Не знаю/важко відповісти

ЧИ РЕЛІГІЙНА ГРОМАДА, ДО ЯКОЇ ВИ НАЛЕЖИТЕ, З ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (після 24 лютого) ВЧИНЯЛА ТАКІ ДІЇ?						
% тих, хто є членом певної релігійної громади (парафії) (продовження)						
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ		УПЦ(МП)		УГКЦ	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Надавала допомогу Збройним силам України						
Так	67,9	77,0	75,9	68,3	89,2	94,5
Ні	8,1	9,9	5,6	7,9	3,3	3,9
Не знаю/важко відповісти	24,0	13,1	18,5	23,8	7,5	1,6
Надавала прихисток біженцям						
Так	53,8	52,1	64,8	53,2	58,3	57,0
Ні	19,0	22,1	18,5	17,7	32,5	31,3
Не знаю/важко відповісти	27,1	25,8	16,7	29,0	9,2	11,7
Надавала матеріальну допомогу біженцям						
Так	72,5	55,4	70,4	50,8	71,7	57,0
Ні	10,4	17,4	13,0	14,3	13,3	30,5
Не знаю/важко відповісти	17,1	27,2	16,7	34,9	15,0	12,5
Залучала чи розподіляла гуманітарну допомогу з-за кордону						
Так	37,1	35,2	35,8	27,0	30,8	32,8
Ні	26,2	30,0	22,6	31,7	28,3	43,8
Не знаю/важко відповісти	36,7	34,7	41,5	41,3	40,8	23,4
Надавала допомогу жителям деокупованих і прифронтових територій						
Так	35,3	34,9	37,0	35,9	24,2	28,3
Ні	23,5	25,0	14,8	20,3	38,3	39,4
Не знаю/важко відповісти	41,2	40,1	48,1	43,8	37,5	32,3
Надавала допомогу медичним та соціальним закладам						
Так	38,5	31,6	40,7	38,1	33,9	31,3
Ні	24,9	31,1	20,4	33,3	33,1	44,5
Не знаю/важко відповісти	36,7	37,3	38,9	28,6	33,1	24,2
Облаштовувала у приміщенні храму бомбосховище						
Так	31,1	23,5	40,0	22,2	16,5	31,5
Ні	45,5	44,6	30,9	44,4	73,6	52,8
Не знаю/важко відповісти	23,4	31,9	29,1	33,3	9,9	15,7
Допомагала в евакуації жителів із окупованих територій та територій, що перебувають під обстрілами						
Так	26,6	22,1	21,8	21,0	22,3	18,8
Ні	32,4	37,1	34,5	27,4	49,6	57,8
Не знаю/важко відповісти	41,0	40,8	43,6	51,6	28,1	23,4

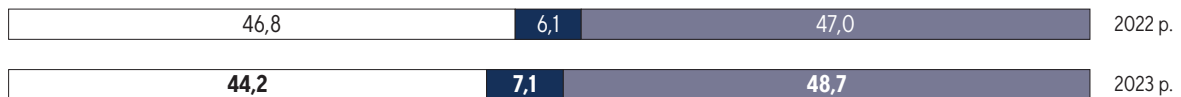
ЧИ ОТРИМУВАЛИ ВИ ПІД ЧАС ВІЙНИ ВІД ВАШОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ГРОМАДИ?

% тих, хто є членом певної релігійної громади (парафії)

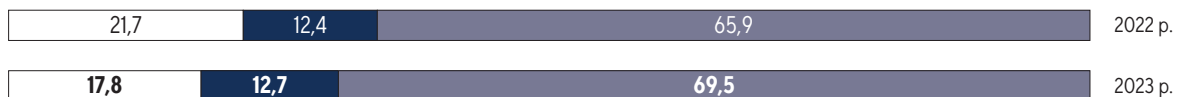
Моральну підтримку

Психологічну підтримку

Матеріальну підтримку

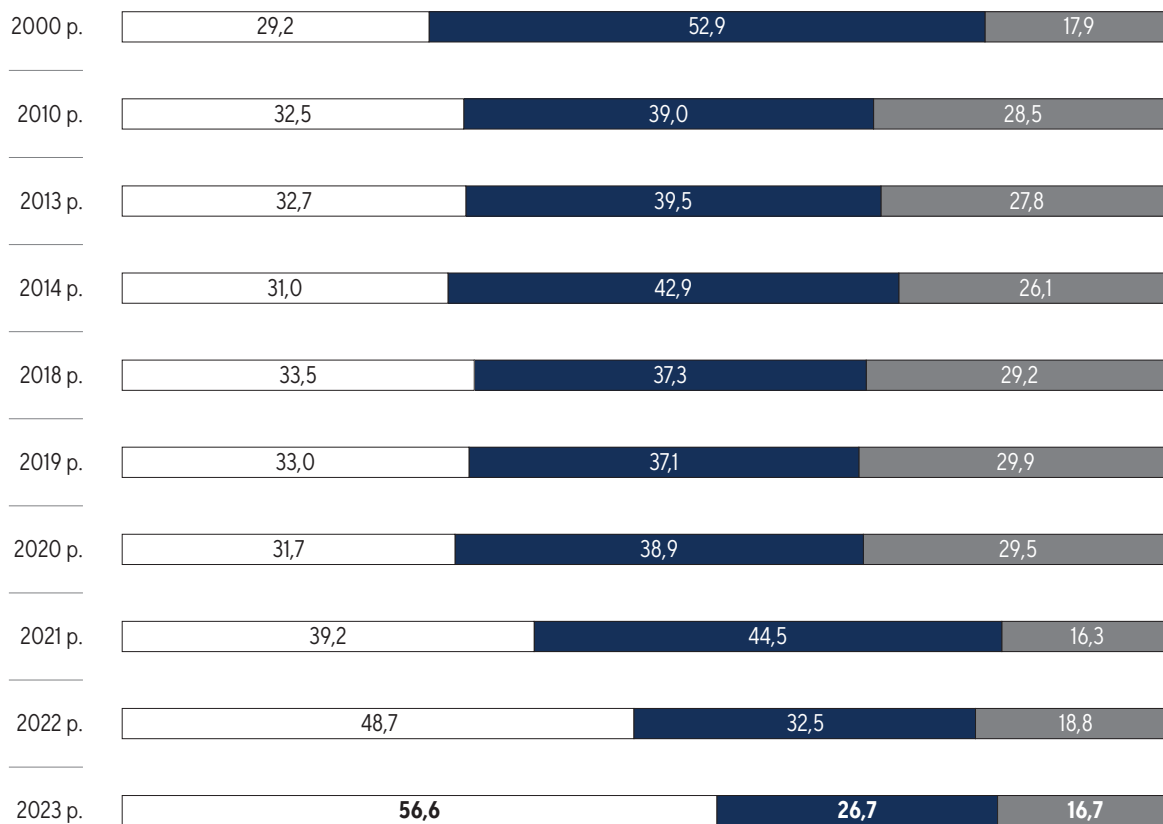
Так, отримували Ні, не отримували, хоча потребували її
 Не потребували такої підтримки

КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ

	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ		УПЦ(МП)		УГКЦ	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Моральну підтримку						
Так, отримували	56,8	42,7	64,8	63,5	38,3	27,3
Ні, не отримували, хоча потребували її	4,1	8,9	1,9	3,2	2,5	6,3
Не потребували такої підтримки	39,2	48,4	31,5	33,3	58,3	66,4
Психологічну підтримку						
Так, отримували	52,9	48,6	50,0	71,4	26,7	33,9
Ні, не отримували, хоча потребували її	5,0	7,5	3,7	0,0	5,8	4,7
Не потребували такої підтримки	42,1	43,9	44,4	28,6	67,5	61,4
Матеріальну підтримку						
Так, отримували	24,3	20,1	29,6	14,5	7,5	6,3
Ні, не отримували, хоча потребували її	14,4	14,0	11,1	11,3	6,7	7,9
Не потребували такої підтримки	61,3	65,9	59,3	74,2	85,8	85,8

ЧИ ПОВИННА ЦЕРКВА, РЕЛІГІЯ БУТИ НАЦІОНАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЮ?

% опитаних

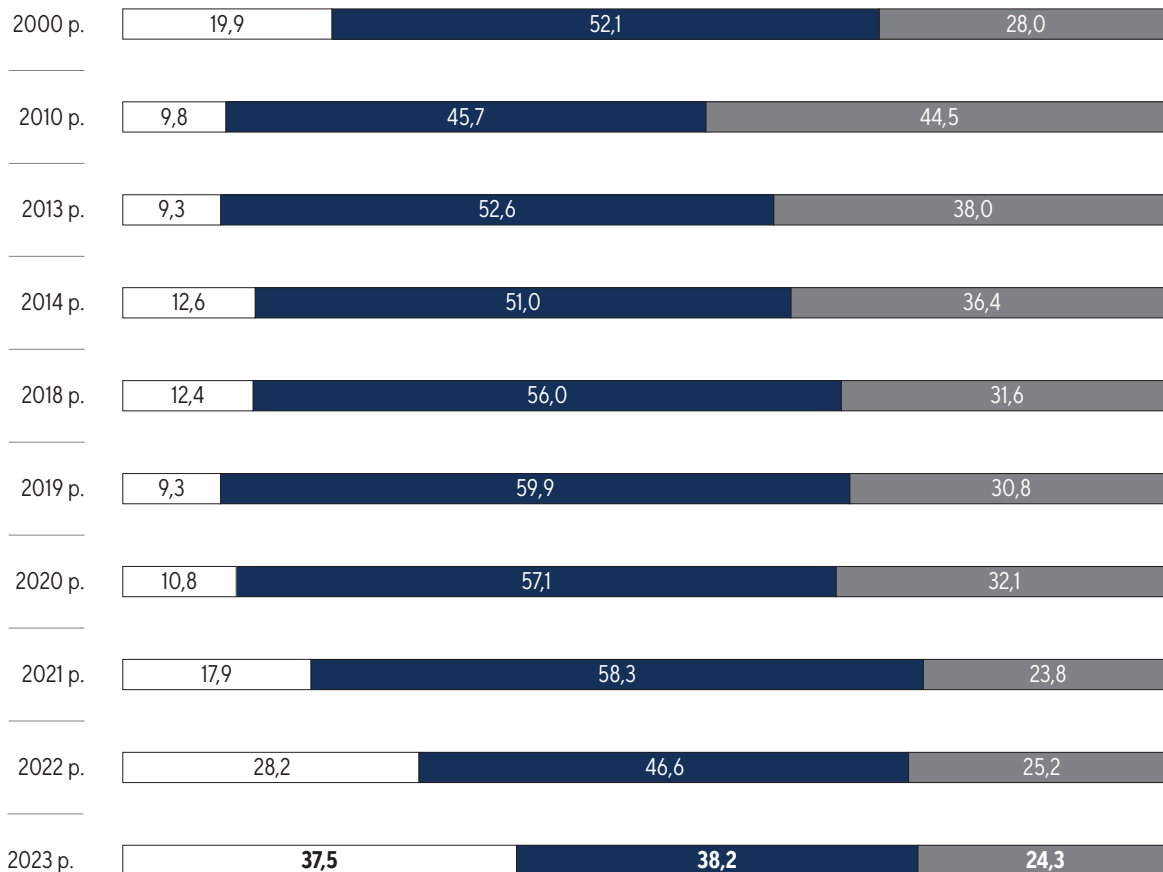

□ Так ■ Ні ■ Важко відповісти

	РЕГІОНИ																	
	Захід			Центр			Південь			Схід								
	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023						
Так	54,3	63,0	71,6	32,8	50,7	57,3	25,7	29,0	34,2	12,4	35,5	48,3						
Ні	20,5	24,4	16,8	34,9	28,5	26,2	40,2	43,5	41,5	60,6	46,1	32,2						
Важко відповісти	25,3	12,6	11,6	32,4	20,8	16,5	34,0	27,5	24,4	26,9	18,4	19,6						
	ВІК (листопад 2023 р.)																	
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші							
	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023						
Так	53,1		57,1		56,7		57,1		55,6		57,7							
Ні	28,6		23,8		24,9		27,0		29,7		26,2							
Важко відповісти	18,3		19,0		18,4		15,9		14,7		16,1							
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ																	
	ПЦУ			УПЦ(МП)			Просто православні			УГКЦ			Просто християни			Не відносять себе до жодної релігії		
	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023
Так	48,0	60,1	69,6	25,5	35,1	35,3	22,4	38,5	44,5	66,3	70,2	79,3	24,6	37,1	46,9	18,0	28,4	27,6
Ні	26,4	25,2	19,0	48,9	48,9	48,3	46,4	31,3	36,6	14,5	16,6	10,4	49,7	45,1	28,9	43,1	50,8	41,9
Важко відповісти	25,6	14,7	11,4	25,5	16,0	16,4	31,2	30,2	18,9	19,2	13,2	10,4	25,7	17,7	24,1	38,9	20,8	30,5

У деяких країнах світу, в т. ч. європейських (Велика Британія, Греція та ін.), існують державні церкви. Вони користуються підтримкою держави, мають певні переваги, порівняно з іншими релігійними організаціями; громадяни цих держав, як правило, сплачують церковний податок, що йде на утримання державної церкви.
ЧИ БУЛА Б ДОЦІЛЬНОЮ ТАКА ПРАКТИКА В УКРАЇНІ?

% опитаних

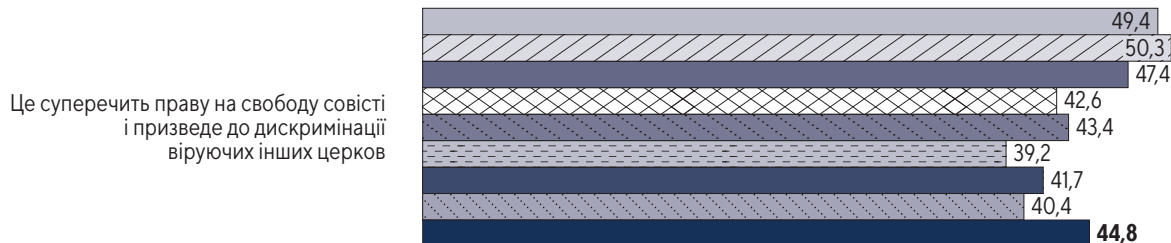

□ Так ■ Ні ■ Важко відповісти

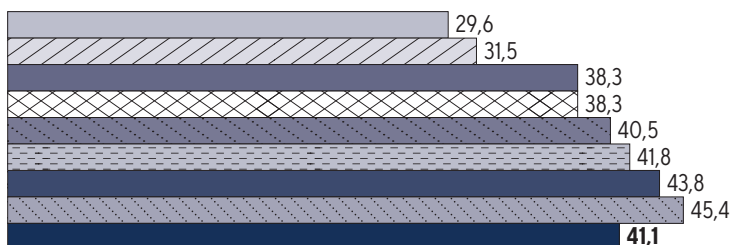
	РЕГІОНИ																	
	Захід			Центр			Південь			Схід								
	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023						
Так	21,7	29,0	35,7	11,3	33,3	41,5	5,0	21,6	44,4	3,0	19,9	27,2						
Ні	52,7	47,2	49,5	52,7	41,1	33,0	54,6	49,0	24,4	68,4	56,1	42,3						
Важко відповісти	25,6	23,8	14,8	36,0	25,6	25,6	40,4	29,3	31,2	28,6	24,0	30,4						
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ																	
	ПЦУ			УПЦ(МП)			Просто православні			УГКЦ			Просто християни			Не відносять себе до жодної релігії		
	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023
Так	21,0	39,9	41,9	12,8	26,0	32,2	4,8	21,1	37,3	20,2	20,9	41,9	5,0	18,4	38,2	4,9	17,0	24,4
Ні	46,8	36,8	36,9	63,1	45,8	45,2	63,9	48,0	34,5	51,8	58,7	45,0	54,7	58,0	28,9	59,7	56,6	44,6
Важко відповісти	32,2	23,3	21,2	24,1	28,2	22,6	31,4	30,8	28,2	28,0	20,4	13,1	40,2	23,6	32,9	35,4	26,4	31,0

ЯКЩО ВИ НЕ ЗГОДНІ ІЗ ЗАПРОВАДЖЕННЯМ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОЇ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ, ТО ЧОМУ?

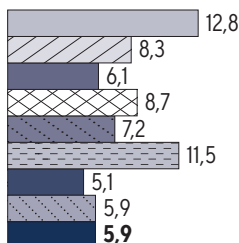
% тих, хто вважає недоцільним запровадження інституту державної церкви в Україні

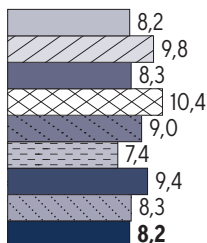
Україна історично є багатоконфесійною країною і надання пріоритету будь-якій церкві викличе лише додаткове напруження в міжцерковних та церковно-державних відносинах

Інше

Важко відповісти

- 2000 р.
- 2010 р.
- 2013 р.
- 2018 р.
- 2019 р.
- 2020 р.
- 2021 р.
- 2022 р.
- 2023 р.

ЯКЩО ВИ НЕ ЗГОДНІ ІЗ ЗАПРОВАДЖЕННЯМ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОЇ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ, ТО ЧОМУ?												
% тих, хто вважає недоцільним запровадження інституту державної церкви в Україні (продовження)												
	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)											
	Захід			Центр			Південь			Схід		
Це суперечить праву на свободу совісті і призведе до дискримінації віруючих інших церков	35,8			42,7			47,4			61,4		
Україна історично є багатоконфесійною країною і надання пріоритету будь-якій церкві викличе лише додаткове напруження в міжцерковних та церковно-державних відносинах	54,7			38,8			43,9			22,2		
Інше	3,8			8,2			8,8			4,7		
Важко відповісти	5,7			10,3			0,0			11,7		
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ											
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Це суперечить праву на свободу совісті і призведе до дискримінації віруючих інших церков	38,9	33,0	44,3	65,4	38,6	46,1	35,0	41,0	41,2	62,7	40,6	61,2
Україна історично є багатоконфесійною країною і надання пріоритету будь-якій церкві викличе лише додаткове напруження в міжцерковних та церковно-державних відносинах	50,0	50,8	37,7	26,9	48,4	38,2	48,3	53,0	45,1	28,4	37,6	17,4
Інше	4,4	7,9	4,9	5,8	4,9	4,5	8,3	—	9,8	6,0	7,5	8,3
Важко відповісти	6,7	8,3	13,1	1,9	8,2	11,2	8,3	6,0	3,9	3,0	14,3	13,2

ЯК ВИ СТАВИТЕСЯ ДО ДЕДАЛІ ШИРШОГО ЗАЛУЧЕННЯ ЦЕРКВИ ДО УЧАСТІ В ДЕРЖАВНИХ ЧИ ГРОМАДСЬКИХ РИТУАЛАХ (БЛАГОСЛОВЕННЯ ПІД ЧАС ПРИЙНЯТТЯ ПРИСЯГИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ І ПРЕДСТАВНИКАМИ ІНШИХ СИЛОВИХ СТРУКТУР, ОСВЯЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ, БУДІВЕЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТОЩО)?

% опитаних

(продовження)

	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)											
	Захід		Центр		Південь		Схід					
Позитивно	61,4		61,9		57,7		44,9					
Негативно	11,2		6,4		13,2		10,7					
Байдуже	18,9		22,1		22,6		32,0					
Важко відповісти	8,4		9,6		6,4		12,4					
	ВІК (листопад 2023 р.)											
	18-24 років		25-29 років		30-39 років		40-49 років		50-59 років		60 років і старші	
Позитивно	42,0		51,0		56,1		58,1		59,3		64,7	
Негативно	6,3		8,8		9,2		10,0		10,5		9,1	
Байдуже	41,4		30,6		24,5		22,4		21,0		17,3	
Важко відповісти	10,3		9,5		10,2		9,5		9,3		8,9	
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ											
	ПЦУ		УПЦ(МП)		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до жодної релігії	
	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023
Позитивно	59,1	69,8	54,3	69,6	34,6	54,7	67,4	72,1	27,3	49,3	11,9	15,9
Негативно	11,4	7,7	13,1	9,6	21,1	7,9	5,6	2,7	25,0	8,3	25,6	19,2
Байдуже	20,5	14,3	18,0	16,5	34,6	25,6	19,1	14,9	32,0	31,0	48,8	55,0
Важко відповісти	8,9	8,1	14,7	4,3	9,8	11,8	7,9	10,4	15,7	11,4	13,7	10,0

ЯК ВИ СТАВИТЕСЯ ДО НАВЕДЕНИХ НИЖЧЕ РЕЛІГІЙ ТА РЕЛІГІЙНИХ ТЕЧІЙ ТА ЦЕРКОВ?

% опитаних

	УКРАЇНА		РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)			
	2021	2023	Захід	Центр	Південь	Схід
Православ'я						
Позитивно	73,6	75,8	71,9	80,3	77,7	70,8
Байдуже	12,2	16,9	22,8	10,1	17,6	23,0
Негативно	1,4	1,6	2,2	1,3	2,6	0,5
Не задумувався над цим	10,9	5,6	3,0	8,1	2,1	5,4
Нічого не чув про таку релігію (течію)	1,6	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2
Православна Церква України (Митрополит Епіфаній)						
Позитивно	55,4	66,6	68,3	70,7	63,5	57,7
Байдуже	21,8	21,6	24,6	16,7	22,7	27,2
Негативно	4,0	3,6	2,8	2,6	7,7	4,5
Не задумувався над цим	15,5	7,7	4,3	9,2	6,0	10,1
Нічого не чув про таку релігію (течію)	2,7	0,4	0,0	0,8	0,0	0,5

ЯК ВИ СТАВИТЕСЯ ДО НАВЕДЕНИХ НИЖЧЕ РЕЛІГІЙ ТА РЕЛІГІЙНИХ ТЕЧІЙ ТА ЦЕРКОВ?						
% опитаних (продовження)						
	УКРАЇНА		РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)			
	2021	2023	Захід	Центр	Південь	Схід
Українська Православна Церква (Московського патріархату) (Митрополит Онуфрій)						
Позитивно	33,8	12,2	5,6	10,1	28,9	15,6
Байдуже	24,3	19,2	13,3	17,3	23,0	29,0
Негативно	20,4	58,5	78,9	60,4	36,2	40,2
Не задумувався над цим	18,0	10,0	2,2	12,0	11,9	15,1
Нічого не чув про таку релігію (течію)	3,1	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0
Греко-католицизм						
Позитивно	37,3	36,3	64,5	26,1	31,9	22,8
Байдуже	31,7	40,5	29,2	42,6	40,9	50,7
Негативно	3,4	3,4	0,6	4,1	6,0	4,2
Не задумувався над цим	22,1	18,8	5,8	26,3	19,6	19,8
Нічого не чув про таку релігію (течію)	5,1	1,0	0,0	0,8	1,7	2,5
Римо-католицизм						
Позитивно	30,7	27,9	40,2	24,7	29,2	17,6
Байдуже	34,4	45,8	45,6	43,5	42,5	52,6
Негативно	4,3	4,7	5,2	4,0	6,9	4,0
Не задумувався над цим	24,0	20,1	8,8	26,0	19,7	23,1
Нічого не чув про таку релігію (течію)	6,3	1,6	0,2	1,8	1,7	2,7
Протестантизм						
Позитивно	14,5	13,6	13,4	11,5	22,2	13,1
Байдуже	34,2	45,2	50,4	40,6	41,5	50,2
Негативно	14,2	14,6	19,4	14,1	10,3	11,6
Не задумувався над цим	28,1	23,5	15,3	29,4	23,9	21,8
Нічого не чув про таку релігію (течію)	8,6	3,2	1,5	4,4	2,1	3,2
Іслам						
Позитивно	13,3	10,0	6,7	9,5	18,4	10,4
Байдуже	32,9	45,6	48,5	42,1	40,2	52,4
Негативно	14,4	16,0	20,0	15,4	15,4	12,4
Не задумувався над цим	30,4	26,6	23,8	30,8	23,9	22,8
Нічого не чув про таку релігію (течію)	8,8	1,8	0,9	2,1	2,1	2,0
Іудаїзм						
Позитивно	11,9	10,5	7,9	9,4	18,8	11,9
Байдуже	34,7	47,1	50,5	43,9	42,3	51,9
Негативно	12,3	12,5	16,6	11,3	12,8	9,2
Не задумувався над цим	30,2	26,8	22,8	31,0	23,9	25,1
Нічого не чув про таку релігію (течію)	10,6	3,1	2,2	4,4	2,1	2,0

ЯК ВИ СТАВИТЕСЯ ДО НАВЕДЕНИХ НИЖЧЕ РЕЛІГІЙ ТА РЕЛІГІЙНИХ ТЕЧІЙ ТА ЦЕРКОВ?						
% опитаних (продовження)						
	ВІК (листопад 2023 р.)					
	18-24 років	25-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
Православ'я						
Позитивно	61,7	70,7	72,8	73,6	80,2	82,2
Байдуже	25,7	21,8	20,9	18,3	13,5	11,3
Негативно	2,3	2,0	1,9	1,1	0,9	1,7
Не задумувався над цим	10,3	5,4	4,4	7,0	5,4	4,4
Нічого не чув про таку релігію (течію)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Православна Церква України (Митрополит Епіфаній)						
Позитивно	55,4	63,3	63,1	65,1	70,3	72
Байдуже	26,9	23,8	26,2	24,6	18,0	16,4
Негативно	4,0	4,1	3,6	1,6	4,5	4,3
Не задумувався над цим	12,0	8,8	6,6	8,4	7,2	6,8
Нічого не чув про таку релігію (течію)	1,7	0,0	0,5	0,3	0,0	0,5
Українська Православна Церква (Московського патріархату) (Митрополит Онуфрій)						
Позитивно	9,8	10,2	8,2	10,8	12,9	16,6
Байдуже	23,6	20,4	24	21,4	18,3	13,5
Негативно	56,3	55,8	60,5	57,6	57,7	59,4
Не задумувався над цим	10,3	13,6	7,3	10,3	11,1	10,1
Нічого не чув про таку релігію (течію)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Греко-католицизм						
Позитивно	30,3	34,0	32,7	38,9	41,6	36,4
Байдуже	44,6	42,2	46,2	40,8	36,8	36,7
Негативно	4,6	4,1	2,7	2,7	3,0	4,3
Не задумувався над цим	19,4	18,4	17,7	16,5	18	21,1
Нічого не чув про таку релігію (течію)	1,1	1,4	0,7	1,1	0,6	1,5
Римо-католицизм						
Позитивно	18,2	25,9	24,6	30,8	32,5	29,3
Байдуже	52,8	46,9	51,3	46,8	41,9	41,0
Негативно	5,7	4,1	3,6	3,5	4,8	5,7
Не задумувався над цим	21,6	21,8	19,2	17,6	19,6	21,8
Нічого не чув про таку релігію (течію)	1,7	1,4	1,2	1,4	1,2	2,2
Протестантизм						
Позитивно	12,6	12,8	11,8	16,2	14,7	12,8
Байдуже	50,9	44,6	49,0	46,8	42,6	41,3
Негативно	10,9	14,2	15,2	12,4	15,3	16,3
Не задумувався над цим	22,9	25,0	22,0	22,4	23,4	25,3
Нічого не чув про таку релігію (течію)	2,9	3,4	1,9	2,2	3,9	4,3

ЯК ВИ СТАВИТЕСЯ ДО НАВЕДЕНИХ НИЖЧЕ РЕЛІГІЙ ТА РЕЛІГІЙНИХ ТЕЧІЙ ТА ЦЕРКОВ?						
% опитаних (продовження)						
	ВІК (листопад 2023 р.)					
	18-24 років	25-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
Іслам						
Позитивно	7,4	10,9	9,0	12,1	11,1	9,4
Байдуже	50,9	44,2	49,0	47,2	42,6	42,6
Негативно	14,9	17,0	17,5	13,5	17,7	15,8
Не задумувався над цим	25,1	26,5	23,5	25,9	26,7	29,5
Нічого не чув про таку релігію (течію)	1,7	1,4	1,0	1,3	1,8	2,7
Іудаїзм						
Позитивно	8,6	11,6	9,0	12,2	12,6	9,6
Байдуже	49,4	44,2	50,6	48,6	45,6	44,3
Негативно	13,8	15,0	14,0	11,1	11,1	12,2
Не задумувався над цим	26,4	27,2	24,2	26,2	26,4	29,5
КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ						
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православні	УГКЦ	Просто християни	Не відносять себе до жодної релігії
Православ'я						
Позитивно	89,9	95,7	87,8	63,1	66,2	34,6
Байдуже	5,7	3,4	7,5	28,4	19,7	51,8
Негативно	0,8	0,0	0,0	3,6	2,6	3,3
Не задумувався над цим	3,4	0,9	4,7	5,0	11,4	10,3
Нічого не чув про таку релігію (течію)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Православна Церква України (Митрополит Епіфаній)						
Позитивно	89,2	47,8	61,6	58,9	52,8	29,5
Байдуже	4,6	31,0	21,6	33,0	28,8	53,1
Негативно	2,5	14,2	4,3	2,2	2,6	4,1
Не задумувався над цим	3,5	7,1	11,4	5,8	15,3	12,5
Нічого не чув про таку релігію (течію)	0,2	0,0	1,2	0,0	0,4	0,7
Українська Православна Церква (Московського патріархату) (Митрополит Онуфрій)						
Позитивно	5,2	82,3	16,1	0,9	16,2	10
Байдуже	11,4	6,2	24,0	7,6	27,1	44,6
Негативно	76,2	4,4	44,1	90,1	39,7	29,5
Не задумувався над цим	7,3	7,1	15,4	1,3	17,0	15,9
Нічого не чув про таку релігію (течію)	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
Греко-католицизм						
Позитивно	37,7	26,1	23,1	96,4	19,7	11,0
Байдуже	41,7	40,9	44,7	2,3	45,2	59,2
Негативно	3,4	9,6	3,9	0,0	2,6	4,4
Не задумувався над цим	16,5	21,7	25,9	1,4	31,1	24,3
Нічого не чув про таку релігію (течію)	0,7	1,7	2,4	0,0	1,3	1,1

ЯК ВИ СТАВИТЕСЯ ДО НАВЕДЕНИХ НИЖЧЕ РЕЛІГІЙ ТА РЕЛІГІЙНИХ ТЕЧІЙ ТА ЦЕРКОВ?						
% опитаних (продовження)						
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православні	УГКЦ	Просто християни	Не відносять себе до жодної релігії
Римо-католицизм						
Позитивно	31,8	18,3	20,8	53,6	18,9	9,2
Байдуже	45,6	44,3	45,1	33,6	45,8	59,2
Негативно	4,0	13,0	4,7	5,5	2,2	5,1
Не задумувався над цим	17,1	21,7	26,7	7,3	31,7	25,0
Нічого не чув про таку релігію (течію)	1,5	2,6	2,7	0,0	1,3	1,5
Протестантизм						
Позитивно	15,7	5,2	11,8	10,4	10,1	8,5
Байдуже	46,3	37,9	44,1	43,4	38,6	57,4
Негативно	11,4	31,9	10,2	30,8	16,2	9,2
Не задумувався над цим	23,6	20,7	30,7	13,1	31,1	22,8
Нічого не чув про таку релігію (течію)	3,0	4,3	3,1	2,3	3,9	2,2
Іслам						
Позитивно	12,0	6,0	9,8	5,0	8,3	8,9
Байдуже	45,2	50,0	42,0	42,5	39,9	54,4
Негативно	16,2	15,5	15,3	26,7	13,6	12,2
Не задумувався над цим	24,9	25,9	31,4	24,4	36,4	23,0
Нічого не чув про таку релігію (течію)	1,8	2,6	1,6	1,4	1,8	1,5
Іудаїзм						
Позитивно	13,0	6,1	9,4	5,0	10,1	8,8
Байдуже	46,4	47,8	43,5	49,3	40,4	54,0
Негативно	12,4	16,5	11,4	17,6	10,5	11,8
Не задумувався над цим	24,6	26,1	33,3	25,3	36,4	22,8
Нічого не чув про таку релігію (течію)	3,5	3,5	2,4	2,7	2,6	2,6

ЯКИМИ Є ВІДНОСИНИ МІЖ ВІРНИМИ РІЗНИХ ЦЕРКОВ І РЕЛІГІЙ У МІСЦЕВОСТІ, ДЕ ВИ ЖИВЕТЕ?

% опитаних

	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)			
	Захід	Центр	Південь	Схід
Конфліктними	2,0	5,2	0,0	1,3
Напруженими	10,2	8,2	0,0	8,8
Спокійними	63,1	57,0	67,2	54,3
Дружніми	11,5	3,8	14,4	6,5
Важко відповісти	13,1	25,8	18,3	29,2

	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ																	
	ПЦУ			УПЦ(МП)			Просто православні			УГКЦ			Просто християни			Не відносять себе до жодної релігії		
	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023
Конфліктними	1,9	9,3	3,6	2,6	11,5	6,0	1,5	3,9	2,7	1,0	1,5	0,0	0,6	4,0	1,8	0,3	5,9	3,7
Напруженими	9,6	19,1	10,7	9,1	15,3	8,6	8,1	11,0	5,5	5,2	6,3	4,5	7,3	10,3	4,4	6,5	13,1	7,0
Спокійними	67,3	47,1	63,5	66,8	48,1	66,4	59,0	54,5	54,9	64,8	56,8	76,1	59,2	53,7	51,8	41,2	30,9	40,7
Дружніми	12,2	8,4	7,0	13,9	13,0	9,5	12,1	9,2	7,5	26,4	29,6	10,4	12,8	13,1	6,6	10,8	6,8	6,7
Важко відповісти	9,0	16,1	15,2	7,7	12,2	9,5	19,3	21,5	29,4	2,6	5,8	9,0	20,1	18,9	35,5	41,2	43,2	41,9

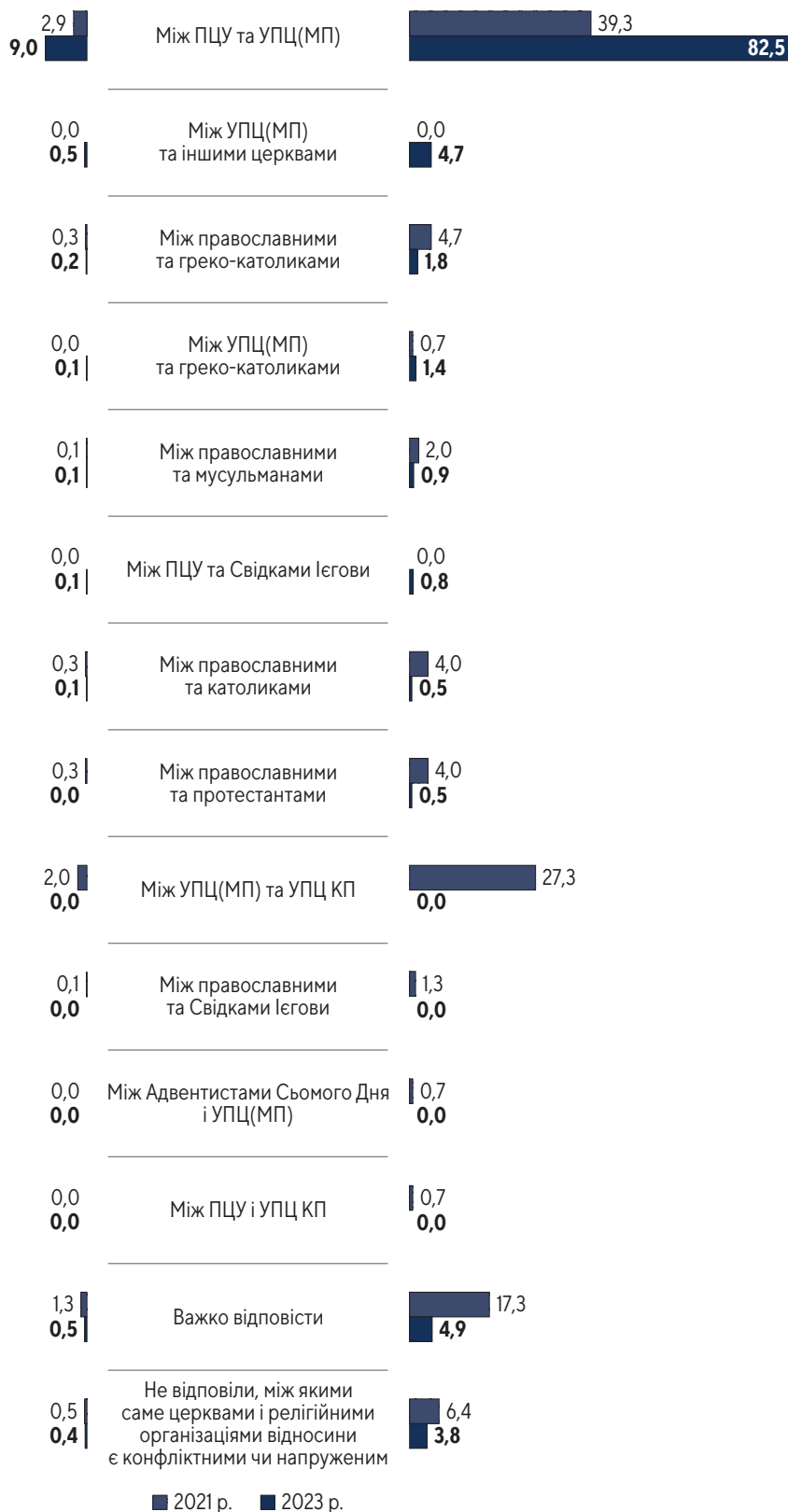

**МІЖ ЯКИМИ САМЕ ЦЕРКВАМИ (ЧИ ПРЕДСТАВНИКАМИ ЯКИХ РЕЛІГІЙ)
У МІСЦЕВОСТІ, ДЕ ВИ ЖИВЕТЕ Є НАПРУЖЕНИМИ АБО КОНФЛІКТНИМИ?**

% опитаних

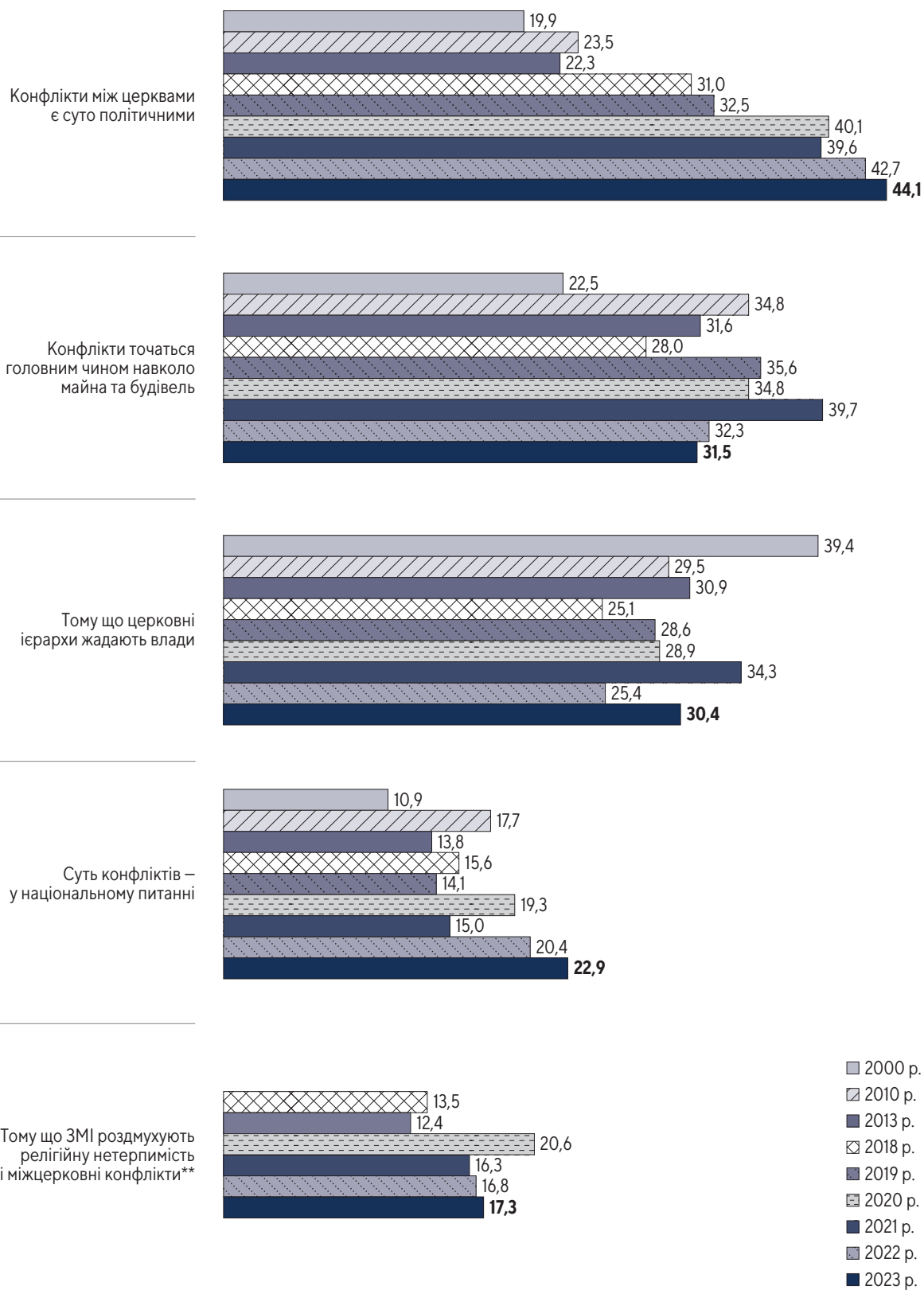
% серед усіх опитаних

% серед тих, хто вважає, що відносини між вірними різних церков і релігій у місцевості, де вони живуть є напруженими або конфліктними

ЧОМУ В УКРАЇНІ ВІДБУВАЮТЬСЯ КОНФЛІКТИ МІЖ ВІРНИМИ РІЗНИХ ЦЕРКОВ?*

% опитаних

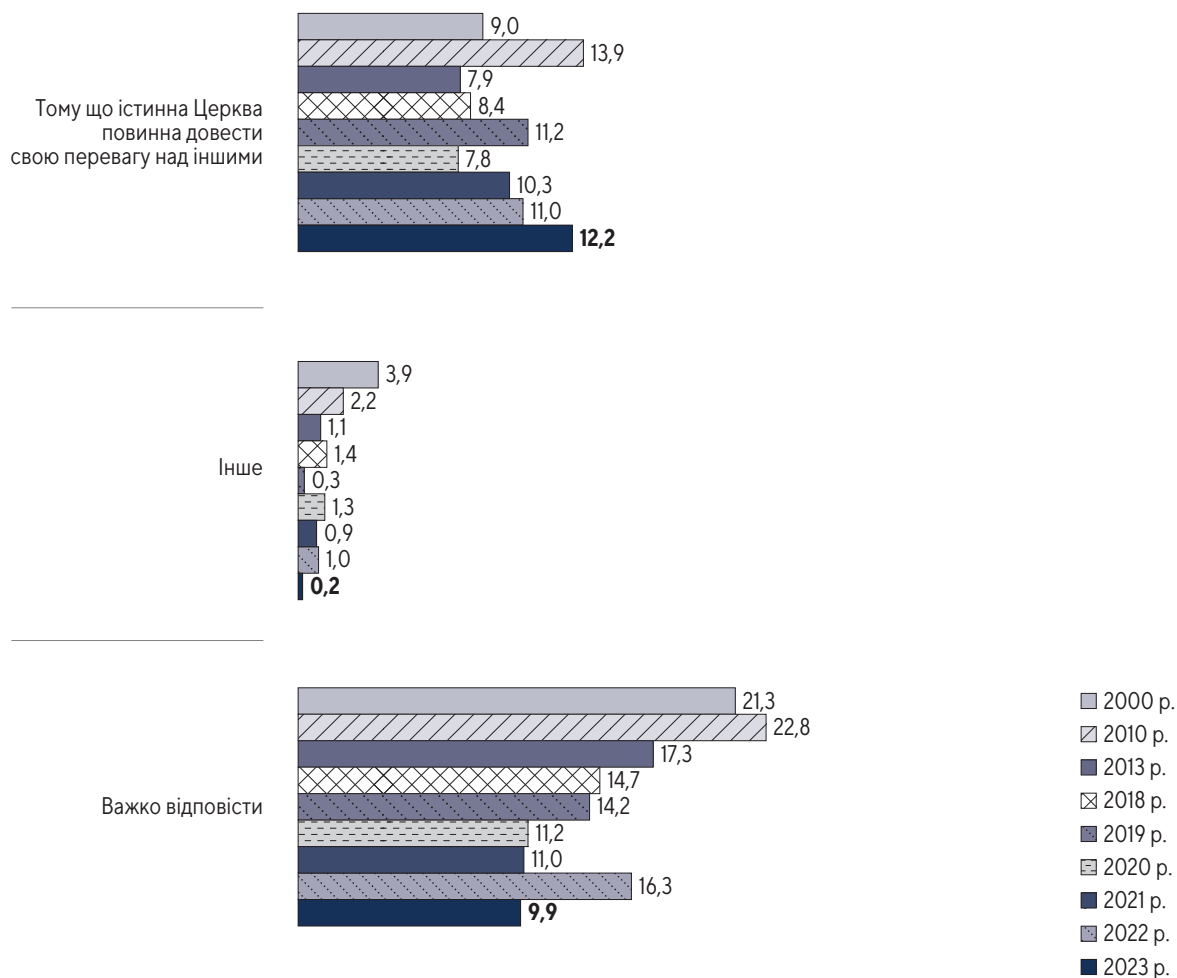
* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

** В анкетах 2000 р., 2010 р., 2013 р. цей варіант відповіді не пропонувався.

ЧОМУ В УКРАЇНІ ВІДБУВАЮТЬСЯ КОНФЛІКТИ МІЖ ВІРНИМИ РІЗНИХ ЦЕРКОВ?*

% опитаних

(продовження)

	РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)			
	Захід	Центр	Південь	Схід
Конфлікти між Церквами є суто політичними	42,1	51,3	34,6	37,2
Конфлікти точаться головним чином навколо майна та будівель	23,2	35,6	33,3	32,7
Тому, що церковні ієрархи жадають влади	25,8	30,9	29,9	35,5
Суть конфліктів – у національному питанні	24,3	24,1	19,7	20,3
Тому, що ЗМІ роздмухують релігійну нетерпимість і міжцерковні конфлікти	13,3	18,8	19,7	18,1
Тому, що істинна Церква повинна довести свою перевагу над іншими	6,7	12,0	20,5	15,3
Інше, що саме	0,0	0,0	0,9	0,5
Важко відповісти	7,5	8,0	15,4	13,9

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

ЧОМУ В УКРАЇНІ ВІДБУВАЮТЬСЯ КОНФЛІКТИ МІЖ ВІРНИМИ РІЗНИХ ЦЕРКОВ?

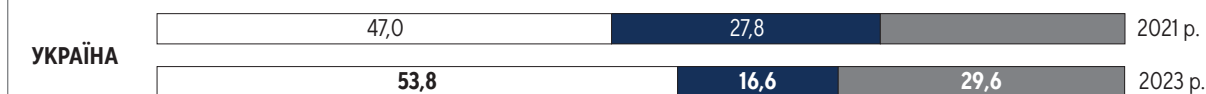
% опитаних

(продовження)

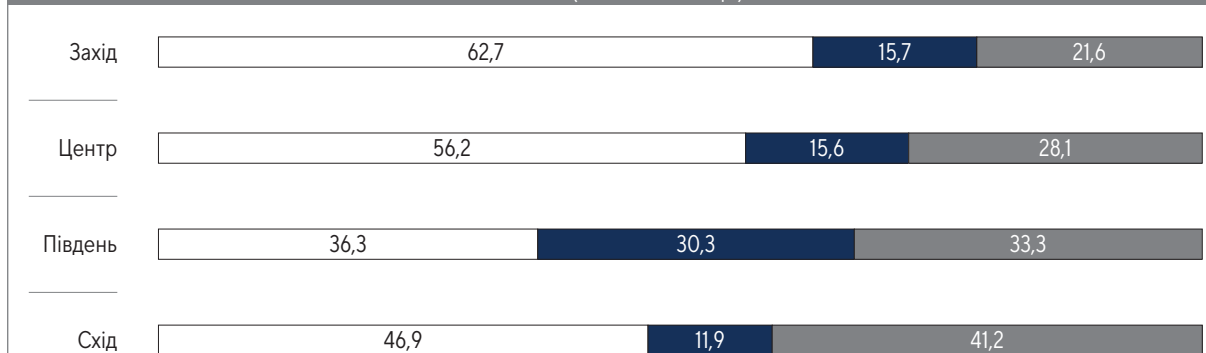
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ																	
	ПЦУ			УПЦ(МП)			Просто православні			УГКЦ			Просто християни			Не відносять себе до жодної релігії		
	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020	2022	2023
Конфлікти точаться, головним чином, навколо майна та будівель	28,7	45,2	43,7	33,9	50,8	59,1	36,1	41,5	49,6	39,9	34,5	41,0	33,0	50,3	44,3	39,9	34,7	37,3
Конфлікти між церквами є суто політичними	38,0	31,2	29,9	48,4	32,1	34,8	43,1	35,0	32,3	38,9	32,7	22,6	36,9	37,7	40,2	37,3	34,0	35,4
Тому, що церковні ієрархи жадають влади	24,3	25,3	27,0	27,7	16,8	31,3	31,0	20,6	34,9	22,8	30,6	27,5	26,3	25,7	28,5	36,6	33,1	41,2
Тому, що ЗМІ роздмухують релігійну нетерпимість і міжцерковні конфлікти	14,4	19,8	26,4	26,3	16,8	17,4	21,8	21,7	22,8	21,8	26,2	19,4	19,6	21,8	22,4	17,3	18,7	18,0
Суть конфліктів – у національному питанні	23,7	15,4	14,9	15,7	26,0	32,8	17,4	14,9	15,7	25,9	16,5	8,1	20,1	22,3	23,7	16,3	14,5	16,6
Тому, що істинна Церква повинна довести свою перевагу над іншими	9,9	11,3	14,5	9,1	8,3	7,8	7,5	9,7	13,0	8,3	8,3	7,2	5,0	13,2	11,8	6,5	8,9	8,9
Інше	1,1	1,0	0,1	0,7	0,8	0,9	0,0	0,8	0,0	8,3	2,4	0,0	1,1	0,6	0,4	0,7	0,4	0,4
Важко відповісти	13,3	14,7	9,3	7,3	17,4	3,4	9,9	18,3	12,2	5,7	11,2	10,8	10,1	16,7	8,3	17,0	24,7	12,5

ЧИ В ПРИНЦИПІ ДОПУСТИМА ЗАБОРОНА ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ (НАПРИКЛАД, СУДОМ) ДІЯЛЬНОСТІ ОКРЕМИХ ЦЕРКОВ ЧИ РЕЛІГІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ?

% опитаних

РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)

В окремих випадках це припустимо Ні, це неприпустимо в жодному випадку Важко відповісти

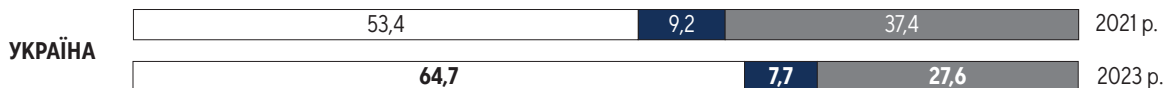
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православні	УГКЦ	Просто християни	Не відносять себе до жодної релігії
Ні, це неприпустимо в жодному випадку	64,6	28,4	44,3	65,3	42,5	42,6
В окремих випадках це припустимо	15,4	48,3	18,0	10,8	11,8	13,6
Важко відповісти	20,1	23,3	37,6	23,9	45,6	43,8

В ЯКИХ ВИПАДКАХ ЦЕ ПРИПУСТИМО?*										
% тих, хто вважає, що в принципі допустима заборона державними органами діяльності окремих церков чи релігійних об'єднань										
	УКРАЇНА		РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)							
	2021	2023	Захід		Центр		Південь		Схід	
Якщо релігійне об'єднання публічно підтримує політику країни-агресора	38,1	81,1	87,8		77,8		77,6		79,4	
Якщо релігійне об'єднання практикує жорстокі релігійні обряди, що загрожують життю та здоров'ю громадян	65,3	63,6	52,8		66,0		65,5		75,7	
Якщо релігійне об'єднання проповідує людиноненависницькі ідеї	58,7	62,1	51,5		66,1		50,6		75,8	
Якщо релігійне об'єднання є тоталітарною сектою, повністю контролює, підкорює своїх віруючих, здійснює на них небезпечний психологічний вплив	66,8	58,6	46,3		63,6		56,0		68,9	
Якщо релігійне об'єднання закликає до насильницьких дій стосовно представників інших релігій	50,2	51,0	53,9		46,7		40,0		61,6	
Якщо релігійне об'єднання порушує закони України	37,4	50,1	53,7		47,4		36,5		56,6	
Якщо релігійне об'єднання забороняє своїм віруючим виконувати деякі громадянські обов'язки чи реалізувати права (наприклад, служити в армії, голосувати на виборах)	30,4	33,8	23,6		33,3		40,5		50,0	
Якщо релігійне об'єднання здійснює діяльність, будучи офіційно не зареєстрованим в Україні	14,5	30,1	23,8		28,5		36,5		42,6	
Якщо релігійне вчення об'єднання не належить до числа традиційних для цієї країни релігій	14,5	18,5	8,7		17,2		35,7		31,6	
Інше	0,2	0,5	0,6		0,6		1,2		0,0	
Важко відповісти	0,8	0,8	1,8		0,6		0,0		0,0	
КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ										
	ПЦУ		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до одної релігії	
	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023
Якщо релігійне об'єднання публічно підтримує політику країни-агресора	51,4	82,4	31,3	77,9	45,5	94,4	26,5	71,1	41,2	74,1
Якщо релігійне об'єднання практикує жорстокі релігійні обряди, що загрожують життю та здоров'ю громадян	73,2	65,5	63,1	64,6	67,7	61,8	69,1	66,0	57,2	56,0
Якщо релігійне об'єднання проповідує людиноненависницькі ідеї	61,6	63,6	56,4	58,4	57,0	60,0	72,1	53,6	54,1	62,9
Якщо релігійне об'єднання є тоталітарною сектою, повністю контролює, підкорює своїх віруючих, здійснює на них небезпечний психологічний вплив	69,6	62,2	67,0	61,1	60,6	45,8	70,6	55,7	69,6	55,2
Якщо релігійне об'єднання закликає до насильницьких дій стосовно представників інших релігій	47,2	53,8	53,1	44,2	58,0	59,3	61,8	35,1	50,0	41,4
Якщо релігійне об'єднання порушує закони України	44,8	52,6	40,8	46,9	21,2	60,7	25,0	35,1	43,3	44,0
Якщо релігійне об'єднання забороняє своїм віруючим виконувати деякі громадянські обов'язки чи реалізувати права (наприклад, служити в армії, голосувати на виборах)	30,0	40,5	31,8	30,1	22,2	17,4	33,3	22,7	42,8	31,9
Якщо релігійне об'єднання здійснює діяльність, будучи офіційно не зареєстрованим в Україні	20,8	34,4	8,9	28,3	2,0	22,1	14,5	17,5	20,1	33,0
Якщо релігійне вчення об'єднання не належить до числа традиційних для цієї країни релігій	14,8	21,4	7,3	17,7	3,0	8,3	14,7	13,4	26,8	20,7
Інше	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,9
Важко відповісти	0,8	0,7	1,1	2,7	0,0	0,7	1,5	0,0	0,5	0,0

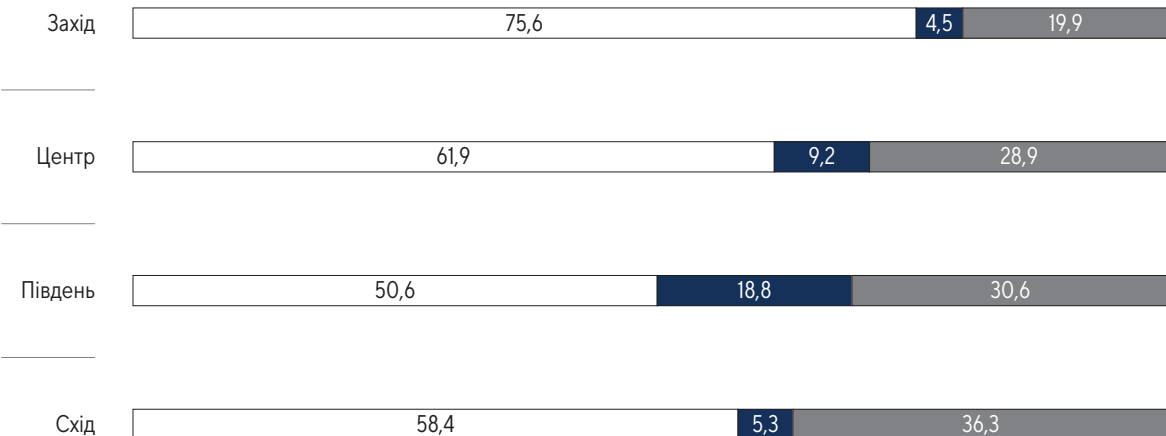
* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

ЧИ Є В УКРАЇНІ ЦЕРКВИ ЧИ РЕЛІГІЙНІ ОБ'ЄДНАННЯ, ДІЯЛЬНІСТЬ ЯКИХ ПОТРІБНО ЗАБОРОНИТИ?

% тих, хто вважає, що в принципі допустима заборона державними органами діяльності окремих церков чи релігійних об'єднань

РЕГІОНИ (листопад 2023 р.)

Такі церкви (релігійні об'єднання) в Україні є Ні, таких немає Важко відповісти

	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ									
	ПЦУ		Просто православні		УГКЦ		Просто християни		Не відносять себе до одної релігії	
	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023	2021	2023
Такі церкви (релігійні об'єднання) в Україні є	9,6	70,8	12,3	54,9	2,0	82,8	11,8	47,9	5,2	50,0
Ні, таких немає	56,6	8,9	41,3	8,0	75,8	1,4	50,0	7,3	48,7	6,9
Важко відповісти	33,7	20,3	46,4	37,2	22,2	15,9	38,2	44,8	46,1	43,1

**ЯКЩО ВИ ВВАЖАЄТЕ, ЩО ТАКІ ЦЕРКВИ ЧИ РЕЛІГІЙНІ ОБ'ЄДНАННЯ Є,
ТО ЯКІ ЦЕРКВИ ЧИ РЕЛІГІЙНІ ОБ'ЄДНАННЯ ПОТРІБНО ЗАБОРОНИТИ?**

% опитаних

Листопад 2023 р.

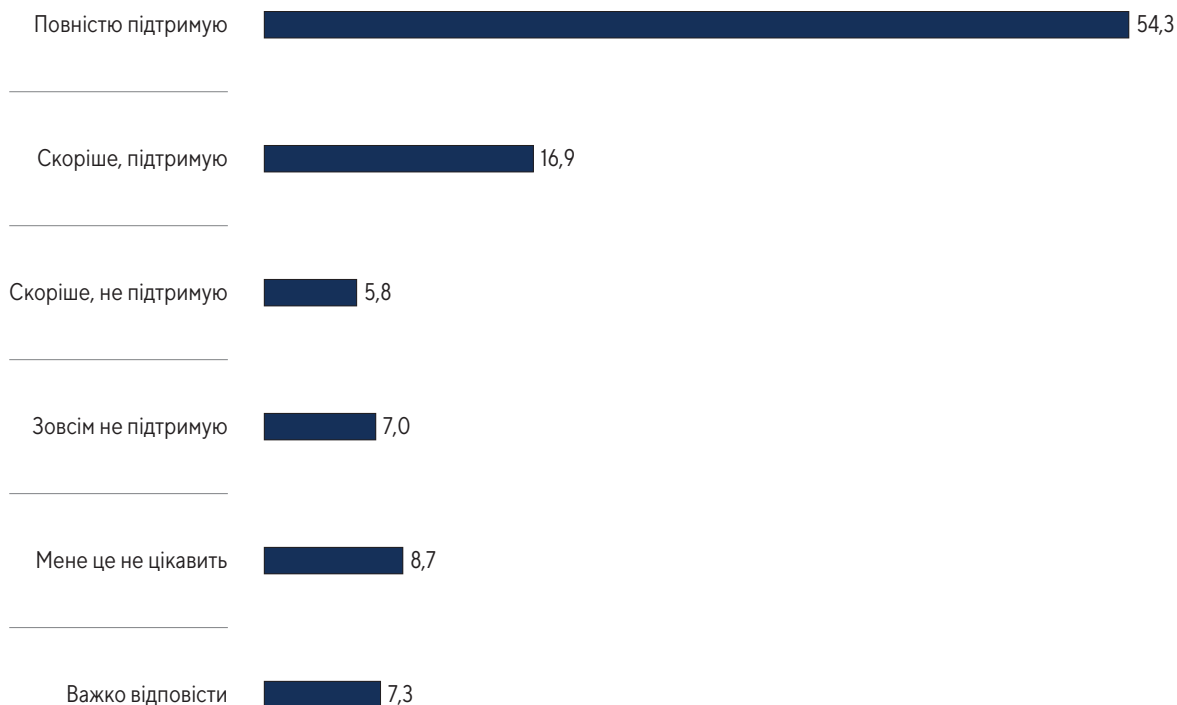
НА ЯКИХ УМОВАХ ПОВИННА ІСНУВАТИ УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА (МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ)? % опитаних						
	УКРАЇНА	РЕГІОНИ				
		Захід	Центр	Південь	Схід	
Потрібно заборонити діяльність Української Православної Церкви (Московського патріархату) в Україні	55,5	74,0	56,9	33,8	40,1	
Українська Православна Церква (Московського патріархату) повинна об'єднатися з Православною Церквою України	12,4	10,7	12,1	9,0	17,3	
Українська Православна Церква (Московського патріархату) повинна діяти на території України без будь-яких обмежень, але лише за умови, якщо вона проголосить автокефалію і повністю вийде з канонічного підпорядкування Російській православної церкві (Московському патріархату)	9,3	5,2	7,8	20,5	11,4	
Українська Православна Церква (Московського патріархату) повинна діяти на території України без будь-яких обмежень	4,5	1,9	2,8	10,7	7,9	
Українська Православна Церква (Московського патріархату) повинна діяти на території України без будь-яких обмежень, але в її офіційній назві повинно бути вказано, що вона є складовою частиною Російської православної церкви (Московському патріархату)	3,0	0,7	4,0	8,1	1,2	
Важко відповісти	15,3	7,5	16,4	17,9	22,0	
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православної	УГКЦ	Просто християнин	Не відношу себе до жодної релігії
Потрібно заборонити діяльність Української Православної Церкви (Московського патріархату) в Україні	66,5	1,8	47,6	92,8	37,6	36,2
Українська Православна Церква (Московського патріархату) повинна об'єднатися з Православною Церквою України	11,9	24,1	14,2	2,7	13,5	15,9
Українська Православна Церква (Московського патріархату) повинна діяти на території України без будь-яких обмежень, але лише за умови, якщо вона проголосить автокефалію і повністю вийде з канонічного підпорядкування Російській православної церкві (Московському патріархату)	1,6	5,4	3,5	0,0	7,4	3,7
Українська Православна Церква (Московського патріархату) повинна діяти на території України без будь-яких обмежень	1,6	38,4	3,5	0,5	3,5	5,5
Українська Православна Церква (Московського патріархату) повинна діяти на території України без будь-яких обмежень, але в її офіційній назві повинно бути вказано, що вона є складовою частиною Російської православної церкви (Московському патріархату)	9,2	18,8	9,8	0,9	14,0	7,7
Важко відповісти	9,0	11,3	21,3	3,2	24,0	31,0

Листопад 2023 р.

**ЯК ВИ СТАВИТЕСЯ ДО ЗАБОРОНИ ДІЯЛЬНОСТІ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ОБ'ЄДНАНЬ,
КЕРІВНИЙ ЦЕНТР ЯКИХ ЗНАХОДИТЬСЯ В ДЕРЖАВІ,
ЩО ЗДІЙСНИЛА ВІЙСЬКОВУ АГРЕСІЮ ПРОТИ УКРАЇНИ?**

% опитаних

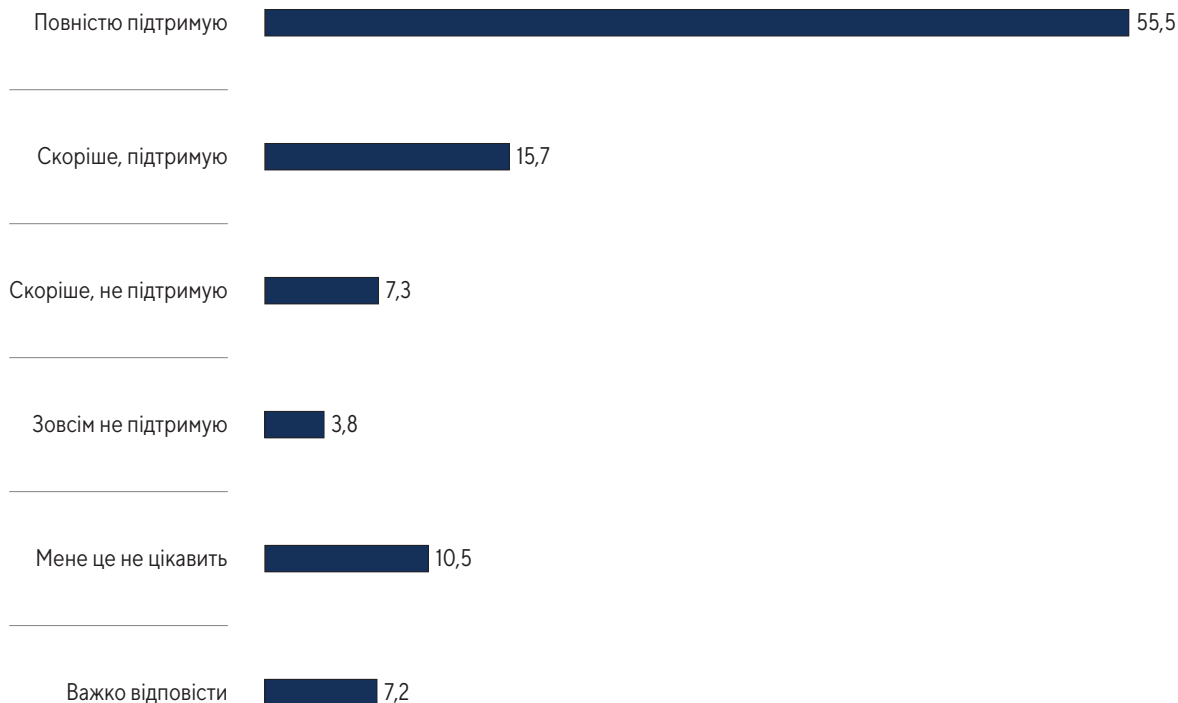

Листопад 2023 р.

	РЕГІОНИ					
	Захід	Центр	Південь	Схід		
Повністю підтримую	68,5	56,2	25,6	47,9		
Скоріше, підтримую	12,0	16,8	23,9	19,4		
Скоріше, не підтримую	1,3	6,4	16,7	4,2		
Зовсім не підтримую	6,6	5,8	6,8	10,4		
Мене це не цікавить	6,7	7,1	16,2	10,4		
Важко відповісти	4,9	7,8	10,7	7,7		
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православний	УГКЦ	Просто християнин	Не відношу себе до жодної релігії
Повністю підтримую	66,4	12,5	46,1	71,2	43,7	37,1
Скоріше, підтримую	15,1	19,6	22,7	18,5	16,6	16,5
Скоріше, не підтримую	5,0	19,6	4,3	0,5	8,7	4,4
Зовсім не підтримую	5,8	22,3	8,6	3,2	9,6	3,3
Мене це не цікавить	3,0	8,0	10,2	0,9	14,0	26,8
Важко відповісти	4,6	17,9	8,2	5,9	7,4	11,8

**У березні 2023 р. Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» розірвав договір оренди зі Свято-Успенським монастирем Української Православної Церкви (Московського патріархату).
ЯК ВИ СТАВИТЕСЯ ДО ЦЬОГО РІШЕННЯ?**

% опитаних

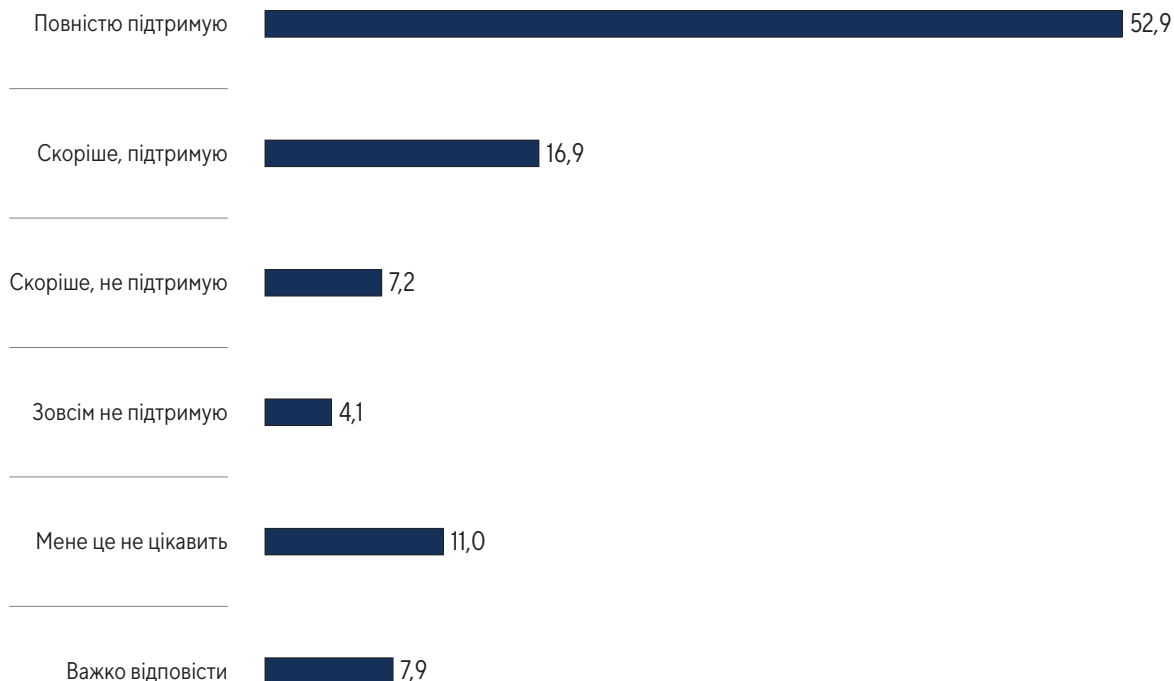
Листопад 2023 р.

	РЕГІОНИ					
	Захід	Центр	Південь	Схід		
Повністю підтримую	74,8	55,8	26,1	46,7		
Скоріше, підтримую	11,4	17,6	19,7	15,1		
Скоріше, не підтримую	1,9	7,5	18,4	7,4		
Зовсім не підтримую	1,5	2,7	10,7	5,0		
Мене це не цікавить	6,7	9,9	13,7	14,9		
Важко відповісти	3,7	6,5	11,5	10,9		
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православний	УГКЦ	Просто християнин	Не відношу себе до жодної релігії
Повністю підтримую	69,9	8,8	41,6	76,6	44,3	36,4
Скоріше, підтримую	17,4	13,3	20,0	17,6	11,0	12,1
Скоріше, не підтримую	4,2	34,5	9,0	0,0	11,0	5,9
Зовсім не підтримую	0,7	31,9	5,5	0,5	4,4	2,6
Мене це не цікавить	3,2	0,9	12,9	1,4	21,1	30,9
Важко відповісти	4,6	10,6	11,0	4,1	8,3	12,1

Зараз центральні та місцеві органи влади відмовляють Українській Православній Церкві (Московського патріархату) у продовженні оренди та користуванні деякими храмами, іншими культовими спорудами та земельними ділянками.

ЯК ВИ ОЦІНЮЄТЕ ТАКІ ДІЇ ЦЕНТРАЛЬНИХ ТА МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ?

% опитаних

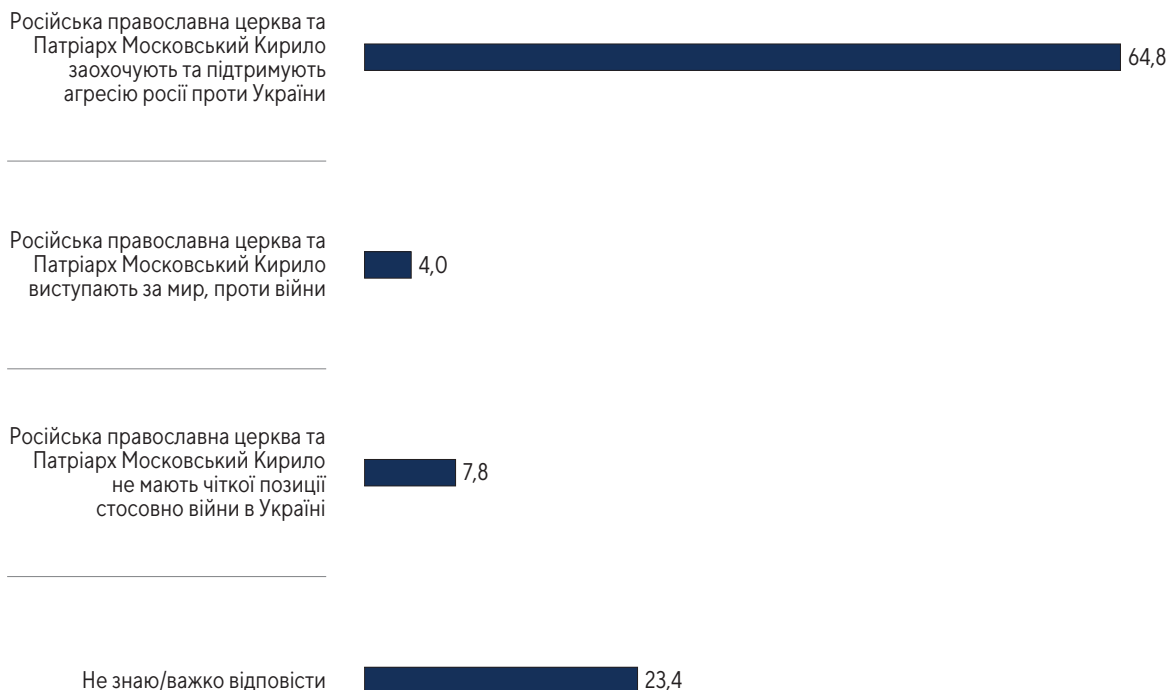

Листопад 2023 р.

	РЕГІОНИ					
	Захід	Центр	Південь	Схід		
Повністю підтримую	72,8	52,3	26,9	43,3		
Скоріше, підтримую	12,0	19,8	19,7	15,7		
Скоріше, не підтримую	2,4	6,2	18,8	8,7		
Зовсім не підтримую	1,9	3,4	7,3	6,2		
Мене це не цікавить	6,9	10,5	16,2	14,7		
Важко відповісти	3,9	7,8	11,1	11,4		
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православний	УГКЦ	Просто християнин	Не відношу себе до жодної релігії
Повністю підтримую	68,4	5,4	38,7	77,4	35,4	32,6
Скоріше, підтримую	18,1	18,8	19,4	12,7	18,3	13,0
Скоріше, не підтримую	3,6	34,8	13,4	1,4	7,0	5,9
Зовсім не підтримую	1,1	29,5	4,7	1,4	5,7	3,7
Мене це не цікавить	3,9	0,0	12,6	0,9	22,7	32,6
Важко відповісти	4,9	11,6	11,1	6,3	10,9	12,2

ЯКОЮ Є РОЛЬ РОСІЙСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ТА ПАТРІАРХА МОСКОВСЬКОГО ТА ВСІЄЇ РУСІ КИРИЛА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ?

% опитаних

Листопад 2023 р.

	РЕГІОНИ					
	Захід	Центр	Південь	Схід		
Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило заохочують та підтримують агресію росії проти України	82,4	66,5	48,3	47,5		
Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило виступають за мир, проти війни	1,5	3,8	9,0	5,2		
Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило не мають чіткої позиції стосовно війни в Україні	3,4	10,8	8,1	6,9		
Не знаю/важко відповісти	12,7	18,9	34,6	40,3		
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православний	УГКЦ	Просто християнин	Не відношу себе до жодної релігії
Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило заохочують та підтримують агресію росії проти України	79,3	25,0	58,4	77,9	50,9	43,0
Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило виступають за мир, проти війни	2,0	23,2	4,7	0,0	6,1	3,7
Російська православна церква та Патріарх Московський Кирило не мають чіткої позиції стосовно війни в Україні	7,0	14,3	9,4	2,3	11,0	7,7
Не знаю/важко відповісти	11,7	37,5	27,5	19,8	32,0	45,6

ЯКОЮ Є РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ) НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ?*

% опитаних

Листопад 2023 р.

	РЕГІОНИ			
	Захід	Центр	Південь	Схід
Представники духовенства Української Православної Церкви (Московського патріархату) поширюють російську пропаганду, виправдовують дії Росії	66,0	50,8	15,8	32,0
Представники духовенства Української Православної Церкви (Московського патріархату) співробітничать з російською окупаційною владою	49,7	31,8	19,7	27,7
Священники та парафії Української Православної Церкви (Московського патріархату) на тимчасово окупованих територіях України здійснюють соціальне служіння, надають матеріальну та гуманітарну допомогу громадянам України	1,5	7,1	20,5	8,4
Священники та парафії Української Православної Церкви (Московського патріархату) на тимчасово окупованих територіях України надають духовну підтримку громадянам України	3,4	4,4	19,7	11,1
Не знаю, важко відповісти	17,4	30,0	43,2	50,0

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

ЯКОЮ Є РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ) НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ?*						
	% опитаних					(продовження)
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православний	УГКЦ	Просто християнин	Не відношу себе до жодної релігії
Представники духовенства Української Православної Церкви (Московського патріархату) поширюють російську пропаганду, виправдовують дії росії	58,1	11,6	39,6	69,7	30,3	30,9
Представники духовенства Української Православної Церкви (Московського патріархату) співробітничать з російською окупаційною владою	44,0	10,7	20,5	50,2	24,6	23,2
Священники та парафії Української Православної Церкви (Московського патріархату) на тимчасово окупованих територіях України здійснюють соціальне служіння, надають матеріальну та гуманітарну допомогу громадянам України	4,2	37,2	8,3	1,4	8,8	6,6
Священники та парафії Української Православної Церкви (Московського патріархату) на тимчасово окупованих територіях України надають духовну підтримку громадянам України	6,2	32,7	6,7	2,3	6,1	4,8
Не знаю, важко відповісти	22,3	30,4	44,7	16,1	44,3	55,0

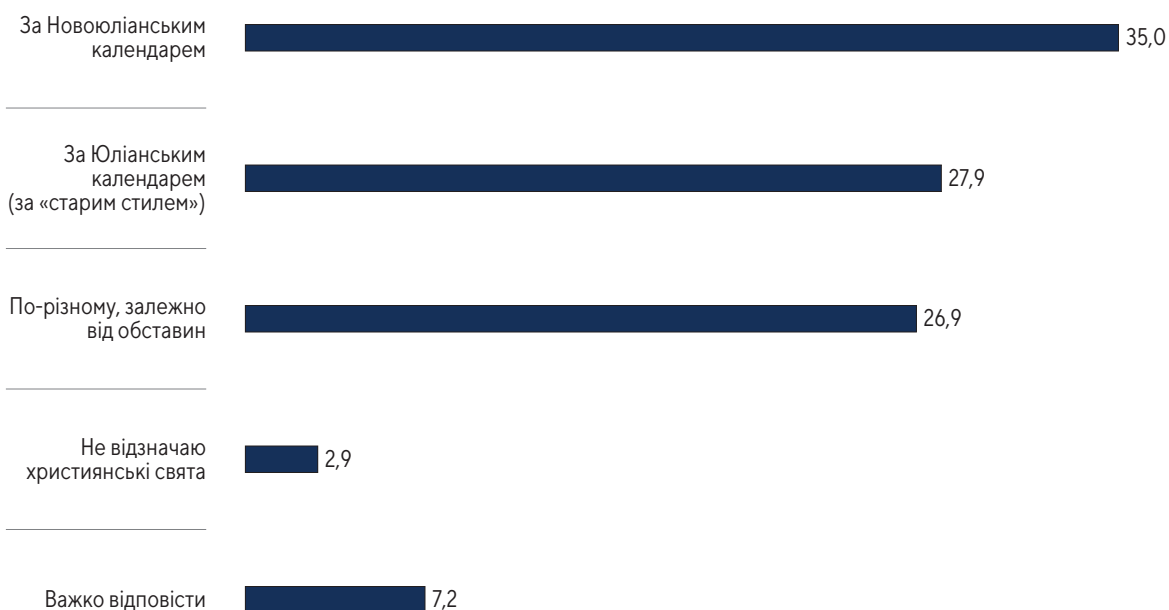
* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

Листопад 2023 р.

ЯК ВИ СТАВИТЕСЯ ДО РІШЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ ПЕРЕЙТИ НА НОВОЮЛІАНСЬКИЙ КАЛЕНДАР?					
	% серед тих, хто відносить себе до християн				
	УКРАЇНА	РЕГІОНИ			
		Захід	Центр	Південь	Схід
Ставлюся позитивно	50,2	75,3	45,2	39,6	27,9
Ставлюся негативно	15,0	6,1	16,3	19,8	23,6
Ставлюся байдуже, мене це не цікавить	14,4	6,5	17,1	16,7	19,2
Я не розумію, що це означає	9,1	2,6	10,2	10,9	15,8
Важко відповісти, не визначився	11,2	9,5	11,2	13,0	13,5
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ				
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православний	УГКЦ	Просто християнин
Ставлюся позитивно	62,2	20,5	23,9	81,7	21,4
Ставлюся негативно	11,3	60,7	22,7	4,9	9,2
Ставлюся байдуже, мене це не цікавить	12,0	12,5	20,0	4,9	27,5
Я не розумію, що це означає	4,9	2,7	18,0	0,4	25,3
Важко відповісти, не визначився	9,5	3,6	15,3	8,0	16,6

ВИ ОСОБИСТО ВІДЗНАЧАЄТЕ ХРИСТІЯНСЬКІ СВЯТА ЗА НОВОЮЛІАНСЬКИМ КАЛЕНДАРЕМ ЧИ ЗА ЮЛІАНСЬКИМ (ЗА «СТАРИМ СТИЛЕМ»)?

% серед тих, хто відносить себе до християн

Листопад 2023 р.

	РЕГІОНИ					
	Захід	Центр	Південь	Схід		
За Новоюліанським календарем	65,9	24,0	22,5	20,0		
За Юліанським календарем (за «старим стилем»)	10,8	33,7	37,7	35,3		
По-різному, залежно від обставин	19,1	30,5	29,8	29,2		
Не відзначаю християнські свята	1,0	4,1	2,1	3,4		
Важко відповісти	3,3	7,7	7,9	12,2		
	ВІК					
	18-24 років	25-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші
За Новоюліанським календарем	40,8	41,2	35,6	31,3	34,8	34,2
За Юліанським календарем (за «старим стилем»)	23,2	23,5	25,9	25,4	31,1	31,1
По-різному, залежно від обставин	24,0	20,2	29,6	32,6	25,0	25,2
Не відзначаю християнські свята	3,2	6,7	3,4	2,2	1,0	3,0
Важко відповісти	8,8	8,4	5,5	8,5	8,1	6,5
	КОНФЕСІЙНО-ЦЕРКОВНА НАЛЕЖНІСТЬ					
	ПЦУ	УПЦ(МП)	Просто православний	УГКЦ	Просто християнин	
За Новоюліанським календарем	39,3	6,3	15,0	80,2	10,9	
За Юліанським календарем (за «старим стилем»)	27,5	75,0	33,1	6,8	23,6	
По-різному, залежно від обставин	26,9	13,4	37,4	9,5	39,7	
Не відзначаю християнські свята	1,1	0,9	3,1	0,0	11,8	
Важко відповісти	5,2	4,5	11,4	3,6	14,0	

